המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית / פ' בשלח יב שבט תשל"ה (24 בינואר 75) / שנה כו גליון 8808 המחיר 120 אגורות

רבין, בתגובה על איומי סאדאת:

ישראל תומכת בועידת ז'נבה ומוכנה ללכת אליה בכל עת

מצהיר: „ישראל לא תפעל תחת לחץ של איומים"

ראש הממשלה מר יצחק רבין דחה מכל וכל את נימת האיומים שבהצהרות נשיא מצרים, אנואר סאדאת בדבר הגבלת זמן של שלושה חדשים לנסיגה ישראלית בשלוש החזיתות. מר רבין הדגיש כי „ישראל לעולם שלא להפעל מאיומים ולא לפעול תחת לחץ של איומים".

בהגיבו על קריאתו הנרגשת של סאדאת כי בבירה שלא תיסוב ישראל „נלך כולנו לז'נבה", אמר מר רבין: „אנו תומכים בועידת ז'נבה ומוכנים ללכת אליה בכל עת. אם סאדאת רוצה בז'נבה — תהיה לו ז'נבה".

אך עם זאת הסביר מר רבין את עמדת ישראל והשקפתה לגבי ועידת ז'נבה כמכשיר להידברות בין הצדדים, המצריך הכנה קפדנית.

אולם לדעתם של הקיצונים כמו סוריה, עיראק וברית המועצות היא — ועידת ז'נבה צריכה להיות מקום שבו יכתיבו ויכפו את רצונם. גם בכך אין ישראל מעוניינת — הצהיר ראש הממשלה. הוא הסביר, כי בבירה שהשקפה כזאת תשרור בועידה ז'נבה — יביא הדבר ליצירת מצב של קיפאון, שיתוק מדיני ולסכנה של הכשלת הועידה.

מר רבין נשא את דבריו בפני משלחת סקר של כ־200 מפעילי המגבית המאוחדת לישראל, בעבודת צעירים שהתקיימה ביום ה' במלון הילטון בירושלים בנוכחות ביקורה של המשלחת בארץ. ואורחים, הודיעו ראשי הנציגויות של פעילי 18 הארצות המשתתפים בנוכחות ראש הממשלה וראשי קרן היסוד, חברי הנהלת הסוכנות היהודית כתבים במשלחת הסקר, על התחייבויות הקהילות היהודיות בארצותיהן בשנת המגבית 1975. בסך הכל נמסר על התחייבויות של יותר מכ־150 מיליון דולר.

מר רבין עמד בדבריו על מצבה המדיני צבאי של ישראל, וקבע כי „ישראל מצפה מכל יהודי למלא את חובתו".

מאז מלחמת יום הכיפורים עשתה ישראל כמיטב יכולתה לבסס את הסכמי הפסקת האש ולבצע כשורה את הפרדת הכוחות, מתוך מגמה ברורה ליצור תנאים מתאימים לשם התקדמות לקראת שלום עם שכנותיה, אמר מר רבין. בהוסיפו, כי ישראל מתכוונת להמשיך ולרדוף אחרי השלום, הנך נכונות גם להסדרים בשלבים עד להשגת המטרה של הסכם שלום כולל ויציב.

בדחותו אף את דרישת סאדאת ל„נסיגה בשלוש החזיתות" הסביר ראש הממשלה כי ישראל נכונה לקיים מו"מ עם כל אחת משכנותיה, אולם אין כל סימן להדבר של שלום מצד סוריה, ואילו ירדן, למרבה הצער, הסתלקה מאחריותה לגדה המערבית של הירדן.

מר רבין חזר והדגיש כי ישראל לא תנהל שוב מגע עם אש"ף, ולכן נשארה אפשרות למו"מ רק עם מצרים. „אך לא נוכל לקבל הבטחתם של צבאים אחרים שאינם נוגעים לנושאי המו"מ עם מצרים" — אמר מר רבין. (צ)

סאדת: מצרים לא תחתום חוזה שלום נפרד

גם לא תוכל לסיים לבדה מצב הלוחמה

פאריס, יום ה' — נשיא מצרים אנואר סאדאת הבהיר בראיון ששודר הערב על ידי תחנת „אירופה 1" כי מצרים לא תחתום שלום נפרד עם ישראל. „הסדר שאליו לא יצטרפו שאר המדינות הערביות".

כאשר נשאל אם תסכים מצרים לחתום על הסכם של אי לוחמה עם ישראל, במקרה שישראל תפנה שטחים נוספים בסיני ותחזיר למצרים את בארות הנפט באבו רודס, השיב סאדאת: „מצרים לא תוכל לשים קץ לבדה למצב הלוחמה עם ישראל".

עוד אמר כי מצרים אינה מוכנה לוותר על העמדה הערבית המשותפת המורה החזרת השטחים שלה.

נשיא מצרים הביע את התקוה שבוועידת ז'נבה יוכל להגיע להסכם שלום עם ישראל, הסכם שעשוי לשים קץ למצב הלוחמה באורח רשמי, „וזאת לאחר שנחזיר לעצמנו את כל השטחים הערביים הכבושים".

עוד אמר סאדאת כי הוא עומד על הדרישה שאש"פ יהיה מיוצג בז'נבה, ושנציגי אירגון זה ישתתפו בדיוני השלום.

סאדאת, העומד להגיע ביום ב' הבא לביקור בצרפת, אמר, בתשובה לשאלה, כי הוא רוצה לרכוש נשק בצרפת. הוא ציין כי אצלו מתקבל הרושם שצרפת אכן תהיה מוכנה למכור לארצו נשק, במיוחד לאחר הסרת האמברגו על יצוא הנשק „לאיזור הערבי".

טילי „סאם" ב־46 מיליון דולר לישראל

וואשינגטון יום ה' — משרד ההגנה האמריקאי הודיע לקונגרס כי הוא מתכוון למכור לישראל טילים מטיפוס [illegible] בסך של 46 מיליון דולר — כתב היום ה„ניו יורק טיימס".

פניה זו של הפנטגון נעשית על פי חוק חדש של הקונגרס, המחייב את משרד ההגנה להודיע מראש לקונגרס על כל עיסקה עם מדינה זרה העולה על 25 מיליון דולר. (צי"ב)

מספר העולים מברית המועצות הצטמצם בשליש

וינה יום ה' — מספר העולים היהודיים מבריה"מ לישראל, שעברו דרך וינה, הצטמצם בשנת 1974 כדי שליש אחד, בהשוואה לשנים קודמות — אמרו היום מקורות יהודיים.

המקורות אמרו כי כ־20,000 יהודים עברו באוסטריה בדרכם לישראל בשנת 1974.

המספר הכולל של יהודים שעלו מברית המועצות לישראל מאז שנת 1971 עולה על 100.000 איש — אמרו אותם המקורות.

„דיילי אקספרס":

ישראל רכשה מערכת סודית להגדלת טווח תותחים ב־50%

לונדון יום ה' — ישראל רכשה מבריטניה נשק סודי אשר תעניק לצה"ל יתרון עצום בכל מלחמה בעתיד נגד הערבים — כך כתב היום ה„דיילי אקספרס" הלונדוני.

העתון כתב כי „המערכת הסודית היא שיטה המגדילה ב־50 אחוז את הטווח של תותחים ומרגמות, ע"י הכנסת שינוי בתחמושת שלהם בצורה פשוטה להפליא".

שיטה זו מאפשרת לתותחים הישראלים הנוכחיים להפגיז את נמל התעופה של דמשק בעיבורי הבירה הסורית, מבלי לזוז מעמדותיהם ברמת הגולן, מסר העתונאי צ'אפמן פינצ'ר.

הוא מסר כי השיטה פותחה ע"י המדען הקנדי ד"ר ג'רי בול. ההמצאה היתה תבואה בלתי צפויה של מחקר החלל שבהם עסק ד"ר בול עם צוות קטן באי בארבדוס שבים הקאריבי. (עי"ם, יתפ"ש).

טרם נקבע מועד ביקור קיסינג'ר במזרח התיכון

וואשינגטון, יום ה' — משרד החוץ האמריקאי הודיע היום כי טרם נקבע מועד לביקורו של שר החוץ הנרי קיסינג'ר במזרח התיכון.

דובר משרד החוץ רוברט אנדרסון, ציין כי צריך להנהל דיון בין משרד החוץ לבין הממשלות של המדינות שבהם יבקר מר קיסינג'ר.

אנדרסון סירב לגלות באיזה מדינות בקשה של החוץ לבקר ואף לא גילה את שמות המדינות שהוזכרו.

גמאסי: מצרים תגיב בחומרה במקרה של החדרת נשק גרעיני

ביירות יום ה' — שר המלחמה המצרי הגנרל מחמד גמאסי אמר בראיון שפורסם היום, כי מצרים „לא תשב בחיבוק ידיים אם ישראל תחדיר נשק גרעיני למזה"ת".

בראיון בשבועון הלבנוני „אל חוואדת" אמר גמאסי, כי „החדרת נשק גרעיני לאיזור המזה"ת תיצור מצב חדש וחמור. אם ישראל תחדיר כלי נשק גרעיניים לאיזור, לא נשב בחיבוק ידיים".

גמאסי סירב להגיב, כאשר נשאל אם הוא מרוצה מהמצב הנוכחי של הכוחות הצבאיים הבינלאומיים. בהשיבו על שאלה אחרת הוא אמר, כי מחובתה של הליגה הערבית להבטיח היאום בזה. (יתפ"ש).

שר החוץ האיטלקי מכחיש הצבת כוחות אמריקאיים

רומא, יום ה' — שר החוץ האיטלקי מריאנו רומור הכחיש היום את הידיעות לפיהן ריכזה ארה"ב כוחות מצומצמים במחוזי בבסיסים איטלקיים לקראת האפשרות של התערבות צבאית אמריקאית במזה"ת.

בהופיעו בפני ועדת החוץ של בית הנבחרים האיטלקי אמר רומור כי הידיעות אלה שהופיעו בעתונות הן „השערות שאין להם כל בסיס".

עוד אמר רומור שהבסיסים שבהם משתמשות בעלות בריתה של איטליה במסגרת נאט"ו, נתונים תחת פיקוח איטלקי ואפשר להשתמש בהם רק למטרות של נאט"ו ואילו המזרח התיכון נמצא מחוץ לפעולת הברית הצפון אטלנטית.

● 45 אנשים נהרגו ו־80 נפצעו בדליקה, שפרצה בבנין בעיר ברקינה, במרחק 16 ק"מ ממאנילה בפיליפינים.

● תקציב כווית לשנת הכספים 1975-1976 יסתכם במיליארד דינרים (20.4 מיליארד ל"י) — מסרה היום עתונות כוויית. לפי העתונים מיועדים 200 מיליון דינרים לסיוע לארצות הצמיחה ו־160 מיליון לתכנית פיתוח.

● המצב במזה"ת מהווה מקור לדאגה לממשלה איטלקית, אולם היא סבורה כי ניתן להרים את המרים — אמר שר החוץ האיטלקי מאריאנו רומור, בישיבת ועדת החוץ של בית הנבחרים. לכן מתכוננת הממשלה האיטלקית [illegible].

לבנון מכחישה ריכוז כוחות באיזור ערקוב

ביירות יום ה' — שר ההגנה הלבנוני מחמד עבאס, הכחיש היום ידיעות שהופיעו בעתונים ישראליים בדבר נוכחות כוחות צבא סוריים ונשק כבד באיזור ערקוב שבדרום לבנון. „ידיעות אלה אינן אלא שקרים" נאמר בהודעה שפורסמה על ידי לשכת [illegible].

הידיעה מרמזת כי ישראל נוהגת להפעיל שיטות של הסמיה, כדי להצדיק את מעשי התוקפנות שלה והצליחה הברבריות המכוונת נגד לבנון ונגד תושבי כפרי הגבול.

משאל עם בבריטניה

לונדון יום ה' — ראש ממשלת בריטניה הרולד וילסון הודיע היום בבית הנבחרים כי יערך משאל עם לגבי השארתה של בריטניה בשוק האירופי המשותף.

הוא הביע את תקוותו כי המשאל יוכל להערך לפני סוף יוני, בבואו עוד אז יודעו התוצאות של המו"מ המתנהל עתה בדבר שינוי תנאי החברות של בריטניה. (עי"מ, יתפ"ש).

● ועידת השרים של ארגון הארצות המייצאות נפט („אופ"ק") תפתח היום באלג'יר. שר הנפט של איחוד הנסיכויות הערביות אמר, כי הועידה תדון בהצעה לפעולה משותפת כנגד הדיבורים התקיפים שהשמיעה לאחרונה ארה"ב בענין הנפט.

שווייץ נכשלה במאמציה לחזק מעמדו של הדולר

על אף הטלת ריבית שלילית של 40 אחוז

ציריך יום ה' — פעולה דרסטית מצד שלטונות שוויץ כדי להגן על הפרנק השוויצרי ולמנוע את עליית ערכו הביאה להתאוששות הדולר משך מחצית השעה, אולם מיד לאחר מכן שב התפקוד המטבע האמריקאי.

שוויץ הטילה אתמול ריבית שלילית בסך 40 אחוז על כל פקדונות הפרנק השוויצריים בשוויץ שנפתחו ע"י זרים לא־תושבים מאז אוקטובר אשתקד.

כאשר נפתח היום שוק מטבע החוץ בציריך, עלה שער הדולר מן השפל של 2.49 פרנקים שוויצריים אליו הגיע אתמול, לשער של 2.57 פרנקים.

אולם במשך היום ירד שער הדולר בהתמדה והגיע ל־2.50 פרנקים. בכך הושמו לאל המאמצים השוויצים למנוע עליה תלולה מדי של הפרנק השוויצי, הפוגעת ביצוא.

בפרנקפורט ירד שער הדולר ל־2.3347 מרקים, הוא השער הנמוך ביותר מאז אוגוסט 1973. (יתפ"ש).

נחתם בר"ת הסכם: השוק עם ישראל

השוק האירופי המשותף וישראל חתמו היום בראשי תיבות על הסכם, שיבוא במקום ההסכם הקודם המעניק לצדדים תנאי העדפה בשדה המסחר, הקיים מאז 1970, והקובע לפגי בספטמבר 1975.

ההסכם נחתם בטקס שנערך במטה הוועד הפועל של השוק ע"י נציג השוק זאן דויריה ושגריר ישראל בן הורין.

● רוב האמריקאים מתנגדים להתערבות צבאית, אם הערבים יטילו חרם נפט נוסף על ארה"ב — כמתברר בסקר של מכון „גאלופ" שפורסם היום.

מכינים ביקור סאדאת בפאריס

פאריז, יום ה' — שני שליחים מצריים באו היום לפאריז, כדי להכין את הביקור של נשיא מצרים אנואר סאדאת בצרפת.

השליחים הם — פואד טריימור, יועץ מיוחד של הנשיא סאדאת וראש הטקס האפכין בבאל.

זמני הדלקת הנרות

	ערש"ק	מוצש"ק
ירושלים	4.29	5.44
תל-אביב	4.47	5.46
חיפה	4.27	5.43

בית דוד ואסתר
מעון לבנות עולות—בי"ס תיכון מקצועי
ירושלים

ביום ראשון, ה' אדר תשל"ה — 16.2.75, יתקיים בס"ד, באולם הגדול של בנייני האומה בירושלים

מופע פומבי

בתכנית:
* הצגת יומנו של נאשם — 5 מערכות
* תזמורת
* הופעה בשיר ותנועה
* מחול קלאסי

ההכנסות במבצע הניצות מוקדש

כרטיסים להשיג:
1. הנות מכשירי כתיבה וצעצועים, גריינולד, רח' מלכי ישראל
2. מלדני הפסגה, רח' הפסגה 45, בית וגן בין השעות 9—5 בערב פרט ליום שישי.
3. בגדניה בייגן בע"מ, רח' מרדכי בן הלל 10
4. הרדסיית שייתי הפסגה השוק — רח' חפץ חיים 8
5. במכבדי רח' הפיסגה 31 — הכניסה לנשים בלבד

יד לעולים - פעילים דארה"ב
המרכז: רחוב מלכי ישראל 33, ירושלים

הננו שמחים להזמין את הציבור הרחב
למסיבת ט"ו בשבט ולכנס התעוררות
בבית שמש

שתתקיים בעז"ה ביום ראשון אור לט"ו בשבט בשעה 5.30 בערב
בבית הכנסת לעולי רוסיה שכונת שועלי שמשון 9-1153

בהשתתפות:
הרב יוסף בוסקילא שליט"א — הרב משה כץ שליט"א
רב מקומי — רב מקומי
הרב ינתאי יעקובוב שליט"א — הרב יעקב וינר שליט"א
מעולי רוסיה — ראש הכולל במקום
עסקנים מקומיים
ונציגי פעילים דארה"ב
כיבוד קל — מקומות מיוחדים לנשים

נשי אגודת ישראל תל-אביב

היש לך פנאי שעה, שעתיים בשבוע?
תצלצלו אלינו ונפנה אותך אל אחד הכתובות, המצפות לבקורך
אנו, נשות „חוג עידוד", המשתדלות לבקר, לעודד ולהפיג הבדידות מנשים גלמודות וחולות, מחכות לך שתצטרפי אלינו
מספרי הטלפונים שלנו: 615324 — 54904
גם הזקוקות לבקורים תפנינה אל אחד מספרי הטלפונים

בכבוד רב
„חוג עידוד"

ההיכל „אולמי גילטון"

מודיע לקהל החרדי שעומדים לרשותם
לעריכת חתונות, בר מצוה, מסיבות גדולות ומפוארות על טהרת ההידור בכשרות חלק (גלאט כשר), עופות ומוצריו בהכשר ועד הרבנים ירושלים, ובשר בקר לכל סוגיו חלק

בברכה
הנהלת אולמי גילטון
דרך פ"ת 154 טלפון 255959

ערך השלחן
2 כרכים גדולים אורח חיים ויורה דעה
להגה"צ יצחק טייב זצוק"ל
מגדולי רבני תוניס
מהדורה מקורית
מחיר הדורמנות עד ר"ח אדר
26 ל"י
ת. ד. [illegible]

דרושה פקידה חרדית
ליום עבודה מפוצל
בהנהלת חשבונות ופקידות כללית.
נא לכתוב בכתב בלבד
לפי הכתובת „דקל" בני ברק
רח' שבתאי 14, בירור מפעלה

דרושה מדריכה
למוסד חרדי לבנות
בבית־וגן עם לינה
להתקשר מ־12 — 9 מיום ראשון עד חמישי
טלפון 535307

בשורה טובה
שמחים אנו להודיע כי בקרוב בעהשי"ת יצא לאור הספר המפורסם שו"ת
ישועות יעקב
בג' כרכים
מהגאון הקדוש
ר' יעקב אורנשטיין זצ"ל
אפשר להשיג מכל הוצאה של ספרי קודש בארץ.

ספר נחל הברית
על הלכות מילה
נחוץ ושימושי לכל מוהל ומורה הוראה
אפשר להשיג בת. ד. 531
עיה"ק
המחיר 18 ל"י
וראה מאמר הלכה בסדר „בשדה ספרי"

מתנה לט"ו בשבט
מבחר שיחות בקטעה מהגה"צ
ר"א לאפיאן זצ"ל
מחיר 25 ל"י
ת.ד. 29140 ת"א טל. 03-764925

נותרו מספר מקומות
לקורס לתפירה
לחרדיות
המעוניינות יתקשרו 02-536327

בית ספר לנהיגה „תבור"
לימוד נהיגה
ברכב פרטי ובמשאית
רח' רבי עקיבא 4 (פינת רבי עקיבא) בני ברק טל. 784733
בערב 740011

ישיבה לבוגרים מצטיינים
„ראשית-חכמה"
ע"י הרב שבתי אטון שליט"א, ראש הישיבה ומיסדה
רחוב רש"י 38-44-46, ת.ד. 6166, ירושלים

אנחנו פונים אישית, לכל אשר הדרכת נוער עדות המזרח והספרדים, לתורה ויראת שמים, נוגעת ללבו, ולכל מי שחרד על הירידה המוסרית והאנושית הנוראה, השוררת ברחוב. ובקרב הנוער הנ"ל בפרט, שיגיש לנו את עזרתו הדחופה למען הצלת הישיבה, לבלתי תי"ו...... באופן שנוכל להתקיים, לקלוט ולהציל נפשות בישראל.
אל תעמוד מנגד במצב חירום גשמי ורוחני זה, עזור לנו לעזור להם, ויכולה היא שתגן באלף המגן ושכמ"ה.
הנהלת הישיבה

בית מסחר ספרים ותשמישי קדושה
מזכרת-ירושלים
רח' עין יעקב 2 שכונת מאה שערים ירושלים

לרגל פתיחת חנותנו מחדש
מציעים אנו מבחר ספרים במחירים מוזלים כדלהלן:
ש"סים, ספרי רמב"ם, טורים, ד' חלקי שו"ע, מכל הסוגים * מקראות גדולות, חומשים, נ"ך, מדרשים. עם המפרשים * ספרי מפרשי הש"ס ראשונים ואחרונים * ספרי שו"ת ראשונים ואחרונים * ספרי אגדה דרוש וחסידות, ספרי מוסר * וכל ספרי קודש
כמו כן יש להשיג אצלנו:
תפילין * מזוזות * טליתות * ציצות
דברי כסף, נירוסטה * כל מיני מתנות וכו'
בואו ותווכחו משרותינו האדיב והזול

בשורה טובה
בשמחה אנו בזה להודיע כי יצא לאור הספר הק' „מקדש מלך" הפי' הנפלא והידוע על הזוהר הק' בה' כרכים כולל הספרים „הדרת מלך" „הוד מלך" „פני מלך" „רביד מלך" כסא מלך פי' על האדרות וספד"צ
להשיג בכל חנויות הספרים
המפיץ הראשי א. ברזני טל. 55923 רח' הכובשים 41 ת"א

בר הלל קראוס
מעוניינים להשכיר
חצי משרד עם טלפון
ברחוב ירושלים 27 ב"ב
טלפון 785507.

מחפשים
משפחה אומנת
בבני ברק לילד בן 3 מטבעל קל. להם מצוה אי כבוד השלום.
טל. 798968

מכון להוצאת ספרים „אור הספר"
שע"י אגודת „מפעל צדקה" ת.ד. 6813 ירושלים

הננו שמחים להודיע בזה כי בהשתי"ה יצא לאור הספר אשר בו יחפצו ב"א את מבוקשו
„ילקוט דברי חכמים"
כולל שמונה מאות ששים ושנים מאמרים מחולקים למאה ארבעים ואחד ענינים לפי סדר א—ב (הרי"ל לפני כעשרים וחמש שנה ע"י המוסד להוצאת ספרי מוסר החסידות) הליקוט, שנעשה ע"י חבר לומדי תורה, הוא על ענייני מדות מוסר החסידות כגון: אהבת הבריות, אחדות, אמונה, גאוה, יראה, צנעה, צדקה, שבת, תורה, תפלה, תשובה, וכו' וכו'.
המאמרים הם מראשונים ומאחרונים גאונים וצדיקים גדולי האחרונים ספרי הדרוש תלמידי הבעש"ט זי"ע ועוד
אף בנוסף למפתח לפי א—ב נתקן הענינים, יתכן גם מפתח למאמרים ולחיבורים והספרים שמהם הועתקו המאמרים מסודרים לפי א—ב
(בציון העמוד בספר שבו הופיע המאמר המועתק)
הספר משתרע על 500 עמודים בכריכה נאה
ראו זה דבר חדש
בס"ד יצא לאור שו"ע חשן משפט
עם ביאור נפלא „באר רחובות" ב' כרכים
מאת הגאון ר' גבריאל פיינבערג אבד"ק מעמעל
הספר נחוץ לכל בן ישיבה הלומד סדר נזיקין
וכן לרבנים דיינים ומורי הוראה
חלקו הגדול של כרך ב' הוא על הלכות נדה
הספר משתרע על למעלה מאלף עמודים בכריכה נאה
עיין בהקדמה ויהיה לך למשיב נפש
וכן יצא לאור בכרך אחד שלושת הספרים
שער המצות שער רוח הקודש שער הגלגולים
עם הגהות לפי דפוס ירושלם
להשיג בכל חנויות לספרים

עד 50% הנחה
בגדי ילדים
חיסול מלאי החורף
דרך חברון 106, ירושלים
פתוח 8.00 — 16.00
אוטובוסים 6, 7.

הצעה מיוחדת
החלפת תריסים
מחלונות ודלתות
מגע לפלסטיק תוך 48 שעות
ביב סגירת מרפסות עם תריסים
וגגות הזזה ועבודות שיפוצים.
ח. בלומנטל בני ברק
רח' ברנשטיין 6 טל. 702797
הנחה לבני ישיבות

אליהו יפת — מרגלית בעדני
תל-אביב — בני-ברק
מאורשים
בס"ד, בני ברק, שבט תשל"ה

בית הספר „בית יעקב" בית וגן — ירושלים
ברכת מזל טוב לבבית
מגישות בזה בהוקרה למנהלנו הנכבד והמסור איש האשכולות רב הפעלים להרמת קרן החינוך החרדי
הרב יצחק י. לויכטר הי"ו
ורעיתו הכבודה תחי'
לאירושי בתם היקרה לאה תחי' בצ"ע הי"ו
יזכו לרוות מנחת ומכל יוצ"ח רוב נחת ועונג ולראות בתם דור ישרים יבורך
המורות והמזכירות

ברכת מזל טוב חמה ולבבית
לידידנו היקר והנכבד, הגבאי הראשי
הר"ר שמעון טננבוים הי"ו
ומשפחתו הכבודה שיחיו
בהגיע בנם היקר משה ברוך נ"י לעול תורה ומצוות
יזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת ועונג
בית הכנסת חסידי רדומסק, גבאים
הגבאים והמתפללים

הרבנות והמועצה הדתית - בית שמש
לידידנו ומכובדנו החשוב והיקר
רבי חיים לוק נ"י
חבר המועצה הדתית
ברכותינו הלבביות להבחרך
לסגן ראש המועצה המקומית
ה' יצליח דרכך להרבות פעלים לתורה ולתעודה
מאת הרב יוסף בוסקילא
רב העיר וראש המועצה הדתית

כולל אברכים מצוינים רב-אחא
בנשיאות הגאון רבי אלימלך אשכנזי שליט"א
אב"ד מעלבורן—אוסטרליה בעיה"ק ירושלים
ברוכים הבאים
ברגשי כבוד ויקר אנו מקדמים בברכה את פני נשיאנו הדגול הגאון הגדול המפורסם רב הפעלים לתורה ולתעודה פאר מקודשים
כש"ת רבי אלימלך אשכנזי שליט"א
אב"ד ור"מ מעלבורן—אוסטרליה
ופעי"כ אחיו הרה"ח העסקן הנכבד רב הפעלים מעמודי הישיבה כש"ת
הר"ר חנוך היינך אשכנזי שליט"א
יהא בואם לברכה להרמת קרן התורה בעיר קדשנו תובב"א
בברכת
ההנהלה — האברכים לומדי הישיבה

בתיה ובנות אגודת ישראל — סניף חיפה
מסיבת ט"ו בשבט והצגה השנתית
מתקיימת בעיה ביום ראשון י"ד בשבט בשעה 7.30 בערב באולם „שביט" רחוב הספורט 3, מרכז הכרמל
בתכנית:
* מסכת „ארץ אשר עיני ד' אלקיך בה"
* הצגה „בין הגבולות"
* הפתעות
— הכיבוד כיאה להדר הכיבוד — מפתות —
כרטיסים למכירה:
— ביה"ס בית יעקב—מרכז, רח' השילוח 1
— ביה"ס התיכון בית יעקב, רח' ביתר 8
— סמינר בית יעקב, רח' ברדיצ'בא 5
— ובערב ההצגה החל משעה 6 בערב בקופת האולם

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הד היום

חזרה לנוסחת „ועידת ז'נבה"

ת"א. „אנו הנכונים בועידת ז'נבה ומוכנים ללכת אליה בכל עת" — הצהיר אתמול ראש הממשלה, מר יצחק רבין, כשהוא מגיב בתגובה לאיומיו החוזרים ונשנים של סאדאת, כי במידה וישראל לא תבצע תוך שלושה חדשים נסיגה משולשת ההוגנת — „ילך בכוחו לז'נבה".

לכאורה יכול מר רבין להוכיח כי אכן היתה הנכונות ללכת לז'נבה ביסודה של המדיניות הישראלית, אלא שאפשר להוכיח בדיוק ההיפך מזה, כאשר הוא וכמה מחבריו בממשלה ביטאו יותר מהיסוס התנגדות לגבי פורום זה לדיונים. היסוס המזכיר כוח כמה חוקים יסוד איתן במדיניות הישראלית ובצורת הפעולה והטיפול שלה בניצנים היכנים על הסדרים נוספים עם הערבים.

דבריו של מר רבין אתמול אינם, איפוא, סתם הודה על עמדה שגורה ומקובלת, אלא יש בהם כדי לבשר על שינוי עמדה, לפחות בכאן, אם לא על הממשלה כולה, לגבי מהלך מדיני מקיף הנרקם כיום בגרמנות ארוכים ועומד להגיע לשיאו עם ביקורו הקרוב של מזכיר המדינה האמריקאי, ד"ר קיסינג'ר בישראל ובמדינות האיזור.

הרושם הוא, כי יותר משהנהגתן ראש הממשלה להגיב בקשר על איומיו של סאדאת, הוא הגנה את הדברים לד"ר קיסינג'ר, כדי להשמיעם מכאן מראש את האיום כי באם לא תקבל ישראל את תביעות סאדאת תיאלץ ישראל להתמודד למסגרת קשה יותר של דיונים, הדיונים בועידת ז'נבה. אפשר שמר רבין עשה את החשבון, כי אם החזק של ד"ר קיסינג'ר ייצא אפסי של הסכנה והסיוע, כה זה טוב יותר בועידת ז'נבה?

אמנם כן, שד"ר קיסינג'ר עצמו איננו מעוניין בשלב זה ללכת לפורום של ועידת ז'נבה, אך זאת מנקודת הראות של המדיניות הגלובאלית של ארה"ב, למנוע מבריה"מ דריסת־רגל חזרה למצרים, אלא שכבר רבין יכול כבר עתה לראות כי את מחיר מניעת מהלך כה רוצה שר החוץ האמריקאי לגבות אך ורק מישראל, ועם כל ההנחיות עם האינטרס האמריקאי הזה, אין ישראל יכולה להיות לבדה כי שנושאת בעול תשלום התמורה לכך.

אם נכון הדבר שיש כאן הפניה רצינית מצד מר רבין, הרי מלמד הדבר גם על יוזמה פנימית הרבה בתוך הממשלה, כאשר שר החוץ, מר אלון, מיועד לבחון קבלת עמדתו של ד"ר קיסינג'ר, דבר שבא לידי ביטוי בולט כאשר הוסיף את עמדתו לבקר כארץ ולקבל על עצמו את משימת ההודה, ואילו קבוצת שרים אחרים, בראשות שר הבטחון, מר פרס, מתנגדים בתוך זה ואומרים כי בתנאים שנוצרו אין להיבהל מועידת ז'נבה, כי אין מה להפסיד במהלך הגיע זה יותר משיש להפסיד בקבלת תכתיבי של סאדאת המנוסח לכי בתקיפות באמצעות של החוץ האמריקאי.

נראה „ועידת ז'נבה" הוא, כידוע, מן הסיבות הגלויות למחלוקת שבין מצרים ובריה"מ והיא אחד מהגורמים לביטול ביקור ברז'נייב במצרים. אם לתת אימון בדברי סאדאת על קיומה של מחלוקת זו, אפשר לקשור לכך את דבריו כי בריה"מ ממורמרת על ערעור מעמדה במזה"ת על־ידי מצרים, בין השאר, בכל זה שהיא מאבכה את היחוד קיסינג'ר הוך דחיית פורום ועידת ז'נבה שבו יש מעמד גם לבריה"מ.

הכרזת מר רבין כי ישראל היא „בעד ועידת ז'נבה" משביטה קלף זה מידיו של סאדאת ומעמידה במבחן את כוונת האהבה שבהכרזות סאדאת על הידידות המצוינת הנפלה בינו לבין מוסקבה, כי עתה נותר לו רק לומר למצרים, שאם ישראל אינה דוחה פורום זה, לבה דוקא הוא דוחה זאת?

היטיב הכותבים יכלו להכיר אם אכן נהנה ישראל את מדיניות ההודעה כפני ועידת ז'נבה, משום שהתהפכה מפני תכתיבי של קיסינג'ר קלה עתה על התיקות הראשונה.

אלף חמש מאות שלשים וחמש ניספו אשתקד בתאונות מטוסים

ז'נבה — 1535 איש ניספו אשתקד בתאונות אוויריות, לפי סטטיסטיקה שפורסמה בבטאון „אינטרא־ויה" שיצא לאור בז'נבה. בשנת 1973 ניספו כאלף איש בתאונות מטוסים.

2 מהתאונות שארעו אשתקד נמנו עם התאונות החמורות ביותר בקורות התעופה האזרחית, ציין הבטאון. מדובר בהתרסקות מטוס די. סי. —10 של חברת התעופה התורכית, ב־3 במארס ליד פריז (346 הרוגים), ובהתרסקות מטוס די. סי. —8 של חברת „מארטינ־איר". חברת בת לטיסות שכר של חברת התעופה ההולנדית ק. ל. מ. בתאונה זו שהיתה ב־4 בדצמבר ליד קולומבו, ניספו 191 איש. (ע"ע)

שום חוטף לא הועמד לדין בארצות ערב

לונדון — עיון בקורות חטיפות המטוסים מגלה כי פרט למקרה אחד שום מדינה ערבית לא העמידה לדין חוטף בשום פלסטינאי או אדם כלשהו שהיה מעורב במבצע חבלה.

רק בליל עבדל קאדר עלי, פלסטינאי נראה דרכון לבנוני, שניסה להשתלט על מטוס ירדני ב־1971 הועמד לדין בפני בית משפט בבאי ירדני נגזר עליו עונש מוות, אולם מעולם לא נמסרה הודעה, אם העונש הוצא לפועל.

בנובמבר אשתקד, לאחר חטיפת מטוס בריטי מדובאי לתוניסיה הודיע אש"ף, שנעצרו 26 אנשים שעל פי החשד היו מעורבים במבצע החטיפה. בהודעת אש"ף נאמר אז, שהעצורים יועמדו לפני בית משפט מהפכני פלסטינאי ומשפטם יערך בפומבי. אולם שום הודעה נוספת לא נמסרה לאחר מכן. (יופ"ע)

פרופ' א. ד. ברגמן: חבל שהתמהמהנו עד כה בהקמת כור גרעיני להפקת דלק ומים מותפלים

„שגינו, שלא התחלנו בהקמת כור גרעיני להפקת חשמל ולהתפלת מי ים בהיקף של 1000 מגו"ט בשנת 1965, ואז היינו כבר היום בלתי תלויים בהרבה בגורמי חוץ באספקת דלק". אמר פרופ' א.ד. ברגמן, מהאוניברסיטה העברית בירושלים, בישיבת ועדת הכלכלה של הכנסת.

עוד אמר הפרופ' ברגמן, כי התהליך של הפקת דלק בתוצרי מצמחים ומתוצרי חקלאות תוססים, כגון סוכר, כוהל ועוד, נמצא בארצות שונות בעולם בשלבים שונים של פיתוח מתקדם, ויכול להיות שמדינות בעלות חקלאות מפותחת, שגם ישראל היא אחת מהן, תוכלנה להפיק דלק בכמויות מספיקות במקום נפט.

פרופ' יוסף קליין, מהאוניברסיטה העברית, מסר לועדה פרטים על המחקרים הנעשים ע"י המרכז לאנרגית הדלק באוניברסיטה העברית. בין השאר, נחקרת בעיית האנרגיה הגרעינית בצורת תיתוך גרעיני במקום ביקוע האטום המקובל היום. עפ"י כך כשביתן יהיה לעבור לשלב מעשי, אפשר יהיה להפיק אנרגיה בכמויות גדולות ללא תלות בחומר גלם מחו"ל.

כן מסר פרופ' קליין על נסיון לנצל גידול אצות במים מלוחים, שניתן להפוך אותן ע"י תהליך כימי לדלק נוזלי. (ל.צ.מ.)

הסתדרות צעירי אגודת ישראל באר"י
סניף בני ברק

בליל ש"ק פרשת בשלח י"ג שבט תשל"ה בשעה 8
בבית הכנסת המרכזי של צא"י, רח' ר' עקיבא 79
מסיבת ליל שבת
ולימוד פרשת השבוע
בהשתתפות הרב ישראל זלושינסקי
ציבור לומדי תורה, חברים ואוהדים מוזמנים
מסיבה זו נערכת מדי ליל שבת בשבת במקום
ובשעה הנ"ל בהשתתפות רבנים ומרצים שונים

בע"ה
נפתח בזר אקסקלוסיבי
בעקיבא 33 בני־ברק
מבחר עשיר של שמלות, חליפות, סוודרים ועוד
במחירים מוזלים
בואו ותוכחו

הרב יהודה מאיר אברמוביץ:

עידוד ממשלתי לחילולי שבת

אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת

רוצה אני להעלות בעית, תאחוה הרי"ג קיבוצי במשק הישראלי, ואת ביחס לכלל העובדים במשק, וכן הרי"ג משמעותי בעצם קיומה של השבת במדינת ישראל. כוונתי, לחדירת הקיבוצים בתשלומי השכר לעובדים בשבת בנמל אשדוד.

המושג „הרי"ג קיבוצי", אינו שלי, בפסק־דין של השופט המחוזי מר חיים בנמל הזן ברנשא הוא קבע, „שיטת היישוב השכר בשבת בנמל אשדוד, הוא הרי"ג קיבוצי המוצר בעניה בולט למקובל בתנאי העבודה הנהוגים במשק. אין זה סביר כי הרי"ג זה יוכל להתקיים לאורך ימים" קבע השופט בנמל.

באותו המשפט הוברר כי המתירים מגיעים לשכר של 3,000 לירות בר שבת אחת, על־ידי שיטת חישוב מיוחדת של שכר ופרמיות הכאפשרות לעבוד לצבור 300 שעות עבודה בשבת אחת.

אני בעלה גרמא זו בכבוד בנמל שני התרבויות שיש בו: ההוצאה הכלכלי. אני בא לקבול על חילולי השבת הפיסביים בנמל הדגב ביר דינה היהודים, ואני בא להתריע נגד הריגה מתנאי השכר המקובלים ברמשק, עובדה הבגביה את הפער בין העובדים ופוגעת במדיניות הכלכלית של הממשלה, הגדמת — יבגדק — שציבור כולו חייב בריסון עצמי ובהדוק החגורה. המחיר היקר שאנו משלמים בנמל אשדוד

בחקירה שנערך סופר „הארץ" ברצוט הדד לפני החשים בנמלו בנמל אשדוד עיוותי שכר מהמצער הים ביותר. פעלים בנמל זה, בר מחלקת התפעל, משתכרים יותר מ־8,000 לירות לחודש. 50 אחוז מהשכר הוא בעד עבודה בשבת. על חלק ניכר מסכום זה מקבלים העובדים הפתוחה מס בשיעור של 27 אחוז, הפתוגה לגבי גורמות מדיניות ומר אישורו, בר מובן שהפתוחה זו נעשית במקום שבו הנורמות המדיניות איננן בהודות כלל. ועל כך מתריע כבר מובן, זה שנים, המכון לפריון העבודה והייצור, אך מבגביל רשות הנמלים אינו מתייחס כלל לפניה הבכן, ולא נתן הוראה להפסיק את התשלום הבלתי־חוקי, הבכולם בדרבבות לירות כל שבוע.

בעד השקט בנמל אשדוד משלמים אנו באמצעות רשות הנמלים בחיר יקר מאד. סדרי השכר בנמל זה משונים ביותר. הם גורמים להנצ־את אסטרונומיות מדי שמה, ורשות הנמלים איננה עושה להתקין המצב. ובוודאי תשאלו: מנין אני מגיע לקביעה מחולכת זו שהרשויה לא עשה לשינוי המצב? יש לי שתי הוכחות לכך. הראשונה היא מפי כר כיר מועצת פועלי אשדוד, מר רפ' כהן, שאמר במסיבת עתונאים ביום 4.4.74, וכפי שנוטסם בעתוני יום המחרת (ואני מצטט): „אילו סדרי העבודה בנמלים היו מוסדרים מבראשית, לא היו באים פועלי אשדוד החדשים ומצפירים אותם. אם תבוא הנהלת הנמל לחוצעת הפועלים והדרוש בירור מקיף בענין הנורמה, ולתקן נורמות מוטרות — הוגיש המכיר מועצת פועלי אשדוד — תפנה מועצת הפועלים אל העובדים לשכנעם להתקן את המצוה. אך לא היתה שום פניה במשא זה, לא מצד הנהלת הנמל ולא מצד רשות הנמלים" (עד כאן הציטוט מדברי מזכיר מועצת פועלי אשדוד).

אחריותה של רשות הנמלים למצב

ואם לא די בדברים אלה כדי להוכיח שרשות הנמלים לא יוזמת

שינוי המצב הנהגת הנהגה יזה להמשכן — בא הדין בקוצת הכלכלה של הכנסת, והיניה של האנקציצים בשריה, ואפילו הסניה בידדין.

ב־11.6.74 הגיע בפני ועדת הכלכלה של הכנסה מנהל רשות הנמלים ומסר להוצרה פרטים בלתי מבדיקים על השלום אלפי לירות לפועלי המפעל בנמל אשדוד בעד עבודה בשבת. הוא מסר — וכן באמר בהודעה לעתונות של הכנסת— כי תשלומים של כ־3,000 לירות לעובד בנמל אשדוד תמורת יום עבודה הוו רק מקרים הריגים. ובר אמר לצוכר — סבור הוא כי כמקרים כאלה לא יישנו. להורעה זו של הנכביל לא היתה כל הצלחה בשבת, הצסקים נמשכים כרגיל עד היום.

המכון לפריון העבודה והייצור ציין לא אישר את הנורמות, ואף בהמשך להתריע על כן, ומבגביל הרשות לא שינה כלל לדברי ראשי המכון. הוא — בשלו.

בסיפורים של שנת 1973, היינו מאפריל 1973 ועד כ"ק 1974, כראים כי בשבתות עבדו 434 צוותים בנמל אשדוד, שהם כ־5,200 עובדים. בשבתות הגדולה הנהלה הנמל את מספר העובדים בכל צוות ב־10 ל־14. בצד חיצוב הפיציה לא שונה, וכל הגל בשבתה שזאת היתה פריקת בהמות. חלק מן העובדים בנמל נעדרים מן העבודה בימי חול, ועובדים במקומות אחרים, כאשר את שכרם הרב הם עושים בשבתות. האם לא יודע זאת מנביל רשות הנמלים?

הנזיקה בקדושת השבת

מר התנביה לעצבר, מר אהרון חייב, צפה לאילתה 521 מעל בימה זו בשנה שעברה: „עידכון הנורמות בנושא זה יעלה לדיון בתוקדם הנאפשרי על־ידי הנהלה רשות הנמלים במועצה הייצור המשותפת להנהלה ולעובדים". מאז נאמרו דברים אלה חלפה קרוב לשנה. הבוהק לא נעשתה. המצב כמשיך להיות כפי שהיה. האם יודע לך, אדוני שר התחבורה, גם על המצב וגם על ההבטחה שלא קויימה?

הראיתי את הריגות השכר של עובדי נמל אשדוד. הן פוגעות במשק ובכלכלה. הן גורמות לקבוצות אחרות שהתבואות אף הן ותתבעשנה בגיות קדושת השוויון — וכל זאת הוך פגיעה הוללה יום השביעי, יום שבת קודש המקודש לנו מני אז.

שמר עליהם חלקם של בוזי שבת בישראל. מעיינות של שפע כספי כופלה מורפסים על ראשם. כשיגע ישראל משלשה שכר עיזה גבוה, לכל כי ישמכן להשמם את שבת קדשנו, את הבריה שבין הקודש־ברוך־הוא לעם. מה ייפלא שהכל מעידה בראה כפר שבראה? מה ייפלא שיש גזיבות ובזלות, שאין מוסר ואין תודעה ציבורית, שאין נכונות לסבול ואין רצון לשאת בעול — אם זוהי הריפה המוסרית המוכתבת מלמעלה ומהבאת את הכיסוי הכספי והציבורי משעם־גוף מחמלכתי הפועל בשם ומטעם הממשלה? לשה לא יימצאו גנבים ומעילים? מה כבר יוכל להייב את אוטויקריר אם כבה מכתובים, מחייבים ומצדיקים ה"ארוים"?

פרנסה לחודש תמורת חילול שבת אחת

פרנסי נמל אשדוד קבעו את הכלל: "חילול שבת — ואין לך צורך לטרוח בימי ההולך". תמורת חילול שבת א־

ות — כבבחה פרנסת שבועיים לפי רכת הערים של עובד נמל, או פרנסת חודש לפי הרמה הבינונית של עובדים אחרים. הנה נמל עם יסודות חברתיים ומשקים בפורעים, והאשמה היא בתוך היהודות המבפשים של הנמל, יסודית שההוגו לצערנו בעצם יום השבת.

באותם ימים, כאשר בני הנמל לא שמו לכל האהרות, ועבדו בהנהגת הסדרות בעצם יום השבת — באותם ימים בתרך גורלו של נמל זה להפסדים, לבזיונות, לזכוכי־נפש ובושה. לא יתכן גם אחרת. דבר שבונים אותו על יסוד רוחו מחפיר מחילול קדושת השבת — לא יכול להיות לו עתיד אחר. ואין זה רק הנמל הפוגע בקדושת השבת. כך זה בחברת אל על המטיסה מטוסיה בשבת, וכך זה בטלביזיה הישראלית והרבה בקורות עבודה הפוגעים ביסוד היקר של עמנו — יום שבת קודש.

וכל הדברים הללו כבאים תורה ביבנות: איך נצביק את תודעת הנשיאה בכבל ובעול, היכולה לעמיד בני מבצים קשים, אם המידה חילול שבת מקבלים פרס ועידוד של 3,000 לירות ליום עבודה?

איך יוכל ראש הממשלה לבוא בתביעות להדוק החגורה כאשר הוה הו פרנסי הציבור שלנו?

בזכות שמירת השבת — "וישבה העיר הזאת לעולם"

מי מילל ומי פילל שהוקא בבדינת ישראל, המדינה היהודית העצמאית, לה זכינו ברוך־השם, נצטרך להיאבק נגד דחיקת רגליה של שבת מלכתא, בת זוגו של עם ישראל. השבת שימשה דבק מלכד בכל התקופות הנוראות בגלויות הסרות בין העמים. שבה זו דחוקה אצלנו לקרן זווית ומנדבלים לה בצורה איומה.

חז"ל אומרים במסכת שבת: "אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת". חילול שבת הוא איפוא הגורם לכל הנזקים וההפסדים הגדולים של המדינה בכל התחומים.

התריגים באשדוד "מהווים פיתוי אים לחלל שבת ואני מאמין ובטוח כי אם נתקן את המצב, זכות השבת תגן עלינו ועל המדינה כדברי הנביא ירמיהו: "והיה אם שמוע תשמעון אלי נאום ה' וגו', לקדש את יום השבת... וישבה העיר הזאת לעולם" ויקויים בנו דבר ה' ביד נביאו ישעיהו: „ואתה ישראל עבדי, יעקב אשר בחרתיך... אל תירא כי עמך אני".

(דברים בכנסת)

בריה"מ פיתחה טיל חדש לצוללות

לונדון — בריה"מ פיתחה טיל בליסטי בעל טווח קצר המופעל מתוך צוללת נגד יעדים ימיים, כגון נושאות מטוסים וצוללות אמריקאיות — מסרו מומחים לעניני הגנה לפרקון יונייטד פרס בלונדון קרול תאלר.

הם אמרו כי צריך לא ידועים פרטים רבים, אולם התפתחות זו הוסיפה מימד חדש ומסוכן לבעיה של המשק הגרעיני התתקפי.

עד לפני זמן קצר התרכזה האסטרטגיה הסובייטית בפיתוח טילים בליסטיים ארוכי טווח המשוגרים מתוך צוללות, והמסוגלים לפגוע ביעדים רחוקים. רק לפני זמן קצר נמסר כי בריה"מ ערכה ניסויים בורקטה משוגרת מצוללת בעלת טווח העולה על 4,500 מילין. טילים אלה יותקנו בצוללות הגרעיניות הסובייטיות החדישות ביותר מדגם „דלתה".

הטיל קצר הטווח כפי הנראה מכוון בעיקר נגד יעדים ימיים. הוא מהווה סכנה לאניות מלחמה, ובראש וראשונה לנושאות המטוסים האמריקאיות רבות העצמה, המפעורות זה זמן רב דאגה בקרב הסובייטים, אמרו המומחים.

לבריה"מ אין נושאות מטוסים, אולם נודע כי היא בונה עתה שתים. לצי הסובייטי שתי סיירות גדולות נושאות־מסוקים, אשר כבר הופיעו בים התיכון ובאוקיינוס ההודי.

נמסר, כי מומחים של הצי הסובייטי טענו באוזני מנהיגיהם הפוליטיים כי נושאות המטוסים מאפשרות לארה"ב להפעיל את עצמתה הצבאית בהיקף גלובלי, בעוד שבריה"מ מוגבלת ביכולתה בהעדר אניות כאלה. (יופ"ע)

הרב שלמה לורנץ

התקציב הנוסף — סתיר למדיניות הכלכלית

הקיצוצים בתקציב „נאכלו" על ידי התוספת החדשה

בקשר לתקציב ומסביב לתקציב אני רואה שני חידושים, וזאת בנוסף לחידוש של קודמי, חבר־הכנסה פרלומן, שגם הוא מבין כבר ואכן סיים את דבריו וקבע שרק השם א־לקי ישראל יכול לעזור.

החידוש הראשון: הורגלנו כבר לתקציבים נוספים, אך הפעם יחד עם התקציבים הנוספים יש הפחתות. דבר מעניין, שהוא בגדר חידוש: אם בהפחתה מס' 1 ישנו קיצוץ בסכום של 900 מיליון לירות, הרי שמיד בא תקציב נוסף בסכום של כמיליארד ו־500 מיליון. אם בהפחתה מס' 2 ישנו קיצוץ בתוך מיליארד לירות, הרי שפוב יש לנו מיד תקציב נוסף בסכום של 5 מיליארד ו־500 מיליון לירות, הבדל חברי הכנסת, בין ההפחתות ובין התקציב הנוסף הוא בכך, שהתוספת היא אמיתית, זהו כסף, בחלקו אפילו במטבע חוץ — לעומת זאת ההורדות הן לפעמים אחיזת עיניים או קצת קוסמטיקה. נקח, למשל, הפחתה רצינית ממשרד הבטחון — סכום של 250 מיליון לירות. או שסכום זה היה מיותר ולא יכלו לבצע אותו בשנה זו, או שמדובר בכך שדוחים את הביצוע לעוד כמה חודשים. הראיה — בתקציב הנוסף שלפנינו כבר מופיעה תוספת של מיליארד ו־600 מיליון, ובתקציב המתוכנן שהחודשים כבר דנים, מתלבטים ומתווכחים על מיליארדים כבדים. אבל נקח משרד אחר, משרד השיכון: בהפחתה מס' 1 הוריד מיליון לירות, בהפחתה מס' 2 — עוד 900,000 לירות, ביחד — מיליון ו־900,000 לירות. ואילו בתוספת שלפנינו מוסיפים בבת אחת 8 מיליון לירות, זאת אומרת תוספת נטו של למעלה מ־6 מיליון לירות. בפיתוח ישנה תוספת של 484 מיליון לירות.

זה ממש כמו הפרות של פרעה. איך כתוב? — "ותאכלנה הפרות הדקות והרעות את שבע הפרות הראשונות הבריאות, ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה". נדמה לי שהקיצוצים בסכומים די רציניים, שעשו רושם, היו בגדר הפרות הבריאות והטובות שנאכלו על ידי הפרות הדקות של התקציב נוסף ולא נודע כי באו אל קרבנה.

ואני שואל, אולי עם קצת הומור: לשם מה שתי חוברות, תאחת — הפחתות, אחר כך חוברת שניה של תוספת? מספרים על רבה של העיירה מיר, רבי אברהם קבאני זצ"ל, שבא אליו מוכר ספרים עם שני ספריו רביקש ממנו הסכמה. המכאל הרב בספרים ואמר: קודם כל אני רוצה לשאול אותך שאלה — למה לך שני ספרים דקים שכאלה? הלא היה יכול להיות ספר אחד יותר גדול. נדמה לי שאפשר לשאול גם כאן: למה לנו שני ספרים, אחד לקיצוצים ואחד אחר להוספות? זה יכול היה להיות ספר אחד ואז התוספת לא היתה צריכה להיות באמת כל כך גדולה, כי מיד היו מורידים את מה שאפשר לקצץ מהתוספת. זה איננו חידוש אחד שלא היה עד עכשיו — קיצוץ מצד אחד ותוספת מצד שני.

החידוש השני בקשר להתקציב, אדוני שר האוצר חברי הכנסת, הוא בזה שהציאו את הזיכרון על גלי האתר, רק אתמול באמצעות "קול ישראל", הסבירו אנשי משרד הבטחון עד כמה אי־סור להוריד אותם 3 מיליארדים, כי ההורדה תפגע בבטחון. הם הסבירו לציבור. לאבשים, בשים וטף שההורדה לא תפגע פגיעה שולית בלבד, אלא תפגע ממש בבשר. נדמה לי שזה דבר ללא תקדים. הוויכוח על התקציב צריך להיות בממשלה, בוועדת הכספים, בכנסת, בעיתונות, אבל שרי הממשלה ופקידים בכירים ינסו על ידי דעת הציבור להשפיע על תקציב משרדים? נדמה לי שזו תופעה שאינה בריאה כלל וכלל. יש משום דמגוגיה בכך שפונים לרגש הציבור בעניני תקציב הבטחון, כי מי לא חש ומי לא רגיש לתקציב הזה ואין שום חילוקי דעות בינינו שכל מה שדרוש לבטחון חייבים, מאיזה מקור שלא יהיה, להקציב ולתת, אבל אי אפשר לברר לא בדרך הטלוויזיה ולא דרך הרדיו, מה הסכום הדרוש באמת, הוליך לרכוש, ומה הם אותם סכומים שאפשר אולי לחסוך אותם.

לדעתי יש הפעם לידה קשה מאד במה שנוגע לתקציב הדבר נמשך. לולא לידה קשה זו היינו דנים כבר עכשיו על התקציב של 1975־76. לדבריו של שר האוצר, מר רבינוביץ, יבגי, שהוא העניין את כוחו בחודש ידני 1974 בקשר למדיניות הכלכלית החדשה וידע להחליט מהר. אפילו בגבר במגבר, בקשר לפיחות, ששם לא זכה למהירות כזו כמו ביזוני, בכל זאת הגיע לעבודה זריזה ויסודית. כנראה שיותר קל לו לשר האוצר להסתדר עם 3 מיליון אזרחים מאשר עם 21 שרים של הממשלה. במה שנוגע לציבור, אפילו כשהעניין הוגע ממש בבשר החי, החליט שר האוצר והיה לו האומץ להחליט ולבצע. אבל כנראה במה שנוגע לממשלה, כאשר הוא צריך לגמור את העסק עם 21 שרים, אז אין בו הכוח ולא נותנים לו לגמור את העניינים. אחת הבעיות אצלנו היא שהמשרדים אינם משרדי ממשלה. נדמה לי שההגדרה הזו בכנסת אם אגיד שכל משרד זו ממשלה כשלעצמה, וממשלת ישראל — פדרציה של ממשלות, כאשר לכל ממשלה יש האינטרסים שלה, לפעמים הצדים ולפעמים חיובים, כי הרי הם חייבים לעמוד על התקציב שלהם ועל השירותים. אם בימים אלה, בסוף השנה מתרוצץ משרד מסוים כדי לאייש כמה תפקידים, וכדי לקבל כמה פקידים, לשם מה יש לו צורך בפקידים נוספים בסוף השנה? — הוא חושב שאם לא יקבל פקידים נוספים, יקצצו את תקציבו בשנה הבאה. דבר זה מסבל ומלמד מספיק.

אנו חייבים לציין שכל קיצוץ הוא למעשה קיצוץ על קצה המזלג מצד אחד, והמלווה בתוספות בלי גבול מצד שני. אם בשנת 1973־74 קיבלו תוספת של 2,000 פקידים; אם בשנה זו קיבלו תוספת של 300 ואחר כך באים ואומרים שמורידים מיליון ו־500,000 לירות מהתקציב להוצאת דים מבתי ספר עצמיים, או מה מתקציב בתי הכנסיות 40,000 מתוך 250,000 לירות, או מורידים מיכה מרבנים עולים 20,000 לירות. אינני יודע כה זה קיצוץ הוא חיסכון.

עוד דבר סמלי לפני עתוני הימים האחרונים. שופט בית משפט מחוזי, אגב משפט, קובע כי עם כורים בנמל אשדוד — אחד מהם בל בחודש אוקטובר 1973 שכר של 195 שעות עבודה רגילות ועוד שעות נוספות. הוא קובע כי באותו חודש היו לאותו עובד 20 שעות עבודה ליום. השופט לא יודע איך עשו זאת. נדמה לי שאף אחד מאיתנו לא יודע איך עושים זאת. באותו בית משפט קובע השופט, שעובד בשבת של בקלות — לא בתור חריג — הגיע ל־3,000 לירות עבור שבת, אם שהוא עובד. האם זה חסכון? כמה שאינני מדבר כעת דרך אגב על עצם חילול שבת קודשנו, כי בנושא זה הצעה מיוחדת לסדר היום, האם כמשגיחים על כספי המדינה? איננו יודע איך אפשר להתקן את המצב ואין אפשר לדרוש מהציבור הרחב לספק ולסבול.

עיתון אחר, מהיום "ידיעות אחרונות" — משפחות סגל בנמל אביב קיבלו המיכות בסך 7,000 לירות לחודש. כך הכריז ראש עיריה הל אביב מר להט. אני יודע שאין זה מקרה בודד ויהודי בעיר מסויימת, אלא האגודרלמוסיה — בלגאן — בלעז׳ — בעיריות וגם במשרדי הממשלה הם כל כך גדולים שהם באמת עושים זאת, פרט לענין הכספי — מדובר כאן בסכומים רציניים — אדוני שר האוצר, זה גורם לדמורליזציה. יש כאן ענין פסיכולוגי.

עתון אחר, גם כן של היום — "הארץ": פקיד בחברת בת של התעשיה האווירית — שפורש מתפקידו עקב ביקורת מצד מבקר המדינה מקבל שליחות בחוץ לארץ. אינני יודע, אני לוקח את הנתונים מהעתון, בודאי יש לך אפשרות לבדוק, נודע כי הוא יקבל 40 אלף דולר לשנה. לא 40 אלף לירות, אלא 40 אלף דולר. האם זה נקרא חסכון? אדוני שר האוצר, אני הוא שש מאוד ואני מאחל לך כיודע הצלחה בכל לבי, כי זו לא הצלחה שלך בלבד, אלא הצלחתה של המדינה, של הכלכלה ושל האזרחים שלה; אבל אם לא תצליח לעקור מן השורש בתים כאלה לעיני כל, אם החסכון יהיה רק בשבירת ולא במציאות — הרי שהצלחתך תהיה חיץ מכך השאגה.

כיוון ששר האוצר אמר שאין בבוהו לספוג את ההתייקרויות עקב הפיחות, אני שואל אותו הוא חייב לענות על כך: איך אתה מתאר לעצמך, שהאוורות, והתעשייה, היצואן, חייב לספוג, אסור לו להעלות את המחירים, בכל אותן הזהי התכלית המטרות של המדיניות הכלכלית; והממשלה אשר היא צריכה להיות למופת — באה לכנסת ומעל בימת הכנסת מפי מה ידיים אומרת: אנחנו לא יכולים לספוג את הפיחות, אנחנו צריכים להעלות את התקציב. אני חושב שזו איננה דוגמה טובה.

אלה חלק מהדברים שהיינו רוצים לבכון להשמיע. לגופו של דבר לא נצביע נגד התקציב הזה, כי כאן באמת התקציב מוטנה להוצאות בחוץ ולמיעוטי יכולת עקב הפיחות. לפיוח שזה לא מוצדק, לא נוכל להצביע נגד התקציב בגלל סטירותיו, אבל אנחנו רואים בתקציב הזה, ובמיוחד בתקציב המתוכנן, סטירה די חמורה למדיניות הכלכלית. (דברים בכנסת)

בעקבות השבוע

דו"ח ועדת אגרנט מדיר שנתם של עסקנים

השבוע עסקו הוגים במפלגה הקמדה בהתארגנות לקראת פרסום הדו"ח ועדת אגרנט בשבוע הבא. פרט כדיעי מסקנותיה של הועדה והתיקון הדרוש, אולם בפרט אחד היתה הדלפה שהיה בה כדי להדיר שנתם של כמה אישי צמרת במדינה.

הפרט שהודלף היה שהועדה מטהרת את מי שהיה שר הבטחון במלחמת יום הכיפורים ומטילה את האחריות ל„מחדל" על המטכ"ל שהוזהר על ידי דיין בפני אפשרות של מלחמה. הנוה זו, שכנראה יש לה בסיס, הביאה את ראש הממשלה מר רבין להתחיל בהתארגנות להדוף את ההתעוררות הפרלמנטרית והצפויה מצד מר דיין שלא ישלים עם הדחתו מן הממשלה, מכיון שמר דיין לא נגלה את תוכניותיו למקרה כזה. היו ניחושים שונים על צורת התגובה שלו.

בין האפשרויות שהמכוד היתה גם אפשרות שמר דיין יגשה לדכז גוש התנגדות לקדינציה של ממשלת רבין, בכל הנוגע להסדרים המתמנים באופק, שלפיהם חיסוב ישראל מן המעברים, ואולי גם משדות הנפט באבו־רודס, מבלי שמצרים תשלם „תמורה מדינית". אפשרות זו איננה מוציאה מכלל חשבון גם הסכם פוליטי בין מר דיין לבין „הליכוד" שאליו יצטרפו גם שנים מחברי הכנסת של המפד"ל, גם אם בשלב זה לא יהיה לגוש זה אופי של איחוד פרלמנטרי גלוי.

כנכון, הסכים „הליכוד" לדחות, לפי בקשתו של מר דיין את הגשת הצעת הליכוד נגד בסיום מיתודא ושומרון כהצעת החלטה של הכנסת שבמקרה שתשיג רוב תכבול את ידיה של הממשלה, ואולי אף תביא להפלתה של הממשלה.

האמנם צפוי קרע במפד"ל

השבוע ניתגו נציגי הצעירים במפד"ל מהודעות את חבר הכנסת יהודא בן־מאיר כמתאמי לועדת הפנימיים. ההלשה שההחת, בשלב זה, את הקרע הצפוי למפלגה.

חוגים המקורבים לסיעת הצירים, רמוו שהמסיבה בנושא זה, נעשתה רק מפני שהתברר שאין למר בן־מאיר סיכוי להשיג את הגודם, בהצבעה השאית שבצורה בכנסת, ולא רק האיום להדיח את מר המר ומתברות בוועדת חוץ ובטחון. הצעירים היו מהמרים על קלף זה, אילו הושלמו ההכנות לקראת הקמתה של מפלגה חדשה שבברכתה יעמדו שני חברי הכנסת הצעירים שמאז נבחרו לכנסה ההווים בעיה פנימית חמורה למפד"ל.

מסתבר, שסיעתו של ח. כ. ד"ר ורה והפטיג אינה מוכנה להתייק לכת עד כדי קרע מתלם. הגורם הכרתיע אינו אלא ד"ר והפטיג עצמו שבגישתו המסורתית אינו מוכן לגרום לפילוג ולפרישה מן המפד"ל, אף שהוא רואה את עצמו נפגע מן התמורה שחלה בנציגות מפלגתו בממשלה ומן המשטר החדש המסתמך על ההסכם בין שתי הסיעות הגדולות שהוקם את דגליה משלהן בממשלה.

אולם מוקדם לקבוע, שהצעירים ישמרו עד הסוף על ההסכם עם סיעתו של ד"ר והפטיג, אם תתרחש התנגשות חדשה בינה לבין הרוב. הצעירים אינם מסתירים את מרות רוחם מן הנעשה בתוך המפד"ל.

חוגים המשתייכים לסיעות השולטות במוסדות המפד"ל, מוכנים גם לטעון, שהצעירים מתכננים הקמתה של מפלגה חדשה שמוכנה לא להדביק לעצמה דוקא תווית דתית, כדי לאפשר הצטרפותם של חוגים אקדמאים שאינם מזדהים עם מפלגה דתית מאורגנת.

הלחישה שעלתה רבע מיליארד לירות

משעה שמבקר המדינה הודיע במאשים נגד המשטר במדינה, שבה נגרם נזק של מיליארד לירות לשנה כתוצאה מ„מעשים לא תקינים" שנלחנו אותם מבנדים כמוסמכים, והמצאה פגיה את אחרת, אשר הריה כתגלגלים במהירות.

לפי בירסא עתונאית אחת, היה זה מר פנחס ספיר כי שהיה שר האוצר אשר הביע מנגיד בנק ישראל לנקים באמצעים נגד מנהל בנק אידי בריטיה מר ברדיין, לאחר שבית המשפט העליון פסל אותו מתפקידו. מר ספיר מכחיש מכל וכל על ידי נגיד בנק ישראל מר זנבר, נעשה הדבר בידיעה זו, אולם לפי שמועות עקשניות שלא הוכחשו בלחישה שלחש מר ספיר על אזנו של הנגיד בעת ישיבת הפתיחה של הועידה הכלכלית שהתכנסה בירושלים לפני שנתיים.

המפתח הוא בידי מר זנבר ששומר על שתיקתו, עד לסיום החקירה בנושא זה. כיון שבזמן האחרון רבו הקולות שלניו ללכה, לאחר שבכשל בפרשה זו שעלתה לאוצר המדינה סכום עתק של רבע מיליארד לירות. הטוענים נגד מר זנבר מצביעים על כך, שלמרות אזהרות בית המשפט העליון לא דאג להוציא מבנק אוף־ישראל־בריטניה את הסכום של 30 מיליון מארקים שהופקדו אצלו על ידי בנק ישראל הפקדה שמטילה צל כבד על הבנק הממלכתי.

בפרשה זו לא נערכה עדיין חקירה ממצאית, ולהדבריהם של „יודעי דבר" עלול מר זנבר לפתוח „תיבת פנדורה" אשר תוציא כמה מוסמכה במדינה. כנראה, שלא רק ביזיון מדיניות צפויות לדזעזע את הממשלה.

המועמד שהכשיל את עצמו

היה זה עתון „דבר" המקורב לממשלה שנתן פרסום השבוע לפרשה שנשמרה בסוד. המועמד להיות נציב מס־הכנסה עו"ד יולוס, התגדב בעת חקירתו של נאשם כמעלים מס בצורה שהפריעה לעבודתם של אנשי מס־הכנסה.

המועמד נמצא עתה בחוץ לארץ ותגובתו טרם נודעה, אולם, חוגים בממשלה האשימו השבוע את ועד העובדים במס־הכנסה בהדלפת הפרשה שהטילה כתם של אישיותו של המועמד, שבודאי לא יוכל לעמוד בפני הביקורת הציבורית, אם יתברר שאכן קרה הדבר. יש בכך להעמיד בספק את כשירותו להיות גובה המסים הגדול במדינה. גם אם הוא עשה את זה כתוקף הפקיד להגן על אחד מלקוחותיו. הנובזת שהוא מועמד לתפקיד הבכיר באגף ההכנסות של האוצר, היה בה כדי להשפיע, בעקיפין, על עמדתם של החוקרים אשר ידעו כי בעתיד הם עשויים לעמוד תחת פיקודו.

מדוע דאג ועד העובדים להבאיש את ריחו של המועמד? על כך יש השובה. קיבוד תוכף במועמד אחר מתוך המגנגון הבכיר של נציבות מס הכנסה ובודדו זו ביקש להכשיל את המועמד החיצוני.

אין ספק בדבר שהממשלה תתקשה לעמוד על מינויו של מר יולוס, כאשר היא נקלעת בין שתי רוחות כלכליות אחות לשערוריה כלכלית שניה. מינוי כזה לשוב לפגוע באימון קשה במוסר המסים הירוד בלאו הכי.

מה מטריד חברי הכנסת?

בשבוע זה שבה נקלעה המדינה בין מטולטלת פוליטית אחת לבין מטולטלת כלכלית, מצאה לעצמה ועדת הכנסת פנאי לעסוק בסוגיה משעשעת במקצת, הליכות הלימוסים של חברי הכנסה, במסגרת ההצעות שהעלה יו"ר הכנסת.

בין ההצעות היתה גם הצעה שחברי הכנסת יתחזו ל„מנהגי" שהיה קיים, לפיו קרו חברי הכנסת שנכנסו לאולם קידה במיסית כלפי היו"ר. המנהג אה השישה. הועדה הכניסה את חברי הועדה לאווירה עליזה, אחד החברים הצעירים שאל, מה יהיה דינם של חברי כנסת שמטעמים רפואיים אינם יכולים למלא הוראה זו? האם יפטירו באישור רפואי מתאים... הדיון המשעשע נמשך והיו חברים ברצינות שהציעו להרגל במקום את אקט הקידה כדי לראות כיצד זה עושה.

היה זה חבר הכנסת הרב מנחם פרוש שהפסיק את הדיון המבעשע והחזיר את הועדה לאוירה רצינית, כאשר ביקש רשות להפרה אותה, לאחר שלא נטל חלק בדיון זה. הרב פרוש אמר, כי בביקורו האחרון בארצות הברית, היה עד לפגות ההדרה והראגה שתקפה יהודים בכל מקום לעתידה של המדינה, היהודים המוכים האלה שאלו ובקשו לדעת על האוירה במדינה ובמוסדותיה הפולמטריים, והנה, אני יכול להרגיע אותם ולספר להם, מה מטריד את חברי הכנסת בשעה חמורה זו, עד שהם יכולים להקדיש שעה מזמני היקר לדיון על נימוסים והליכות.

אגב כך, נדונה גם שאלת הלבוש של חברי הכנסת, ובנושא זה היתה במנת שערוריה, כאשר חברת כנסת ידועה, את הרשות לעצמה להכנס לאולם הכנסת בלבוש שיש בו לעורר ביכמשימים של רבים מחברי הכנסת.

מ. ע. ד.

הצלתו של יחיד — הצלתם של דורות

מאת משה שרה, ניו־יורק

ותאמר מה עשית. קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה (בראשית ד׳): „דמי אחיך״, דמו ודם זרעיותיו (רש״י).

ציור של הפסוק הוא, כידוע מגבלה, והוא מסוגלת להגיע רק לשכת מסוים, של הר גבוה או מתוך מטוס, מסוגל האדם, — כל אחד לפי כח־ראייתו — לראות מעט רחוק יותר, אך גם שם, למעלה, יש גבול למבטו של האדם, רק השי״ת, הוא לבדו, יכול לראות מסוף העולם ועד סופו.

כלל זה, שחל לגבי שטח, חל גם לגבי זמן. האמת היא, כי מה ששייך לענין של זמן, מבטו של האדם צר יותר מוגבל ופחות בטוח. אלא שבנסיבות רגילות מסוגל האדם לראות מראש (עד שהוא משלה עצמו בכך) את ההתפתחויות לתקופה מסויימת. איש עסקים קטן עורך לו תוכניות לתקופה קצרה; מי שעוסק בעסקים גדולים יותר מתמודד עם תוכניות לטווח ארוך יותר. ממשלות ומוסדות צבאיים, מוסדות כמו יהודים, שרודים תמיד בהכנת תוכניות. אבל כל התכניות מוגבלות לתקופה ידועה ואף מן הטעם הפשוט, שאין לאדם היכולת להביט אל תוך הנצח. רק הקב״ה לבדו הוא „צופה ומביט עד סוף כל הדורות״.

בהקשר זה מובן יותר מה שרש״י אומר על הפסוק קול דמי אחיך — „דמו ודם זרעיותיו״ (רש״י עמד בכך על הדיוק שהתורה אומרת „דמי״, בלשון רבים). אחר שקין הרג את הבל, בוודאי הרגיש בעצמו מה עולל. אבל רק השי״ת יכול להראותו, כי פשעו הוא עד כמה גדול לנגד עיניו את הדם השופך של האינסוף... קין ראה אותו בלבד, ואילו השם יתברך ראה מיד לא רק את דמו של קין, אלא גם את „דם זרעיותיו״, את הדם של בניו ובני־בניו, עד סוף כל הדורות.

השבון־הזמן השמימי הזה על השיבות הפלחי־רגילה של חיי־אדם, יוכן הוא שנשמר ביסודן של כל אזהרות התורה לגבי שמירת חיי נפשו של אדם. המבט השמימי אינו רואה את נפש האדם של היום בלבד, אלא רואה בו בזמן גם את העבודות העתידות להיולד בעוצמה ותערות מאותו יחיד „דמי וזרעיותיו״...

✶

אותו עקרון של השבון־הזמן האלוקי חל לא רק במובן השלילי, כאשר נפש הולכת לאבוד, אלא גם במובן החיובי של הצלת נפש אדם. מאמר חז״ל האומר: „כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא״, אף הוא משתף באותו מבט שמימי והרבה מעבר לכל הדימיונים הנגמשים על זמן. כאשר אנו מצילים חיי של אדם, רואים אנו בעיני בשרנו שלפנו רק את הצלתו של היחיד; אך המבט הגבוה יותר רואה, כי בכך הצלנו לא רק נפש אחת, אלא עולם של נפשות...

העלינו רעיון זה בהקשר עם דיוך השבון מעניין ומרגש ביותר שקבלנו בחודש האחרון מקבוצה של מתנדבים־מחנכים: מחלקת „הדר־שמי״ של צעירי אגודת ישראל באמריקה. הדו״ח יכול להראות כדיווח רומנטי יבש ושיגרתי, אך משמעותו גדולה כגודלו של עולם. („השומר״ היא תכנית מיוחדת שנוסדה לפני שנתיים ע״י צעירי אגו״י. השם מורכב מראשי תיבות שלוש מלים אמריקאיות, שתרגומן: תכנית חינוך יהודית. היא מיועדת להעניק לילדים יהודים מרוחקים חינוך יהודי ולקרבם ליהדות. צאי״ הצליחו לארגן קבוצה גדולה של 400 בני־תורה צעירים, המוכנים למסור הרבה מכוחותיהם למען מטרה זו. מתנדבים אלה מקיימים שורה ארוכה של פעילויות בשכונות שונות של ניו־יורק וסביבותיה. עבודתם המלאה הזאת זו ממומנת ע״י אגודת ישראל באמריקה).

והנה, מאותו דו״ח אנו מביאים אי־אלה קטעים:

● סטיב הוא ילד בן 7, מתגורר בפלטבוש, היה תלמיד בבית־ספר ממלכתי והשתתף ב„שעת ההשלמה״ (מוזכר בשעה שניתנת לפי החוק לתלמידים ובה הם מורשים שם בשבוע ללמוד ליהדות). שעה זו מנוצלת היטב עלידי פעילי „הדר־שמי״ להכוונת תלמידים ללימוד בישיבות). כאשר אמו של סטיב באה למשרדנו להתענין ולקבל פרטים על התוכן של שעה זו, ראו כי היא מתעניינת ביותר בחינוך יהודי, ולכן התחילו לדבר על לבה כי תעביר את בנה לחינוך ישיבתי. לא עבר זמן רב והילד החל ללמוד בישיבת רמב״ם. ואת היה בחודש קצת בלימודים היהודיים השתלו לרשותו מלמד מיוחד והבחור מראה סימנים של תלמיד־ישיבה טוב ביותר.

● גבי ש. שלחה את שלושת ילדיה לבית־ספר ממלכתי. היא לא יכלה להרשות לעצמה לשלוח את בניה לישיבה, כי בגלל משרת בעלה בישראל. הדבר נודע לנו באמצעות אחד המתנדבים שלנו וקישרנו אותה עם ישיבת „אהל משה״. הישיבה הסכימה להכניס את שלושת הילדים של גבי ש. תמורת תשלום מינימלי בנוסף למלגה שלנו בסך 100 דולר.

● גבי ל. למד בבית־ספר ממלכתי וגם בא ללמוד מעט שיעורי יהדות בשעות המיוחדות. אחד מן המתנדבים שלנו הבחין כי הילד הזה לומד בחשק מיוחד את התפלה ושאר לימודים. אפיו והוא הבטיח להתעניין בו. קשר שנוצר עם ההורים הביא לכך כי נתנו הסכמתם המלאה כי בנם יעבור לישיבה. ועתה הוא לומד בישיבת „אוהיצור״.

● שני האחים ק. אחד מן המתנדבים שלנו התמסר במיוחד ללמד יהדות לשני האחים הללו, אחד בגיל 6 והשני בן 7 וחצי. שניהם למדו בבי״ס ממלכתי, אך בעזרת האמן פעלנו אבל הוריהם כי ישלחום לאותה ישיבה, אבל לא היתה ישיבה שתרצה לקבלם. התעניינו ביותר בקשר לגוהלם, ועתה נרשמו שניהם לליפוזים בישיבת־רמב״ם.

● מיקל ר. הוא כבר נער בן 14, אשר בקיץ של השנתיים האחרונות בילה במחנה קיץ מסויים, שם התיידד עם אחד מהפעילים שלנו, אשר בא לשם במיוחד כדי להשפיע ולשכנע בחורים לעבור לישיבות. לאחר שנה של עבודה נעשה מייקל תלמיד בישיבת „שערי אמונה״. כיום הוא לומד בתמיבתא „זכרון מלך״ באיסטרן פרקווי.

● מליסא ס., בת 9, היתה לפני שנה תלמידה ב„שעתני״ שלנו. דאגנו לכך כי תבלה את הקיץ במחנה „גלומה״ והשתתפנו בהוצאה בסכום של 150 דולר מן הקרן המיוחדת שלנו למטרה זו. היא מוכיחה ענין מיוחד בהצטרפות לבית־ספר חרדי לבנות, אך בינתיים יש לנו עדיין קשיים עם אמה, תוך תקוה שנתגבר גם על כך.

✶

עובדות כאלה של ילדים מבתים לא־דתיים, שהוכנסו לחיי־ישיבה באמצעות המתנדבים של צעירי אגודת ישראל — חוזרות על עצמן שלושים ושש פעמים בדו״ח המוכר. המספר של שלושים וששה ילדים, שמתנדבי צאי״ הכניסו בשנה האחרונה לישיבות, נראה זעיר ביותר בהשוואה למאות אלפי הילדים היהודיים המתגוללים בכל האשפתות האנטי־דתיות של אמריקה. 36 ילדים הם רק כטיפה מן הים לעומת מבול ההתבוללות היהודית, ובוודאי שאין להיות מרוצים בכך.

ובכל זאת, תלוי הדבר איך מסתכלים על זה. כי לאמתו של דבר לא מדובר כאן רק ב־36 ילדים. אם מתבוננים בדבר מנקודת־ראות של חשבון־הזמן השמימי, החשבון של „דמיו וזרעיותיו״, כבר יכולה לעמוד לנגד עינינו התמונה של מחנות גדולים עם אלפי יראים ושלמים, תלמידי חכמים ועובדי ה׳, שמסוגלים לצמוח מן הדורות הבאים אך ורק תודות לכך שנמצאים כיום כאלה, שמוכנים להקריב את עצמם בצבור יהודים ולא להתפעל מ„מספרים קטנים״.

וזאת משום שבחשבון־הזמן השמימי, היחיד איננו לבדו, אלא הוא מהווה רבים, עולם כולו.

✶

תודעה זו חייבת לעמוד תמיד לנגד עינינו ולשמש כתביעה וכמעודד. אנו מצווים כיום בתקופה של „קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה״ — דמי המנותקים מאתנו וזועקים אלינו מתהומות־החומר שבהם הם שוקעים וטובעים, הם הדורות הבאים אחריהם.

צעקת „קול דמי אחיך״ איננה נשמעת רק באמריקה, אלא בכל מקום שבו נמצא כיום ישוב יהודי, ולכן רוצים אנו לקוות כי יוזמת אגו״י באמריקה תשמש מופת לכל ההסתדרויות של אגודת ישראל בהרבה ארצות אחרות. הסיבה היחידה שאנו מזכירים לעתים קרובות בשמיעת צעקה זו היא משום שאנו מוכרצים מן הצעקה הגדולה של מאות אלפים. אנו נבהלים מועקת־הכאב העצומה הזו ומכיוון שאיננו רואים אפשרות לסייע בידי כולם. אנו מאבדים את העשתונות ונעשים אין־אונים.

אבל כאשר נתחיל להתבונן על הדבר במבט הגבוה יותר, נבין אז, כי בהצלת יחיד פה ויחיד שם — אנו מצילים לא פעם עולם מלא. מנקודת־ראות זו תיראה בעינינו אפילו עבודה קטנה עבור יהודים כבעלת חשיבות עליונה. ואז נוכל במרוצת הזמן לפתח עבודה ענפה ומסועפת ביותר לקירוב הרחוקים מתוך ראיית המטרה של „וכל בניך לימודי ה׳״.

מי שיש לו מנה...

אני מקבל מפעם לפעם עתונים באידיש מארצות הברית. בין כל מאות המודעות, כידוע: של כבוד, של שמחות ושל אסיפות לאיסוף כספים עבור ישיבות ומוסדות שונים מכל רחבי תבל, מצאתי גם ידיעה אחת מעניינת גם לנו.

מודעה גדולה, הבוהרת מרגישה יותר מאשר המודעה: ביום ההוא כרת ד׳ את אברהם ברית, מתאכזב, זוהי מודעה של ההסתדרות, המכבה את צעצה כאן, ושיבוי שם הרי מוגיל גם לתחלה כך צועקה הבוהרת, כאלו הפרדיסה. היא אחת הצדקניות המפורסמות, אבל כצבור דקה אחת קשה, כידוע: „ישראל הסתדרות פונדיישן ויקבי״.

הידעתם כי קיימת קרן כזו של ההסתדרות? לא? ובכן, כבר הרווחתם ידיעה חשובה בשבילכם. אחת, שכדי לבטיח את עתידה של ישראל, חייב — אבל זה עדיין לא הכל: המודעה מבשרת לכל כל יהודי לצוות בצורה מבהיה, הצורה הממשית ביותר היא, לרשום סעיף מיוחד בצואה שמקדישים את רכוש המצוה להסתדרות.

בכך לא זו בלבד שקניתם את עולמכם, עולם הזה וכמובן, עולם הבא בגן העדן של „ההסתדרות״, אלא גם אתם עוזרים למדינת ישראל.

כיצד אתם עוזרים למדינת ישראל, לא קראתי במודעה, דומני כי שום קורא שראשו נמצא עדיין בין כתפיו שכן, לא ימצא בה רמז, אבל בשבילנו זה דבר פשוט, כיון שההסתדרות הרי היא המדינה, הרי כל מי שמצווה להסתדרות כסף — כאלו הוא מצווה למדינה.

זה יתכן, וההי גם אמת, כי כל הנותן להסתדרות כנותן למדינה, כיון שבלאו הכי כל מה ששייך למדינה שייך אוטומטית להסתדרות, אלא ששאלה גדולה היא, אם אמנם ההסתדרות עוזרת למדינה. כי עד עכשיו, כפי שידוע לכם ולי, ההסתדרות נהנית מן המדינה במלוא הפה, ואילו המדינה מן ההסתדרות — אף בבריוס שחוק לא.

כך היא הדרך של הסוציאליסטים בימינו: שלי ושלך — שלי.

ואנו מגיעים כאן, כלומר בן הקרן ובן המודעה, אלא הכסף.

ההסתדרות, כידוע לכם, זקוקה לכסף יותר מכל מוסד אחר, אף שהיא עשירה מופלגת, וקרנות אין ספור עומדים לרשותה, ורוב האוכלוסיה בישראל משלמת מסים, יחד עם המסים לממשלה. הוא והיא ביחד וכל אחד לחוד משלמים מסים, מסים ממש להסתדרות, ויש לה מאות מליוני לירות הכנסה שנתית, ויש לה עוד כמאות מליוני לירות הכנסות מפעליה, המקבלים, כמובן רוב ההכנסות הממשלתיות ב„מבריב״.

נוסף לכך היא עורכת מגבית ענק בבתי העולם, בעיקר בארצות הברית, ולפי האומדן מגיעה הכנסתה ממגביות אלה לחמישים מליון לירות לשנה.

אבל גם זה לא מספיק, וכדי לצבור עוד כסף, יש לה קרנות, והיא צועקת לעזרת המצבים בארצות הברית:

„הנציחו את שמכם בפרויקט חי של ההסתדרות״. מלים יפות מאד ומצלצלות מאד, במיוחד כאשר אחריהן מתנוסס טור ארוך של נדבנים־מפאים, החושבים באמת כי הם עוזרים למדינה על ידי שהם מנדבים להסתדרות, הם אינם יודעים את האמת לאמיתה, שככל שיגבר כוח ההסתדרות, כן יקטן כוח המדינה.

ואנו רואים זאת במיוחד בתקופה האחרונה במעט יומיים, כאשר הממשלה נאבקת על הקציבה, היא איננה נאבקת עם גוף אחר מאשר ההסתדרות, כאלו ההסתדרות עומדת מחוץ למדינה, אינה יודעת את הקשיים ודורשת רק שהיא תחליט מתי לתת ומתי לא.

ולשם כך יש צורך בהרבה כסף, יותר מכל האפשר, עוד יותר, וגם זה מעט...

אבל גם בכך לא די.

בערב אחד, כך מספר הפתגם לפי תומו, נאסף בביאשי סכום של 605.000 דולאר למען הקרן הזו, ההפתעה היא לא רק בסכום, אלא גם שהכסף הזה נאסף בקבלת פנים שנערכה לכבוד השגריר מר דיניץ.

מר דיניץ הוא, כך נדמה לי, השגריר של המדינה ולא של ההסתדרות, הוא יודע יותר טוב מכל איש אחר בארצות הברית, את מצבה הכספי החמור ביותר של המדינה, הוא יודע כי כאן נאבקים על כל פרוטה, כי בשנה זו קצצו בצורה אכזרית קצבות סעד, קצבות חינוך, קיצצו הקצבת אגפים נוספים לבתי חולים, לבתי ספר, הוסיפו תלמידים לכיתות כדי שלא יצטרכו להקים כיתות נוספות, לפי היוזמים של הממשלה, ירדה המגבית במאות מליוני דולארים השנה, המצב הכלכלי בארצות בשנה האחרונה, ואף אלה שכבר התחייבו בשנים הקודמות אינם יכולים לעמוד בהתחייבויותיהם.

אם כבר עורכים מגבית נוספת, האם ההסתדרות היא אשר עליה לעמוד בראש השורה או המגבית הלאומית? מה יותר חשוב בשביל המדינה, בשביל העם, לבעלה מליון דולאר שנאספו במשך השבוע למען „קרן ההסתדרות״, מי נזקק להם יותר, המדינה או ההסתדרות, בתי החולים או רחוב אליהו?

האם לא היתה זו חובתו המוסרית של מר דיניץ להודיע לאנשי ההסתדרות, לאחר ההודאה על הכבוד שמעניקים לו בעריכת קבלת פנים לכבודו, שהוא אינו מוכן, לצערו השנה, להיות הגורם לאיסוף כספים לצרכי בטחון, בריאות, סעד החינוך, וכי דעתו היא שהמדינה זקוקה עכשיו לכל פרוטה ואילו ההסתדרות עצמה, שביצה במאות המליונים הנזרים לקופתה מקופת האוצר והמדינה, ללא תרק, בימי הירום ובימים כתקונם.

האם יש תשובה על זה? כן!

התשובה היא: כמה זה!

א. ווייס

הנשיא פורד לומד... ההיסטוריה של ירושלים החרדית

„מחקר הלכתי״ על פרשת ווטרגייט הוגש לנשיא ארצות הברית

פרשת הווטרגייט טרם ירדה מסדר היום, ועדיין היא מוסיפה להסעיר את תושבי אמריקה ולעורר ענין גם ביתר חלקי העולם. רק לפני זמן מה הוציא בית הדין את פסק דינו מרשעת ארבעת עוזריו הראשיים של הנשיא לשעבר מר ניקסון, וצפויים להם עונשי מאסר מעשרים עד עשרים וחמש שנה. זאת ועוד; פרשה זו, הממשלה אחד השיאים, לאו דוקא מפוארים בתולדותיה של המעצמה הדימוקרטית ביותר בעולם, תשמש נושא לדיונים מבחינה היסטורית בדורות הבאים, וגם „הבעיות האקולוגיות״ ההשלכה של הפרשה וספיחיה ישמשו נושא לדיונים של אנשי רוח בעתיד.

הנשיא פורד, שעלה על כסא הנשיאות במקומו של ניקסון, עמד בפני הכרעה קשה, כאשר הונח לפניו תיק ההרשעה נגד קודמו, שנתמך ע״י הודאתו של ניקסון עצמו, ועליו הוטלה ההכרעה אם להמשיך בהליכים משפטיים נגד קודמו בהפקת, תהליך שהיה עשוי להביא את שליטה לשעבר של המדינה לבית הכלא. הפרשה היתה עלולה להימשך חדשים מרובים, בבתי המחוקקים ובבתי המשפט, עד לסיומו של התהליך, ובתקופת הביניים היתה הארץ נתונה למבול של השמצות, האשמות והאשמות נגד בפרשה זו, ולא נשכח שהמדובר בהתמודדות בין שתי המפלגות הגדולות ביותר: המפלגה הדמוקרטית, שבמטה שנמצא במלון ווטרגייט, בוצעה הפריצה המפורסמת, אשר כיום ברור כבר שהיא תוכנה ע״י מנהיגה של המפלגה היריבה, הריפובליקאית שישבה בבית הלבן בשאיפה להנציח את עצמה בשלטון, לקראת הבחירות הבאות.

הנשיא פורד למד לדעת כי לפני כשמונים שנה עמדו רבני ירושלים בפני הכרעה דומה בפרשה מסוימת, ובמזה, להבדיל, הכרעתו אף הם לזכות כדי למנוע פגיעה שאינה מוצדקת, גם אם התביעה היא באדם שאינו זכאי לכאורה. היתה זאת פרשת האשמות שהועלו ע״י השלטונות התורכיים נגד בן יהודה, הלוחם האנטי דתי הקיצוני, אויבה בנפש של היהדות הדתית והישוב הישן, שהואשם על ידי השלטונות בכתיבת מאמר שיש בו משום הסתה למרד. המנהיג שלעו היה זה כמה שהדבר לא יאשמו ויש רבי חיים זוננפלד שלוה מנהגו הקנאי ר׳ מנהיגם של שומרי החומות. הנשיא פורד למד לדעת על אותו מכתב דיהא רבי חיים זוננפלד, אשר בשעת שהרגיל ראשי העדה בירושלים, השבו להפטר מיריבם בן יהודה, במנע כלהצטרף כמשש שהוא זו פגיעה בלתי מוצדקת, ובהימנעותו זאת, הפך את הקערה על פיה, התגובות ירדה מעל הפרק, אם כי גרמה להאשמות בלתי נכונות כנגד ראשי הצבור.

האיש, שהביא לידיעתו פרשה זאת הוא הוא הכרת התודה מצד הנשיא פורד, שהביע לו את הערכתו באגרת מיוחדת מהבית הלבן. הוא הרב חיים אורי ליפשיץ, שלפרשת הגייר לגיל הצבה עדיין מעצבת בו מעדת בכורים, והוא כבצל איאה לפעילות ציבורית ותנובית רצויה.

הנה זה מחקרו של הרב ליפשיץ, שנתפרסם על ידי בעתון „ג׳ואיש פרס״ שהוא משמש אחד מעורכיו, העתון הנפוץ ביותר ביהדות ארה״ב, מאמרו זה, על הצדק היהודי בעניינים כגון אלה, עורר הדים מרובים בארה״ב, וכאשר הגיע לבית הלבן, מצא הנשיא מחובתו להביע את הערכתו המיוחדת להרב ליפשיץ.

„כולנו יודעים — פותח הנשיא את איגרתו — כי החנינה שהענקתי לניקסון — הנשיא לשעבר, גרמה אחריה גל של דיונים ואי הסכמה, אולם הנשיא מאמין ומשוכנע בתוך תוכו, בלב ונפש כי ההחלטה היתה הדבר הרצוי למדינה ולנשיא לשעבר גם יחד. הנשיא מוסיף כי בין המכתבים הרבים, מכתבי התמיכה המרובים שקיבל על החלטתו זאת, הוא מעריך ביותר את מחקרו של הרב ליפשיץ, המבוסס על מקורות ההלכה היהודית, ובאמור הוא משקף פרשת מופת בתולדות המאבק על צביונה של היהדות בארץ ישראל.

רק הרב ליפשיץ, המחלק את זמנו בין ארץ ישראל וארה״ב, בין בית הוריו, אחרי הוזים ורבי הפצילים, בירושלים החרדית ובין פעילות ציבורית פוריה למען מוסד החלות המקפאר „היהדות״ בפלטבוש, יכול היה לקשר להביא להתמנה לבו של הנשיא פורד, אותה פרשה שבה התבלט הרב זוננפלד, בהכרעה של שומרי החומות, כפי שקוראים להם הקיצוניים, בגודל נפשה, בדיבונה ובהבנה בנפש האדם ובגבונות ההשר בגקפה, באיש ברישבת שלא הדי מיצצע בו.

על אותה פרשה מוזרה שאירעה לפני כשמונים שנה, הלא היא פרשת המאמר שנתפרסם ב„הצבי״ „מצוות צריכות כוונה״, בידי חתנו של בן יהודה, שבה הוא קורא „לעשות גם אנו כמעשי יהודה המכבי אשר הרק נפשו — — — ויזק בחרב בחרבו על כבוד עמו וארצו — — —

לשבור על נפשנו לאסוף חיל — — — אז נבדך שההיכרי, שמנו של בן יהודה בדינו אימא את פרשת המרד נגד הרומים, לפני שנות אלפים, כדי לכלול רמזים על רצון ונכונות להתמרדות נגד השלטון העותומני העוין, ואמנם השלטונות המקומיים, שהיו רגישים מאד לכל רגש של התמרדות הוציאו פקודת מאסר נגד בן יהודה, הלה עלול היה לעמוד לדין בעוון הסתה למרד, וסכנת גירוש בפועלה ליישוב כולו. רבים מעסקני הישוב בירושלים נחרדו מזעמו של הפחה התורכי, וחשבו כיצד להרגיע אותו ע״י הסתייגות מצעדו של בן יהודה הקיצוני. ראו בכך הזדמנות בלתי חוזרת להיפטר מאותו בסית תמידה נגד החינוך המקודש והצו לנצל את הפרשה כדי להפטר ממנו, תוך הנחה שהשלטונות התורכים יגרשו אותו מארץ ישראל. אולם כאשר נמנעה פעולה זאת, הודות לעמדתו של רבי חיים זוננפלד, שנתמכה גם ע״י אישיות מרכזית בין שומרי החומות — הרי״ל דיסקין מבריסק. רק מפאת הפלאת פרשה זו בפני הצבור היהודי באה״ב, ראוי היה הרב ליפשיץ להוקרה ולהערכה, וכוה גם שהמחקר זה, בהיותו עוסק בפרשה אקטואלית סוערת, ומה להתים מדיבים, חיובים כמובן, גם בקרב החוגים הרחוקים ביותר.

איזכור בתולדות ירושלים ומאבקיה איננה אלא פרט אחד מתוך המקורות הרבים, שהובאו ע״י הרב ליפשיץ במאמרו זה, ובו הוא עורך חשבון גם עם המגמות החפשיות, הליברליות לכאורה, שחדרו בדור האחרון בקרב חוגים מסורתיים של יהדות ארה״ב. הוא מציין בצער שבקרבנו יצאו מהרסים ומחריבים שנתפסו למגמות ההקפסניות שהתפרצו בבניני בתי ספר גבוהים, והמכו בכתן רשות לבגמנות כתירגות מבוהקת, עד כדי כך שהם עמדו בראש המאבק להירדורות מסורה. אני היהדות החיה — מבטיח הרב ליפשיץ, רואים בכך משפחות מרחיקה לבב לדברי חז״ל על ישראל „כשהם עולים — עולים עד לרקיע, וכשהם יורדים הם יורדים עד לשאול תחתית״.

הרב ליפשיץ מתבסס בראשית דבריו על דברי הגמרא (מסכת סנהדרין מ״ב עמוד ב) שהמתחייב במיתה מקבל את העונש הראוי לו ואף לא מכה אותו יהודה. יתר על כן אם שלוה בלת ועין המבצע את נגי הדין מכה אותו... כתוב „ונקלה אחיך לעיניך״.

הרב ליפשיץ מוסיף מדברי הרמב״ם ב„מורה נבוכים״ (חלק שלישי פרק מ״ט) כי הוא מציין „מן הידוע כי צריך אדם לאוהבים כל ימיו, וכבר ביאר זה אריסטו במאמר התשיעי מספר המדות, אם בעת בריאותו והצלחתו יהנה בחברתם ובעת צרתו יצטרך אליהם „ובזקנתו החולשה גופו יעזר באהם״. כן הוא מובן דברי בן עזאי במדרש „על הפסוק „זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול בתורה״, ורבי עקיבא מוסיף שם „ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, שלא תאמר הואיל ונתבזיתי יתבזה חבירי עמי, הואיל ונתקללתי יתקלל חברי עמי״, ורבי תנחומא מוסיף שם „אם עשית כן דע למי אתה מבזה בדמות אלקים עשה אותו״ (מדרש רבה בראשית, פרשה כ״ד, פיסקה ז).

אין זה בין הדברים המפשטים שנשיאה של המעצמה הגדולה ביותר, ואל נתעלם מן העובדא שאנו זקוקים לעזרתו ולתמיכתו לאו דווקא בשעת הרת עולם, אלא גם בימים כתיקונם אם ישנם כאלה בחיי העם היהודי, ושמשמעת ביהדות לכך אם היא מרגיש כי לעמדתו שהתקפה בידי יפי נפש בכבשיל, יש סיכויים בגלויהם.

במבעתו מלציין את חלקו של הרב ליפשיץ בלא מרק הגשרים, בחיזוק הקשרים בין ארץ ישראל וארה״ב. ידענו איזה עובי נעירה בבית הבריה דברי רבד בירושלים, הבריב את הדיזי שחוזי, שהעבידו את האוירה דירושלים גם לפילדלפיה והבלי האהבה במשפט כשם למשפחתם בעיר הקודש. באורח הקריב לעבינים אלה אכול להעיר, שאבת הרב ליפשיץ שליט״א או האדמו״ר מפילדלפיה כמו שהוא נקרא, הניש את בלוא עזרתו, הרבה יהודים־יהימיסוליהו לכל הפונים אליו, לקרובים ולרחוקים גם יחד, ובנם יפי האור, ממשיך בבסורות זו, אולם הוא מוסיף עליהם גם פעילות ציבורית רבת היקף.

נזכיר לדברי הרים אחרי את חלקו בהקמת התאים הראשונים של אגודת ישראל וצעירי אגודי״י בעבות קולומביה. היה זה לפני כשלושים־ארבעים שנה, כאשר תבחרף בלב ונפש לבניה היסוד של אגודי״י בארה״ב, אי אפשר להגזים בחשיבות מפעלו למפה יהודית בבור על מסד התורה המבואר „תורה ודעת״ בנוי יורק, המוסד הראשי לדקף לגוחי עמבת הדרת של יראים ושלמים, מלוקי ארה״ב, עוד לפני מלחמת העולם השנייה, ולא האחרון בהישיבות, היא עמדתו על משמר עינני היהדות החרדית בעתון „ג׳ואיש פרס״ שהוא נמנה על עורכיו.

המודיע ג׳, ערש״ק י״ב שבט תשל״ה.

שערים חדשים בשכונת „שערי חסד״

„עירוי דם״ צפוי לשכונה עם האישור לבניית כמאה דירות חדשות ✶ שכונה בעלת אופי כפרי וחרדי השומרת על צביונה המיוחד במשך שבעים שנה ✶ קרית וולפסון פגעה באיכות החיים בה

מאת יוסף דרוק

מבט לשכונה ממערב במקום בו הוקמו מגדלי וולפסון

עירית ירושלים החליטה השבוע לאמץ מסקנתו של סקר אדריכלי שבוצע על ידי מחלקת תכנון העיר, המציע לאפשר לבעלי הבתים בשכונה החרדית הותיקה „שערי חסד״, להוסיף קומה שניה על בתיהם בשכונה זו המונה בערך כ־100 בתים.

שכונת שערי חסד שנבנתה לפני כ־70 שנה, מהוה שכונה הומוגנית כמעט מבחינת הרכב התושבים החרדיים. שכונה דתית זו, שלא כאחרות אינה מהוה רכוש ציבורי, אף שהיוזמה לבנייתה באה על ידי מוסד ציבורי — גבאי הכולל „שערי חסד״ ומנהלו באותם ימים הרה״ג ר׳ נפתלי צבי פרוש ז״ל. השכונה נבנתה על ידי תושביה שאמצם בעזרו בהלוואות (ארוכות טווח וללא ריבית) ורכשו זכויות בעלות כפופות לתקנון חברות.

במשך השנים אף שנתחלפו לא מעט מבין דייריה שמרה השכונה על צביונה המקורי. אף ששכונה זו מוקפת שכונות חילוניות מובהקות, הרי אפשר לומר שיותר השפיעה היא עליהן מאשר ההיפך. הודות לקיומם של חיים דתיים פורחים ושירותי דת מלאים בשכונה כמו בית כנסת ושטיבלך, מקוה ומורי הוראה, יכלו אורחים דתיים לקיים את אורח החיים הדתיים המלאים כאשר נאלצו להתיישב בשכונות „חילוניות״ סמוכות, אשר שירותי הדת שלהן אינם מפותחים דיים.

תמורות בחיי השכונה

הסקר שנערך על ידי העיריה לקראת ההחלטה שנתקבלה השבוע, מציין כי באיזור זה מצויה מובלעת, השכונה מקיימת יחסי שכנות טובים עם הסובבים אותה. כאן המקום להזכיר כי שכונת שערי חסד היתה מן הראשונות שקיימו „הסגר״ על ידי שרשראות מכל עבריה בימי שבת ומועד.

בשנים האחרונות חלה תמורה מה בחיי השכונה, וזאת בעיקר בגלל שני גורמים. הגורם האחד הוא הצפיפות. הדירות הקיימות בשכונה הן יחסית קטנות. הקשר בין בני המשפחה והנטיה מצד הילדים הגדלים לחיות בסמיכות להוריהם, גם לאחר נשואיהם, אינו מתאפשר בגלל הדירות הקטנות שבבתים המקוריים ועל כן נוטשים הילדים את השכונה בה ממשיכים להתגורר ההורים.

הגורם השני המטיל את „צילו״ על השכונה בדרגה מרובה היא הקמת קרית וולפסון ובנין־היאטראו. השכונה אשר עד לפני מספר שנים היתה ממוקמת בשוליה המערבים של מרכז העיר, עם מרחב פתוח וגדול בכיוון מערב, שכלל את כל המדרון היורד ל„עמק המצלבה״, נסגר לפתע ע״י חומת ענק של בנינים כמעט רצוף לאורך 380 מטר ולגובה בין 8—16 קומות.

על אף שני גורמים אלו מנסה השכונה להמשיך ולשמור על אופיה המקורי של בניה המגוונת יפה יותר במבנן כמעין מוריק של בתים נמוכים בני 1—2 קומות עם גגות רעפים וגינות קטנות.

מצב זה הביא את ועדת המשנה לתכנון ובניה של עיריית ירושלים לבקש עריכת סקר מיוחד שיבדוק האפשרות להגדלת הצפיפות בשכונה על ידי הוספת קומות והגדלת זכויות הבניה בהן עד ל־100 אחוז, ביחס לזכויות הקיימות שהן רק כ־70 אחוז. הסקר הבחנה לבדוק האפשרויות האמורות מבלי לפגוע בצביון הארכיטקטוני המיוחד של השכונה.

שמור האופי היהודי של השכונה

המסקנה העקרונית והראשונה של הסקר שנערך על ידי האדריכל דוד קרויאנקר היא ששכונה זו, אשר הצליחה לשמור בצורה כה מוצלחת על אופיה ההומוגני־דתי והמיוחד במשך 66 שנה חייבת להמשיך ולשמור על אופיה הקיים תוך התאמה לתנאים המשתנים ולא להפוך לנווה אחד המדרדר, יותר ויותר משנה לשנה, מתוך תקוה כי התדרדרות זו תביא באמתו של דבר, לאחר שנים על שנים, להפיכת האופי לאזור הריסה, אשר במקומו יבא פתוח של בתים משותפים או בני דומה. כפי שקרה במקומות אחרים.

שכונה זו היא שכונה מיוחדת במינה, שעל אף היותה מובלעת של אוכלוסיה דתית־חרדית קטנה בתוך סביבה חילונית, הצליחה לשמור על אופיה הכפרי המיוחד בסביבה העירונית השונה והמשתנה, של בתים משותפים ודירות־קוטג׳.

הסקר העלה שמספר התושבים בשכונה היא כ־700 נפש ומספר הדירות כ־200 וכן שרוב תושביה (95 אחוז) רוצים להמשיך לגור בה.

בשכונה קיימים 109 בתים טוריים וניתן להוסיף להם עוד קומה אחת למבנה הקיים מן הקומה האחת. משבצות הוספת קומה אחת לכל אחד מ־109 בתים אלו הוא בבקורת הנרחב ביותר, הוספה של עוד 109 משפחות לשכונה. על שטח רצפה נוסף של כ־1090 מטר סך הכל, שהוא רצפה זו, מדגיש עורך הסקר, דומה לשטח הבניה הכולל של אחד ממגדלי קרית וולפסון, ההנחה היא שבמקרים לא מתוכנים תהיה תוספת הקומה בבתים, רק הרחבה של יחידות הדיור בקומת הקרקע בצורת „קוטג׳״. הבעיות הקשורות בתוספת של 109 יחידות דיור לשכונה זו הן מצומצמות למדי מבחינת היקפן הכמותי.

עורכו של הסקר עומד על מספר בעיות העלולות להיווצר כתוצאה מהגדלת הצפיפות ומתייחס לדרך פתרונן.

המחסור בבנייני־צבור

בשכונת שערי־חסד רבתי קיימים מעט מאוד בנייני־צבור וקיים מחסור בגני־ילדים, אם כי בסביבה המיידית הסובבת קיים רכוז גדול מאוד של גנים ובתי־ספר עצמאיים והיבריים. בעית המחסור היא יותר תיאורטית מאשר מעשית, וזאת בגלל סוג האוכלוסיה שבשכונה.

הסקר קובע כי אוכלוסית השכונה עצמה (גם עם תוספת מקסימלית של 109 משפחות נוספות) אינה מסוגלת מבחינת ממדיה הגדול לספק את צורכה בבתי־ספר דתיים — ספציפיים הדרושים לה. על כן שולחות המשפחות שבשכונה את ילדיהן למוסדות דתיים־ספציפיים בחלקים אחרים של העיר בעיקר בסביבת מחנה־יהודה מאה שערים וכו׳.

בבדיה ואמנם יתוספו לשכונה 109 משפחות, הרי ניתן להניח כבר עם ודאות כי יהיו אלו משפחות דתיות, אשר דרישותיהם יהיו זהות לאלו של האוכלוסיה הקיימת. מכאן שגם הם ישלחו את ילדיהם למוסדות הדתיים — הספציפיים בחוץ לשכונה.

גם קיים חשש שיתכן שבמשך השנים, ישתנה סוג האוכלוסיה בשכונה, יגדל מספר המשפחות הלא דתיות, תוכלנה משפחות אלו לספק את ילדיהם בשפע בבתי־הספר וגני־ילדים שבסביבה, המסוגלים מבחינת גדלם לספק בקלות את צרכיהם של עוד 109 משפחות. יש לציין ולהדגיש כי אפשרות זו של שנוי בסוג האוכלוסיה בשכונה נראה תיאורטי לגמרי, היות ובמשך 66 שנה הצליחה השכונה בצורה יוצאת מן הכלל לשמור על אופיה המקורי, אין שום סיבה סבירה שגלויה זו לא תשמר בעתיד.

לבעית המחסור בגני־ילדים יהיה קשה יותר למצוא פתרון נאות. כל שלושת המגרשים הפנויים בתחומי השכונה מיועדים לשימושים אחרים כאלו של בנין צבורי. הפתרון האידיאלי, לדעת הסקר לבעית גני־הילדים, הוא הלבשת דירה או שתיים בבתים המוסרים ע״י העיריה, לשם הקמת גן אחד או יותר בתנאים לשכונים בבודה.

המחסור בשטחים צבוריים פתוחים

בשכונת שערי חסד אין כל שטח גנני מבופה, היכול לשמש כשטח משחקים לילדים, ואין גם שום שטח פוטנציאלי היכול לשמש ליעוד זה, חוץ מ־66 הרצועות הבניה שבין הבנינים הטוריים בתחום השכונה. הסקר מבליט כי רצועות אלה, שהן כיום בטוחות ומזונות, יעברו תהליך של פתוח וגינון ע״י השכונה בעזרת העיריה, מתוך מטרה להפרישם כשטחים צבוריים לבילוי כשר־זה גנני עם כתגור־בתחומים וילדים. פתרון זה הוא איננו חלקי ביותר, אך במסגרת האפשרויות מושלבת יותר בשכונה עצמה, יש להסתפק בו לפי עצה.

בקשר לכך יש לציין כי מהדגת הממשלית מתוכננת, בתוקף המרכזי הנוף של רמת רוביקה, דרך מיוחם קרית־וולפסון, לעבור המדרון לטדריה, בנוצבו, ושיום לינורסאם, עם השלמת בורגבת אלו במיוחד המדרון המערבי, יהיה לשכונה קשר ישיר, במרחק של 130 מטר, אל אחד המתנגים הגדולים והבטוחים שבעיר.

בעית החניה

בשכונה מתגוררות כיום כ־250 משפחות הדורשות לפי הסטנדרט המקובל 210 מקומות חניה. בתנאים של היום, יש בשכונה כ־20 בעלי מכוניות בלבד! קרויאנקר מניח, כי ללא שנוי קיצוני בסוג האוכלוסיה בשכונה, יגדל מספר בעלי המכוניות שבשכונה בצורה איטית ביותר. במקרה של הוספת 109 משפחות לשכונה מסוג אוכלוסיה דומה, לא תקפץ עקומת הביקוש למקומות חניה באופן דרמטי. מערכת הכבישים בתחום השכונה, היא בעיקרה מערכת דרכים מקומית־פנימית ללא כבישים חוצים. מערכת זו יכולה בתנאים של היום לספק מספר מקומות חניה מספק לכל המשבים.

בבדיה ויתוספו לשכונה מקסימום של 109 יחידות דיור, יהיה בשכונה מחסור של מקסימום 77 מקומות חניה. כל זאת, כמובן בהנחה הפסימית־אופטימלית, שכל תוספות הבניה יתבצעו בהוספה של יחידות דיור או משפחה חדשה, ולא הרחבת יחידת דיור קיימת. וכן כי לכל המשפחות הקיימות והחדשות תהיה מכונית. ניתן להניח כי במשך שנים רבות ביותר לא יהיו ליותר מ־50% אחוז מהמשפחות (לעומת כ־10% אחוז כיום) מכוניות וגם אז יהיה צורך לספק לשם חניה בתחומים עצמה. המסלק לכן לאפשר חניה בכל החובות בשכונה, אין לשכוח, כי מיעוט המכוניות בשכונה אינו נובע רק מאמצעיהם המוגבלים של דיירי השכונה, אלא בעיקר בגלל סמיכותה של השכונה במרחק הליכה קצר ממרכז־העיר וממרכזים אחרים.

אחד ממרכיבי האופי העיקריים של השכונה, הם הגנים הקטנים והירוקים שבחזית הבתים הטוריים, הנותנים לשכונה בתוספת קומותיהם הנמוכות של הבתים וגגות הרעפים את האופי הכפרי־המגורי שלה. על כן מדגיש עורך הסקר שלא לפגוע במאפיין מיוחד זה.

ההנחיה שקבעה מחלקת תכנון העיר אושרה, כאמור על ידי הועדה המקומית הן כוללות כללים לגבי סגנון הבניה, בהיות והחומרי שתמבני יותבו הקוחנית, והיה הקפדה על בנית אבן מבפעית בדומה לאבן הבקורות, תישמר צורת הגגות הגבוהים שהן מרעפים אדומים בשיפוע מקובל, יוקפד על אחידות בחזיתות, כדרנות, מעקות, צורות החלונות.

קיימת גם הכבעית להרחבת היאיסצפן המיוחדה לביצוע בשנת כ־10 שנים.

לאמור, אמור ההמלצות השביע לביצוע, עיניהם הפעצעי הוספה של כמאה דירות חדשות בשכונה החדיה והיקה זו תדבר זה במוח הברוך לפתרון בעיות היחוד המבקיקה של משפחות רבות, מבחינת השיבה וזה הדבר יצדי רב לשכונה שלא נעיה בשנים האחרונים התפתחות בכיבית נפשים סביבה, כפי הוחד השלום ההדית והחיות המבקן הבייר.

יש איפוא לקוות שכאשר יתקיימו האחריות לציין יום השנה השבעים לייסוד השכונה בפני יתוספו הצעירים היהודים ב„שערי חסד״.

هكذا من الأصل

שדה ספר

נחל הברית

עשרים דורות מאדם הראשון ועד אברהם אבינו, וכל אותן השנים שמר הקב"ה את סוד בריתו, עד שבא אברהם והוא גילה לו את כחה של מילה שהשלימה את מדת התמימות, אמר לו הקב"ה התהלך לפני והיה תמים (נדרים לב) אדם עושה המצוות, ואם כי הוא קיים כל המצוות עד שלא ניתנו הרי רק זו שנתנה בבשרו אות ברית — היא.

רצה הקב"ה לברוא את עולמו ל־אין שהם נשבעים לשבר תמיד את בריתו התום בבשרם, שאפילו יאמרו להם כהנים בפיהם תישאר הב־רה קיימת, כי מבטן אמם לצמו הם נולים, וכל באי עולם יכירום ויאמרו עבדי ה' אלה. להם הנחיל את ... וכך אנו למדים מן ההגדה לא ירשו ישראל את ארץ כנען ונחלתם אלא בזכות המילה, וכל בו כן ניתנה הארץ לאברהם על שימול, ולכן ציווה הקב"ה ל־יהושע לימול את ישראל בעת שבאו להכנס לארץ.

ובא וראה. — דרשו חז"ל — אין חביב לפני האדם יותר מבנו, אברהם אבינו כבש את רחמיו ומל את בנו כדי לעשות רצון בוראו, ואז ועד עתה בני עם קודש מקיימים מצות ה' ומקבלים עולו בשמחה, לא עוד אלא שאדם מוציא הוצאות בשמחה אותו היום שהוא מכניס בנו בבריתו של אאע"ה יום של שמחה. מצוה זו אות ברית היא לישראל מתחלת בריאתו, ואיננו אין הנמול יכול לומר איני רוצה להיכנס, ובעל כרחו הוא בא בברית, אולם לאחר שניתן אות ברית בבשרו הרי היא נצח לעולם ובעל כרחו הוא נשאר מובדל בני עם סגולה.

זאת ועוד; בכל דור ודור עומדים עלינו אומות העולם חושבים שעל ידי זה נסיר מעלינו עול התורה והמצוה, אולם קיומו ויתרונו של עם ישראל הוא רק בקיום התורה, מה דגים שבים כיון שעולין ליבשה מיד מתים אף בני אדם כיון שפורשין מדברי תורה ומן המצות מיד מתים", וכך מפגינים בני עם קודש את נאמנותם ובכוריהם הראשונים על אדמת הם מפגינים את נאמנותם לבורא כל עולמים, וילד בן שמונת ימים כורת ברית עם אלקיו לעבדו באמונה, עד שובו למקור מחצבתו, ללא אפשרות של נסיגה.

על הפסוק בתהלים „כי עליך הורגנו כל היום" דרשו חז"ל זו מילה (גיטין נז) שכן קיום מצוה זו הוא סמל למסירות נפש, לשפוך דמו של קטן בן שמונת ימים בהתאם לציווי ה', ובמדרש רבה (בראשית פרשה א') מובא שפילוסוף אחד שאל את רבי הושעיא אם חביבה היא המילה, מפני מה לא נברא כך אדם הראשון, השיב לו כל מה שנברא בששת ימי בראשית צריך עשייה, כגון החר־דל צריך למיתוק, חטים צריכין להטחן, אפילו אדם צריך תיקון וכו'", מצות מילה מסמלת איפוא כי לב האדם רע מנעוריו וצריך להשלים ולתקן עצמו להסרת את ערלת לבו, וכגודל המצוה כך גדולים המכשולים ומרובים.

עוד בימי קדם התכונן שרו של עשו לפגוע במצות מילה, כמבואר במדרש רבה (שיר השירים פרק ז') חמוקי ירכיך, זה מצות מילה — — — ולא יכול לו, ובאו ועד עתה הרי גם הרחוקים ביותר מקיימים אותה, וגם בדורותינו היו שקיימו מצוה זו במסירות נפש, אם כי רחוקים היו מתורה ומצוות, והיה זה סמל. שאינו ניתן לטשטוש, שהפריד בין ישראל לעמים, והיא ש־עמדה לנו ולאבותינו.

מצוה זו קיבלנו עלינו בששון ו־בשמחה, כדברי חז"ל (שבת קל ע"א) מקרא ד' „שש אנכי על אמרתך כ־מוצא שלל רב", ועד היום הזה ועד בכלל אנו עושין אותה בשמחה. ישראל קדושים רוצים לקיים מצוה זו על הצד היותר טוב, וכדי לסייע בידם, התנדב אחד מגדולי התורה המובהקים הגאון ר' אשר אנשיל לאסוף לפונדק אחד את כל הענינים הקשורים בכך. גדולי הדור מעידים עליו „אשר מעודו ישב ועוסק ב־תורה ובחדש חידושי דאורייתא, ועד־שה בה ציצים ופרחים, וכבר בהיותו צעיר לימים נסמך להוראה מגאוני הדור, ועתה נדבה רוחו להעמיק בהלכות מילה, מצוה הגדולה שנכרתו עליה י"ג בריתות — — — ירד לעומקה של הלכה זו, והצליחה מצו־דתו כרגליות יקרות, הרבה בירורי הלכות מש"ס ופוסקים, ראשונים ו־אחרונים. ואסיק שמעתתא אליבא ד־הלכתא, וכן ליקט דעת כל גדולי המורים בענינים אלו, המפוזרים ב־ספרי השו"ת, ומהם יקרי המציאות מאוד, ואינם נמצאים גם אצל רב־בים ות"ח, וברוחב בינתו קבצם יחד לפונדק אחד בכל ענין וענין, דעת המקילין והמחמירים, ותמצית דבריהם וסברתם, ומה שיש לפלפל ולהלכה בבירורים דבר דבור על אופניו", אולם לשם מה נזקק לדברי ההסכמה ובי הספר לפנינו, וכל מי שנוטל את הספר יווכח לדעת עד כמה הש־קיע המחבר בעמלה של תורה.

המחבר התלבט אם לפרסם את ספרו זה, ויודע לכותב הטורים שיש בידו כתבים מרובים מסודרים לדפוס. אמנם ספר זה נחוץ ביותר אולם המחבר חושש היה מדברי ה„חתם סופר" הפוסק (בתשובתו או"ח סימן רח) כל המחבר ספר ומתפרנס במח־שבתו לגדל שמו, רבצה בו האלה האמורה בבעלי דאבות „נגיד שמא אבד שמא", ולא תעשה ידיו תושיה להוציא מחשבתו אל הפועל, כי יבואו מבקרי מומין ויחפשו וימצאו, מלבד שהוא עובר איסור דאורייתא, דברים שבעל פה אי אתה רשאי לכותבן, ולא הותר אלא משום עת לעשות לה', ואם אינו עושה לה' הרי איסורו במקומו עומד". תרד היה המחבר „מי יוכל לומר זכיתי לבי להיות בטוח שלא יערב בו שום מחשבה זרה של הנאת עצמו בהד־פסת ספרו, אולם לאחר שהאריך בבירור ההלכה דאם בעיקר כוו־נתו לשם מצוה אף שמכוון גם כן להנאת עצמו בטלה הנאה זו לגבי המצוה ומקרי עוסק במצוה, ובפרט בהדפסת הספר יחד בהלמוד תורה לרבים, התיר לעצמו, ואמנם אין ספק כי בספר זה זכה המחבר ור־בים זכו, לקיים את המצוה כראוי לכל פרטיה ודקדוקיה, והרי לפנינו תורה מפוארה בקנקן מפואר ובה נפלאים הם דברי ה„חתם סופר" המעיר לדברי חז"ל המובאים לעיל על הכתוב „כי עליך הורגנו כל היום — זו מילה", דאף על פי כן רואים אנו דרוב ניצולין חיים, כי המצוה מגינא ומצלי, הרי אנו רואין בחוש ואין להכחישו. כי אף דבר של סכנה, מכל מקום אם אנו עושין זאת לכבוד שמו יתברך, הרי זה מגינא ומצלי, ומזה אנו מוסיפים כח ואומץ לקיים תורתנו אף בעתים היותר קשות, כי רק הם חיינו ואורך ימינו בכל הזמנים, רוצים לבטל באהבו מקיים התורה ומצוות להסיר ולהשכיח מאתנו מצוה זו המלווה את היהודי מ־זה ילדותו מגינא ומצלי ובעדיה יכול טוכל להם ולא יעלה בידם להסביתנו מקיום התורה והמצוות.

המודיע ד'

עש"ק י"ב שבט תשל"ה.

בצלאל לנדוי

הקהילות במערכה נגד המותרות

לדקיונן של קהילות ישראל בתפוצות

(מאמר רביעי)

ראשי הקהילה עמדו על משמרת חיי הצבור בימי שלום ובימי עברה, הם שנקטו בצעדים הדרושים, אם בהדרון ואם בתפלה, להבטיח את שלומם של היהודים, וביסים בתקנותם דאגו לספק להם את הצרכים הרוח־ניים כגון תלמוד תורה, רבנות, כשרות ויתר השרותים הדתיים. ב־מסגרת זו שקדו על צביונם ה־מוסרי של בני הקהילה, ובין התק־נות הדנות לצורך המקום החשובה בלכות התקנות שנועדו לצמצם את הרדיפה אחר המותרות.

ישראל קדושים הם. מקפידים ל־משמרת הציבור לעצמם. קידשו את עצמם במותר להם, כדי שלא יבואו לידי מכשול, ולא רק לגבי מאכל ומשקה הוצבו סייגים אלה, אלא גם לגבי הלבוש, הנהגת הבית וכו'.

קהילות ישראל שהתקינו את התקנות נגד המותרות חששו מפני קנאת הגויים, שלא יראו בעין יפה את היהודה ואת העמדה במצבם של ישראל, אולם גם בתקופות שבהן לא היה חשש זה מכריע, קיימו ר־קהלו עליהם הגבלות ברצון להמנע מהתלבשות מצעדית ובלשון חז"ל „שלא לבייש את מי שאין לו".

וכן לשמור התמימות כלפי מצד העניים הנספדים עם חורב „בה אמרו הבריתה", הם מוציאים ל־מלכלת ביתם למעלה מיכלתם הכל־כלית, וביחוד התקינו הקנות נגד הוצאות מיותרות בסביבות של שמחה.

מטרה קלסמה ביותר להקנות נגד המותרות, שתקיפי את חיי הצבור הפרט גם יחד, אם באספות ציבו־ריות ואם בחדרי חדרים. הקנות כגון אלה מצויות כבר בפנקסיהן של הקהילות הראשונות, שנתארגנו ב־אירופה בראשית האלף השני, אם כי בראשונה היו מוגבלות לצורך מסוימת, ולהקיפה מסוימת. הרי הקנות שבהן הוגבל השימוש בתכ־שיטים, בבגדי פאר ובמלבושי אפ־סה, הצינו התגים ייחודי הפגרא שבהן היהרה התקבצות מגוונה, ואילו בתקופה אחרית הוגבל מספר הר־מוזמנים לסעודות משפחתיות, ובכ־לל גם סעודות של מצוה, כגון נשואין, ברית מילה, פדיון הבן, בר מצוה וכו'.

אם בדורות האם ראו מנהיגי הקהילות צורך הכרח לעודד בפרץ, על אחת כמה וכמה שדורנו אנו זקוק להקנות כגון אלו, ואם כי בימינו אין חיי הצבור היהודי בארץ באירופים במסגרת קהילתית, אמרנו איפוא להעלות על הכתב פרשת התקנות נגד המותרות בקהילות ישראל, על רקע התקופה והמקום.

„התורה חסה על ממונם של יש־ראל" (יומא לט ע"א), הוא כלל גדול בתורה ולמדוהו חז"ל בפרשת נגעי בתים „וצוה הכהן ופנו את הבית" (ויקרא יד לו) עסק תנא לפינוי, אם כך חסה התורה על ממונו הבזוי, קל וחומר על ממונו החביב (נגעים פי"ב מ"ה).

כיוצ"ב ה„התורה חסה על ממונן של ישראל" מצינו יחד לכמה הלכות ובכללן לגבי שמן היה לך כתיב לבאר מנחות פו ע"ב, וכן לגבי עבודת כהן גדול ביום הכפו־רים (יומא לט ע"ב) „בכל יום היה חותה בשל כסף וכו' מאי טעמא התורה חסה על ממונם של ישראל" (שם לט ע"ב) וברש"י שם ד"ה התורה וכו' מיבאת האסמכתא מנגעים שנאמר וצוה הכהן ופנו את הבית וגו', על כה הסה התורה על פכין של כלי חרס שאין להם טהרה במקוה א"כ הסה על ממון של מבורדין ערי עין, קל וחומר על ממונן של צדיקים, וכן לגבי קלפי של מנעים שהיתה נעשית בשל עץ, שואלת הגמ' (שם מא) „נעבדה דכ־סף ונעבדה דזהב", והתסבר הוא „התורה חסה על ממונם של ישר־ראל".

על החיוב המוטל על האדם עצמו למדנו גם ממשנתנו (ערכין כח ע"א) לגבי המחרים את כל נכסיו שאינן מוחרמים, מה אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים את כל נכסיו, על אחת כמה וכמה שיהא אדם חייב להיות חס על נכסיו, ראה גם ב־רמב"ם סוף הלכות ערכין וחרמין פ"ח הי"ג.

כלל זה שהורו חז"ל את ה־אדם לא לחרוג מגבול האפשרויות הכספיות שלו, מתבטא גם בכלל שהתקינו באושא „המבזבז אל יבזבז יותר מחומש" (כתובות נ ע"ב) אם כי המדובר שם הוא לגבי צדקה וחפצי שמים. הידאה זו מובאת ע"י הרמב"ם בפירושו למשניות (פאה פ"א מ"א) לגבי גמ"ח: „וזה שאמר בכאן אין לה שעור, הוא חמישית מכלל, ולא יתחייב להוציא יותר מ־החמישית ממונו לבד, אם עשה כן מבדת הסידות", ואילו בי"ד החזקה שם הוא פוסק להלכה „כל המפזר ממונו במצות, אל יפזר יותר מחומש, והיה כמו שבינו נביאים מכלכל דבריו במשפט, כן בדברי תורה, כן בדברי עולם, אפילו בקר־בנות שאדם חייב בהן, הרי חסה תורה על הממון ואמרה שיביא כפי מכת ידו, קל וחומר לדברים שלא נתחייב בהן, אלא כתחת נדרו, שלא יגדור אלא כראוי לו", ולמע־לה מזה לגבי המקדיש או מחרים כל נכסיו הוא פוסק „והעושה כן אינו על דעת הכתוב, ואין זו חסי־דות אלא שטות, שהרי הוא מאבד כל ממונו ויצטרך לבריות".

אם לגבי חפצי שמים הטילו חז"ל הגבלות מסוימות, קל וחומר לגבי הנהגת האדם לצרכיו, וכאן עמד לפניהם הכלל, „שלא לבייש מי שאין לו" כדברי רבי שמעון בן גמליאל „לא היו ימים טובים לישראל כח־משה עשר באב וכיום הכפורים, שבהן בנות ישראל יוצאות בכלי לבן שאולים שלא לבייש את מי שאין לו" (תענית כו ע"ב) והוא הדין להבדיל בהלכות אבלות „בראשונה היו מוליכין בבית האבל עשירים בקלתות של כסף ושל זהב, והיו עניים מתביישים, התקינו שיהיו הכל מובלים בסלי נצרים של ערבה קלו־פה" (מועד קטן כז א־ב).

בעקבות חז"ל התקינו ראשי קהילות ישראל בכל דור ודור תקנות מיוחדות, המקיפות את כל הליכות האדם, בשבתו בביתו, ובצאתו לרחוב, בשעת שמחה, בשעה שהאדם מכניס את בנו לבריתו של אברהם אבינו, בשעה שהבן נכנס למצוות, והאב נפסד מעגשו, או בשעה שהוא זוכה להשיאו ובכל הזדמנות של שמחה, התקנות נועדו להגביל את הביטויי החגיגי לשמחת האדם בהת־אם ליכלתו הכלכלית.

בתקופות מאוחרות וביחוד בימי הביניים נוספה להקנות אלו מגמה למנוע קנאת הגויים, על ידי דברי

המשך בעמוד ה'

הרב ש. ח. פרוש

שלשה ספרים על הלכות ריבית

מצינו בחז"ל (פרקי דר"א פל"ג) בעת שהחיה יחזקאל את המתים: ועמדו על רגליהם חוץ מאיש אחד, אמר הנביא: רבונו של עו־לם, מה טיבו של זה, אמר לו: בנשך נתן, ואילו בילקוט שמעוני (יחזקאל רמז שעה) הוסיף את ה־פסוק בשלימותו: ותרבית לקח וחי לא יחיה. (ועי' תוס' ב"מ ע, ב ד"ה תשיג. וכן הוא סוטה ה, א ד"ה כל אדם „ומלוי" ברבית מצינו באגדה שאינן חיים לעולם הבא") דבריהם הק' שהם כגחלי אש, וכפ־טיש יפוצץ סלע מתפרשים במקום אחר (שמו"ר פל"א) אוי למי ש־נוטל רבית. מה נאמר בו: בנשך ותרבית לקח וחי לא יחיה (יחזקאל יח, יג).

להלכה נפסק בשו"ע (יו"ד סי' קס ס"ב): כל הנותן ברבית נכסיו מתמוטטים ואילו: כפר ביציאת מצרים ובאלקי ישראל.

גדולי ישראל בכל הדורות הז־הירו והתריעו על חומרת העוון הזה שהשווהו חז"ל לשפיכות דמים (ב"מ סא, ב, ועי' רש"י שם ד"ה וחי „כלומר, דמים ששפך שהעני את חבירו ומת ברעב, עליו ישובו") כי רבה המכשלה ודמים בדמים נגעו.

לפנינו כעת שלשה ספרים בכ־ל אחד הדנים בהלכות חמורות של דיני רבית, מרבה תורה, פרשת מרדכי, שארית חיים.

הספר הראשון „מרבה תורה" ל־אחד מגאוני דור העבר, הגאון הא־דיר רבי אליהו פוסק זצ"ל הנודע בספריו: „כורת הברית" על הלכות מילה, שוחה, „מור ואהלות" — שזכה להסכמת צדיקי דורו קדושי ישראל מהמסטריבקא, מקרב ההר רנושמיפלי זי"ע — „אולא גרשי" ב' חלקים בענייני גיטין, דברי חכמים חידושי על הלכות סוטה, „פסקי אליהו" ד' חלקים בענייני איסור. וספרי הפעם „עץ השדה" על הלכות אתרוג לולב, וספר „מרבה תורה" בדיני רבית. הגר"א פוסק שהוגדר בשעתו כ„גדול הדור באוקריינה" היה כשמו: פוסק בכל מקצועות התורה וכגדולי כן ענוה־נותו וצדקתו, ונוסף על כך השתתפו בצל אדמו"רי מטשרנוביל והסידותו המופלאה ניכרת גם בספרי ההלכה שלו, בהם עמל ויגע — בין היתר — למצוא מקורות להנהגת הצדי־קים, ולישב המיהה שונות שנת־עוררו עליהם.

את ספרו הראשון „מור ואהלות" הדפיס בהיותו אברך צעיר — בן כ"ו בלבד — ודייני בעדותו של הגאון רבי אברהם בנימין קלוגר זצ"ל — בנו של שר התורה הגרש"ק קלוגר — זי"ע — העיד עליו כי „לפי מעט שנותיו הרבה כקנותו, אשרי יולדתו.

בהקדמה לספר „מרבה תורה" מסביר הוא כי „בדור עני אשר רבים וכן שלמים שבהם וקיבתם, ורבו צעבותם, עלי טרף מחיותם כל היום וכל הלילה... כי זורש תמידים... ורובם ככולם בעוה"ר נת־פשים באיסור הנורא, רבית קצוצה, וגם החרדים לדבר ה' עכ"פ נמצא עליהם אבק רבית הציה וצד היתר עיסקא של ערמה הנהוגה, זועמו מלוה ולוה... ויבואו עד חומה ואין אומר שובה", אלא שבצדקתו עמל ויגע „להפש זכות הרבים לבדד להקל" אם כי בר־צנותנו מבקש הוא שלא יס־מכו עליו להוראה, אך עיקר כוונתו בספר הוא „להורות לסוחרים נכבדי א"י איך יתנהגו במסחרם ד' לא יכשלו עבי.. להיות שואל ודורש בהלכה זו — כמו בשאר איסור היתר — אם הוא כסף בגזר או כסף נגאם, והוי מיבה אשר ירדתי בעמקי הלכה הזאת בתהום רבה להחיות עם רב ברבות הטובה".

הספר עצמו מוסב על הלכות רבית ביו"ד, ובכל שורה מבצבצת בקיאותו העצומה בכל חדרי תורה בין היתר דן הוא ברבית עבור הקדש, וכן „בהקדיש מעות לצורך ארץ ישראל כנהוג ולא בא הגזבר עדיין" וכן בקשר לשאר ענייני מצוה ואכ"מ.

בספרו הוסיף שריח, „כתר מר־דכי" מהגה"ק מרסטנברג זצ"ל מס־טנאב בענייני רבית, וכן קונטרס „דברי חיים" מהגאון הקדוש רבי חיים לרמן מפלצק זצ"ל — בנו של הגה"ק בעל אור אליהו מריסקום זי"ע מתלמידי קוצק ואיזביצא, הר־קונטרס הוא הערות לספרו „כורת הברית" וכבר הטעים דבריו בהק־דמתו כי „בריה" ו„רביה" אותיו־תיהן שוות.

הספר השני „פרשת מרדכי" מ־הגרים הורביץ מהאלבק זצ"ל מכיל כללי רבית בצורה ברורה ובהגבון שזה לכל נפש ומן הראוי לצטט מה שכתב הגאון ר' נתהם א"ש זצ"ל בהסכמתו „למען ידעו להזהר באיסור חמור הזה אשר בעוונות נעשה כהיתר".

הספר האחרון „שארית חיים" אף הוא על הלכות רבית להגרח"ד ב־ידא זצ"ל, מגדולי ליטא, וזכה לברכתו של פוסק הדור רשכבה"ג רבי יצחק אלחנן זצוקל מקובנה המציין „כי רבים יהנו מאורו".

אף אנו נאמר על שלשה הספרים המצטיינים את שלושת הכיוונים ש־בליבוד: הבקיאות, ההגיון, הד־בירור „והחוט המשולש לא במהרה ינתק" ומדה טובה מרובה שעל ידי זהירות באיסור רבית נזכה לה־יות ב„וחי" בזה ובבא.

בנתיבי חסידות פולין

הסיפור החסידי נחשב לאגדה שב־תורת החסידות. כמו באגדה המדר־שית בא גם הוא למשוך את הלב ולהגביע את רגשי הכמיהה לעבודה הטהורה בבחינת „מתי יגיעו מע־שי..." ויפים הדברים כשהם נאמ־רים בספרות־מרעים, כאשר הנפשות מתלכדות בד בבד והדי השתוקקות הנפש מתגשאים בערגון בהלל האר־ויות הנעלאית — או או מושמעים העובדות מהחייהן בהתקשפויות. ובשפכות הלב קילסות ומשכרות.

מאז ומתמיד שקדו המחנכים להר־צות לתלמידיהם על תולדותיהם של הצדיקים וחסידיהם. נצטיירו הדב־רים בליבות הרכים ונקלטו בנפ־שותם — ללמוד ולעשות. וכך הי־הסיפור החסידי למקום דומיננטי בבוסתנאי החינוכית.

הסופר החסידי ר' אברהם ברסלר נ"י שוקד מזה עידן ועידנים לחבר ספרים ומאמרים המוגשים בסיגנון המתאים לרחתם של צעירי הדור הזה, ולאו דוקא עבורם, שהרי גם המבוגרים ימצאו בו את מבוקשם בלשון המקובלת. גם החומר המרוכז ממספר מקומות הוא לגורם מועיל.

בספרו הנוכחי „בנתיבי חסידות פולין" מעביר לפנינו המחבר שו־רות אפופות מהוד גדולות הצדיקים, שאשו להבהם בערה בפולניה, זאת הארץ שבתולדותיה רובד מפואר ב־היסטוריה החסידית, שהתורות לה הסמכה בצד המשכלה הבדלינאית לפרוץ בחומה היהדות. המוני הח־סידים צבאו על דלתות אדמוריהם כדי לשמוע את דבר האמונה הט־הורה והיראה הצרופה — בהתקש־רות והכנעה. וזאת שהיקנתה לפולין את פארה והדרה.

הספר מכיל תולדותיהם של ה־בעש"ט והרבי ר' בער, ה„נועם אלימלך", היהודי הקדוש ותלמידו הרבי ר' בונם, ההבהרא קדישא שלד הלא הם: השרף מקוצק ורבי אב־רהם משה מפשיסחא, רבי יצחק מוורקי ורבי פייבל מגריצא, רבי יעקב אריה מראדזימין, רבי מר־דכי יוסף מאיזביצא, הרה"ק מנור הרבי ר' העניך, רבי שמואל משי־ניבא ורבי דוד משדליק. זכר צדיקים לברכה.

יישר כחו של המחבר העושה להעשרת שדה הסיפרות התורנית ר־ביחוד לאור המחסור בסיפרות לנוער. מה יוסיף?

צבי יהקאי

*) אברהם בריסלר, בנתיבי חסי־דות פולין מהבעש"ט ועד בית פשיסחא דרך מצוריטש ליזענסק ולובלין.

הבית שלנו

בתי חרושת לצמחים... בחממה

ממציא וינאי מתכונן לתעש את החקלאות

על הפריק עומדת גירסא חדישה של בתיות, בקריב אולי, יבוא יום וסלט יגדל על חולות הסהרה, ובין קרוי הקרבב. בצטוקהולם יאכלו בטבת הוה שדה, ובדרום אפריקה פעיעית בשלהי הקיץ, באירופה אפ־שר יהיה לקנות כל השנה הצילים ב־ריים. על אפשרויות אלה עומד ה־אוסטרי ד"ר אוטמר רוסנר, סנטור כבוד של הסכבין ברומא: „במובן", הוא משבנע שהקלאות העתיד יכר־לה וגם העיין את בבלוהיה הטב־עיים.

רוסנר — שהוא מומחה לתזונות ובעל פטנטים רבים בתעשית הפלדה. שם לו לטפרה לתעש את היצור של ירקות הצמחים רפואיים. הוא רוצה לכבוש עבור החקלאות את הממד השלישי. לשם כך הוא תיכנן שורה של בתי חרושת לצמחים, דו־מים בצורתם למגדלי שחקים מוכר־כית, האחרונים שבהם עומדים בתצ־רוכה החקלאית בוינה קטנה. ומכור־חים כי אין הוא חולם באספקיא — הכל מזריק ומלבלב, גם למעלה, ב־גבהי מגדלי הזכוכית שלו.

בעל הסכמים של הבאה שלנו ידוע. מצד אחד התפוצצות האוכלוסין, מבצד שני השטח הבדודר לחקלאות — מוגבל. רק על ידי השימוש הנ־מירבי בדשנים, בחמרי הדברה ו־אמצעי שימור, אפשר להבטיח את הכמות הדרושה של המזון. שיטת גידול זו, בחקלאות, מביאה לנו את הבעיה האקולוגית (המדעי הדבויה) לאנשות כביכול, בשארה הבריאה בין מות ע"י רעב לבין מות ע"י רעל. לכאורה, אך מסתבר שאין זה סוף פסוק.

המוצא היחיד ממעגל קסמים זה לפי רוסנר הוא — תיעוש החקלאות. „בעל ההגיות" האוסטרי, חושב, כי זהו ממש אבסורד, שכל המכבים לשמוש יומיומי, מהמספר הפשוט, עד הבית המשוכלל, מיוצרים בסד־רות גדולה, ובמכונות אוטומטיות אך... לא הלחם ולא הירקות. אפילו גידול הבקר התפתח בצורה מהפכ־נית, רק החקלאות כמעט ולא הש־תנתה במשך אלף השנים האחרונות. הוא קורא תגר נגד „עבודת הדוי־ביגוצר ראשי כרוב, ובמקום זה הוא מציע להקים: „בתי חרושת לכרוב", „עגבניות", „פלפלי" ו„מלפפונים" וכו'.

את הצד הטכני של בתי חרושת אלה, פתר הממציא במכה אחת, כבר לפני עשר שנים בבנות מגדלו הרא־שון מזכוכית, לפי תוכניותיו ומאז כמעט לא היה צורך בשינויים ב־תכנון. בסופו של דבר אין זה משהו אחר מאשר סרט נע לגובה.

הגנן בכסא נח

על שטח קטן יחסית, מתרומם מג־דל פוליאסטר לגובה של 10 עד 20 או אפילו 40 מטר שצורתו עגולה או מרובעת, בגג בגדי מתקן אחדור. בתוכו נעים על שרשראות, סוסות מחומר ספוגי מכוסים צמחים. בצו־רת לחיצה על כפתור הם עולים ויורדים לאטם במגדל. הגדול עומד במשך כל הזמן תחת פקוח. ושום פרט אינו תלוי בהקרה. את הכל אפשר לתכנן מראש. המתקן כולו מורכב משלושה מדורים עם אקלים מלאכותי שונה. בראשון מכניסים את הזרעים לקוביה מספוג סינטטי, בשני הם נובטים וכך הלאה, עד לגובה שבו הם מגיעים לגודל של גבע הראשי לשתילה.

בשלישי הם מועברים למוטות ה־ספוגים הנ"ל ומתחילים את נסיעתם עשרה מספר שבועות בין הגג הרצפה של ביתם, נסיעה שמבטיחה להם אור וצל בכמות מספיקה ומת־איכה.

בכל פעם שהם מגיעים למטה שורשיהם טובלים אוטומטית בת־מיסה מותאמת. ובסוף הנסיעה האר־רוכה, בדיוק ליד פתח היציאה, נקטף היבול. ומתחילה הדרך אל הצרכן.

לשוא נחפש שם גננים שגבם כואב בסחיבת מים, ניכוש הוצאת עשבים שוטים ומזיקים. גנן המגדל — טכנאי צמחים, — עם ידע טכני ובוטני, יושב לו בנחת ועוצר את השורות הנעות לפי הצורך. בצורת כפתורי בקרה, הוא קובע את המידה האופטימלית של אור שמש, אור מלאכותי, צל והשקאה. כמו כן הוא מחליט איזו תמיסה מתאימה לכל סוג של צמח.

זחלים וקרינות, ארבה וצפורים רעבתניות, אינן בעיה עבורו — משום שהם בכלל ימצאו.

היתרונות של שיטת הסרט הנע גלויים לעין:

השיטה של רוסנר עושה את גידול הירקות:

+ בלתי תלוי באדמה, זאת אומרת בגודל ואיכות שטח הגידול ופותח לפני הגידולים למיניהם את המימד השלישי — הבלתי מוגבל — הגובה, שאותו כאמור, אפשר למצוא גם בסהרה וגם באנטארקטיקה.

* בלתי תלוי בעונות השנה, בבית החרושת שלו כמחלק היבול לכל 365 הימים של השנה. הרדי הסלט הנרקב ההפכת השוק בכמויות עצ־ניות, יהיו נחלת העבר, גם בחודשי החורף הקרים — הירקות נושאי הויטמינים, יהיו בהישג ידו של כל אחד.

* בלתי תלוי במזג האוויר. לא חשוב אם החורף מתחיל מוקדם מדי או שהאביב בושש לבא. אם יורד ברד או גשם שוטף, האקלים המ־לאכותי בתוך המגדל הוא תמיד אידאלי. אפילו באנטארקטיקה גדלים פירות והוה שדה.

* בלתי תלוי בהובלה יקרה, בית החרושת מתקרב לצרכן. הוא עומד בשולי הערים או ליד בתי החרושת לתרופות המורכים בצמחים מיוחדים.

* בלתי תלוי, אפילו במים ובחמרי־ביקלים מזיקים, התמיסה הדלילה משיגה הרבה בליטרים ספורים. הד"ר די. סי. ביוטר, וכמותו גם הובל הכימי. רוסנר: „התוצרת שלי נקיה יותר, ומוכה יותר לבריאה, מהתו־צרת שגדלה בחוץ".

ברור גם, מאידך, מדוע התהדר השיטה האוסטרית הזאת באהדות ל־הוינו. מצד אחד, יש עוד הרבה שאלות בנוגע לפרטים של כל צמח חדש ומצד שני, יתעוררו, באם ה־ממש השיטה, אינספק שינויים ב־מבנה התזונה. (מה יהיה על ה־אכרים, על בתי החרושת לדשנים ולחומרי הדברה וכו' וכו').

פתרון הבעיות הטכניות איננו מספיק. אחרי עשר שנים של נסויים יקרים, בהם השתתפו הטכניון בוינה ובית הספר הגבוה לחקלאות, מס־כם הטכנאי רוסנר שמהנדסי החקל־אות עבדו אותו בעל כורחו. הם יודעים מעט בדי על המשים העוב־דות המשתנות המשפיעות על גידולו של כל צמח וצמח. רק בצורה כמ־של, ומחקרים ממורכבים ויקרים אפשר לקבוע את התנאים המרבים לגדולו של כל צמח. כמות האור, כמות הצל, איזו תמיסה מתאימה (פחות או יותר קלציום, גופריה ד־הנקן) גובה הלחות. כמות זו תה־מוצת החמן. גובה טמפרטורת ה־לילה והיום, עדיין אין תשובות מנ־כנות לכל השאלות האלה. „מטרתי־נו היא פתח צמחים מתאימים ל־תעשיה זו שאינם גדלים היום" אמר רוסנר. „אנחנו חולמים" למשל, על פלפל ירוק, עם תכולה גבוהה ביותר של ויטמינים. כל צמח מתגלה כעו־לם בפני עצמו ואפשר לטפל בו רק במסגרת מינו, נעלהה לפנינו שדה מחקר אינסופי".

נוסף על כל אלה, מביאה הגליונו של רוסנר מהפכה חברתית וגם אקו־נומית, החקלאים בפרט מגדלי הירי קות, נפטרים מכל העבודות המ־קובלות, יהיו „לטכנאי הגוף" במקום ספקי גזר, הם יהפכו לספקי תכנון וכו'. לצמחי המגודלים בתי החרושת הכימיים שכקים עד 60 אחוז מתגבד־תם הם חומרי הדברה, צריכים ל־הוליך את מוצריהם. הכלכלה הל־אומית של ארצות סובטרופיות כמו ישראל ומרוקו לא תמשיך „להיות" מיתרון הזמן של החדשים לשוקת מרכז אירופה.

„הפוליטיקאים מתהדים, אנשי המק־קים נרתעים, אבל הפרוטסטורים של כל הארצות נמבצים ליד הדאגות ה־גדולים שלי" כזה מבבא רוסנר את ניגודי האינטרסים. אין לו שום ספק בנצחון הסופי של הרעיון שלו, הוא מצביע על העניין הגדול, שמגר־לות יפאן, ארצות הברית ארצות ערב: הוא מצביע על הישיבות הר־בות של „ארגון המזון והחקלאות הבינלאומי" בענינו.

ערכה של צעידה

אנו מביאים לכאן מאמר שפור־סם בעתון קופ"ח „איתנו־ני", והצ־עד בהחלט להביא תועלת.

מאת ד"ר י. אצור

אין לך פעילות גופנית, שהמומ־חים אינם חלוקים בדעותיהם על ערכה, יוצאת מכלל זה — הצעידה. מאחר שאדם צועד למן מלאת לו שנה בערך — זו פעילות מוכרת, ומאחר שגם בצעדה מהירה מסוג־לים מרבית האנשים הבריאים להת־מיד במשך שעות ללא התשת כו־חות. זוהי פעולה מתונה, המפעילה עם זאת את כל השרירים הגדולים של הגוף. בשעה שאדם צועד לא רק שרירי שוקיו „מקבלים" אימון נמרץ, שרירי ירכיו, בטנו, חזהו וכתפיו משתתפים גם הם בפעולה.

אם אדם רוצה לאמרר את מער־כת גופו, להפיק את מיטב התועלת למען הלב, הריאות ומחזור הדם — תביא לכך צעידה נמרצת וקבועה במשך 45—60 דקות ליום, ובמהירות של חמישה קילומטרים ומעלה לשע־ה.

אין בכך משום אימוץ הלב, אלא אם כן חייב אדם בזהירות. מן התבונה איפוא להיבדק אצל רופא לפני שמתחילים בצעדה נמרצת, שיגרתית. יש גם להגיע בהדרגה לאותן 45 דקות צעדה — אולי על־ידי הליכת 10—15 דקות יום־יום בשבוע הראשון. אחר מוסיפים 5 דקות ליום בכל שבוע עד שמגיעים ל־45 דקות, או לשעה שלמה.

כאשר מפתחים את הכושר לצעוד מרחקים ארוכים בלי להתעייף יתר על המידה — חשים חזק יותר ואף בהיים חזקים יותר. השינה טובה יותר, הראיל ומבחינה גופנית צייר־פים ורגועים, ומבחינה נפשית חשים בהרבה פחות מתח ועצבנות.

כאשר אדם נרגז, מתוסכל או

המשך בעמוד ה'

משהו ממטבחה של אמא

לחג האילנות

אורז בתפוזים

1 וחצי כוסות אורז, חצי כוס מים, 2 כוסות מיץ תפוזים טרי, 1 כפית מלח, 1 כפית קליפת תפוז מגורדת (הכתום בלבד) חצי כפית סוכר, 3 כפות מרגרינה.

ערבבי את האורז המים ומיץ התפוזים והמלח. הביאי לידי רתיחה על אש גדולה, הקטיני את האש ובשלי עד שהאורז יהיה מוכן. הו־סיפי את קליפת התפוז, הסוכר וה־מרגרינה וערבבי קלות. הגישי עם בשר עוף, סטים ומטבק.

עוף אפוי במיץ תפוזים

זוהי צורה חגיגית מאד של הכנת, לכל ארוחת חמן ולמה לא לסיר בש־בת? דרושים לך חלקי עוף הרצויים לך, או תרנגולת שלמה, 5 כפיות שומן עוף או מרגרינה, מעט דבש 1 כוס מיץ תפוזים, בצל אחד פרוס, ולקישוט — פלחי תפוזים ופטרוזי־לינון קצוץ.

חממי את השומן והדבש וערבבי היטב, מרחי את העוף מבחוץ ומבפ־נים בתערובת זו, ערכי את פרוסות הבצל בתבנית, או בכלי חסין אש (פיירקס), שימי גם את העוף. חממי את מיץ התפוזים וצקי לתוך התבנית. אפי בתנור חם עד שהעוף יתחיל להשחים. הקטיני את החום ותמ־שיכי לאפות עד שהעוף יתרכך. מידי פעם בשחי את העוף ברוטב שבמח־בת. אם את אופה עוף שלם, הפכי אותו מידי פעם כדי שייאפה היטב מכל הצדדים. הגישי את העוף מ־קושט בפלחי תפוז ופטרוזילינון ק־צוץ.

טעם העוף לאחר האפיה ממש נפ־לא, הוא מעודן ופריך, כדאי לנסות.

עוף ברוטב תפוזים

זוהי צורה נוספת לבישול העוף, טעימה מאד, לא פחות מהתוצאה בפרשה הקודם, אלא שמרשם זה נועד לאלו שאינן אופות בשר בת־נור.

דרושים לך: חלקי עוף הרצויים לך, 4 כפות מרגרינה, 2 כפות קמח, קורט קנמון, קורט אגוז מוסקט טחון, 1 וחצי כוסות מיץ תפוזים טרי, 4 כפות שקדים קלופים (לא הכרחי), 4 כפות צמוקים (לפי הטעם), 2 ת־פוזים.

השחימי את הבשר במרגרינה ב־תוך סיר, והוציאי אותו לאחר ההש־חמה מהסיר, ערבבי את הקמח עם מיץ התפוזים, אגוז המוסקט והקנמון. צקי לסיר שבתוכו הוצאה את הבשר וערבבי עד שהרוטב יסמיך, הוסיפי את השקדים והצמוקים והחזירי את הבשר לסיר.

בשלי על אש קטנה עד שהעוף יתרכך, בינתיים קלפי את התפוזים והפרידי בין הפלחים. הסירי מפלחים את הקרומים, הכניסי את פלחי ה־תפוזים לסיר ל־2 דקות.

הגישי את העוף והתפוזים על אורז מבושל חם.

רסק תפוחים בקינוח

זוהי צורה קינוח מענינת וצריכה להיות, נסי פעם לעשות, התוצאה טעימה יותר מהלפתן הרגיל.

1 ק"ג תפוחים, 50 גר' מרגרינה, 2 כפות יין לבן.

קלפי את התפוחים, חתכי לקוביות והוציאי את הגרעינים. שמני תבנית אפיה או כלי חסין אש היטב ופזרי בתוכו את התפוחים. צקי את היין עליהם.

הכניסי את התבנית בתנור שחומם קודם במקצת. אל תכסי, כדי לאפשר לנוזלים להתאדות.

אפי בחום בינוני עד שהתפוחים מתרככים, מדי פעם יש לבחוש כדי שלא יתרכך.

הוציאי, העבירי את התפוחים דרך מסננת או רסקי בבלנדר. אם הריסק עדיין נוזלי אדי עוד מעט קט בתנור.

אם את רוצה רסק מתוק הוסיפי סוכר, מעט מיץ לימון, וקנמון.

אם ברצונך ברסק המשמש בתו־ספת למאכלי בשר, את יכולה להו־סיף לו מעט מאד מיונית, או תבלים אחרים האהובים עליך.

תפוחים ממולאים בבשר קצוץ

זוהי מנה עקרית ומקורית, (מקו־רה בצפון אפריקה) יפה מאד לחג האילנות.

8 תפוחים, בערך 150 גר' בשר מבושל טחון, מלח, פלפל, (8 צפור־נים שלמות לפי הטעם) שמן או מרגרינה לשימון.

קלפי את התפוחים למחצית גוב־הם, הריקי את התוך, מלאי את התפוחים בבשר מבושל קצוץ ומ־תובל. (נעצי צפורן בחלק של כל תפוח).

ערכי בתבנית אפיה משומנת או בכלי חסין אש, אפי בתנור בחום בינוני עד שהתפוחים מתרככים. אפשר לשפר את הטעם ע"י יציקה כמעט יין אדום על התפוחים האפו־יים.

בננות אפויות בקליפה

4 בננות, אבקת סוכר.

הניחי את הבננות בקליפתן בתבנית האפיה, הכניסי לתנור חם למשך 10 דקות, או עד שקליפתן תשחיר. הגישי אותן לשלחן מיד כפי שהן. עשי חתך בכל בננה לאורכה, הר־חיקי את הקליפות מן החתך לצדדים. זרי מעט אבקת סוכר. בננות אלו יש לאכול בעודן חמות בעזרת כפית.

חסכון... בכל מחיר

נשים רבות קונות פרורי לחם, אם יש להם מכונה טחינה חשמלית בבית, או ידנית, — היא תהיה טובה להכנת הפרורים, וגם ינוצלו שאריות הלחם, והקניה המיותרת תוסך.

(שי"ש)

*

לילדים שאינם אוהבים בצק, או להעשרה כבצה — או להכפלתה כר־כתך: ערבבי לעיסה חלקה עם הביצה כף גדושה, גבינה שמנה (ניסיתי עם גבינה רזה והטעם רמטמן) + מלח או תבלינים נוספים וטגני כחביתה, תתקבל חביתה מוג־דלת שתספיק לשניים — או לשמ־רות האחרות.

(ג. תל־אביב)

*

טיגון קל של עגבניה מלה ופפרי־קה חריפה, ולאחר הטיגון הקל הוספת ביצה — תתן לך חביתה עשירה, המשביעה לארוחת בוקר או ערב הרפיים.

(ג. תל־אביב)

*

אם נשאר לך אורז מבושל, (פורט) דללי אותו בחלב הוסיפי מעט סוכר וקינמון לפי הטעם — ארוחת בוקר חמה מצוינת לילדים ביום גשום.

(חנה ה. ירושלים)

*

התוספת שלי: גם אטריות חמות, למשל ספגטי בחלב, הם דזוף טעים.

(שי"ש)

*

הרעיון לשמוש בעתונים. בפעם ה־זבל נתקל בהתנגדות רבה. בע"פ כמובן, קוראה אחת הציעה להשתמש בעתונים בתוך הגיליון. וכך לה־האריך את משך השימוש בו. עצה נוספת היא להתאגד לקניה סיטונית גדולה, ואז אפשר לחסוך את רווחי הקמעונאים במכירת שקיות ניילון.

הטור שלנו ושלכן

מיונית בלי בלנדר: דרושה לכך סבלנות מרובה.

ערבבי היטב את כל החמרים (ש־הוכנו במזור לפני חודש) חוץ מ־השמן והוסיפי את השמן באטיות מרובה, תוך כדי בחישה מהירה בכלי עץ (אם יש לך כף עץ מחוררת, היא רצויה מאוד משום שהיא מב־צעת סיבוב כפול) כדאי שכל החמ־רים יהיו קרים לפני תחילת העבו־דה, (מהמקרר, אפילו הכף והקערה) ליתר בטחון, עד שתרכשי מיומנות בעבודה, השתמשי רק בחלמון. או הוסיפי את החלבון בסוף.

(חנה ג. ירושלים)

*

שוקולד למריחה: יש להקפיד על כמויות מדויקות.

שלושת רבעי כוס סוכר
3 כפות קקאו
חצי כוס מיץ תפוחים (או מים)
1 כפית קפה
שליש כוס קמח
1 כפית קוניאק
1 חלמון ביצה
חצי חבילה מרגרינה

מערבבים חומרים יבשים, אח"כ מוסיפים חמרים לחים פרט לחלמון ולמרגרינה, מבשלים על אש קטנה. עד לרתיחה, לאחר מכן מורידים ומוסיפים המרגרינה, בוחשים עד שהמרגרינה נמסה, כשהתערובת קרה מוסיפים החלמון.

(ג. תל אביב)

*

הערת קוראה: מתכון כדורי הפלפל הבא מצוין. אך הקמח איננו מתאים כל כך והמפוית מוטעם, רצוי להש־תמש במקומו ב־3—4 פרוסות לחם שהובלסו במים ולסחוט אותן ביחד עם החומוס. במקום כוס קמח להשתמש רק ב־2 כפות.

אגב, אין להבהל אם התערובת שנשארה במקרר היא במתרת דביקה ונשכים ממנה תוטים, כך היא צרי־כה להראות ואין היא מקולקלת.

כמו כן דורשים גרגרי החומוס השריה ממושכת, למשל לילה.

(ס. ירושלים)

*

גרבוני נשים נקרעים לפעמים ב־אזור התחתון. אך הגבב נשארת כליעה. אם הם ארוכים, בשיטת הר־רשת, תוכלי לגזור אותם סמוך ל־תחתון — ולהשתמש בהם כבגרבי־סטרטש רגילות. (כידוע אין בגרבי־רשת „רכבות" אלא בכיוון למעלה).

אש״פ יפעל למניעת קרע עם לבנון

הועד הפועל של אש״פ דן במשך 5 שעות גם בתקרית אורלי

ביירות. — הועד הפועל של הארגון לשיחרור פלשתין החליט לנקוט אמצעים כדי למנוע קרע בין הארגונים הפלשתינאים ובין שלטונות לבנון — אמר דובר הארגון.

הועד הפועל התכנס בראשותו של יאסר עראפאת וישיבתו נמשכה חמש שעות. בין השאר נדונה התקפת המטוסים של ישראל על עמדות מחבלים בבסיס צבא בצור ביום ב׳ שעבר.

אש״פ הביע צער ״על מעשים אלה של גורמים בלתי אחראיים המנסים את השיבוש האחוה בין הפלשתינאים ובין הצבא והעם הלבנוני״.

אש״פ הטיל קודם לכן את האחריות להתקפה בצור על ״החזית העממית לשחרור פלשתין״. אולם ארגון זה התנער מאחריותו למעשה.

דובר אש״פ לא הזכיר בהודעתו את התקפת המחבלים בנמל התעופה אורלי בפריס. סיעה פלשתינאית פורשת הקוראת לעצמה ״הועדה הפוליטית למען המהפכה הפלשתינאית בעיראק״ הודיעה היום כי האחריות לפעולה באורלי וגינתה אותה. הועדה מקיפה כמה קבוצות מחבלים, שכולן מתנגדות לישוב הסכסוך במזה״ת. בדברי שלה, מושב הועדה הוא בעיראק ובראשה עומד אבו ניזל, לשעבר ממנהיגי ״אל פאתח״ שגורש מארגון זה.

סוכנות הידיעות המצרית תיכנית מסרה מבגדאד כי ועדה זו הכחישה כל קשר עם התקרית באורלי והגדירה, שהמבצע הזיק למאבק הפלשתינאי ולעמדה החיובית שנקטה צרפת כלפי הבעיה הפלשתינאית.

סוכנות הידיעות הפלשתינאית מסרה מביירות כי מחבלים פלשתינאים הביעו מטען ואמר נפץ בביתו של ״קצין סירותי הבטחון הישראלים״ ברמת אליהו בראשון לציון ביום ב׳. לדברי הסוכנות בוצעה הפעולה על ידי יחידה שבסיסה בשטחים הכבושים.

גיבריל: אנו רוצים לדחוף את המתונים

פריס — חזית הסירוב הפלשתינאית סבורה, שמאז מלחמת אוקטובר יחסי הכוחות איתם מתפתחים לטובתה והפתרון הפוליטי המוצע עתה לא יוכל להיות אלא פתרון חלקי. גם במקרה הטוב ביותר מצויים לפלשתינאים מדינה שתשתרע על 5000 קמ״ר מרבעים בגדה המערבית ובעזה. ״היתוי מעדיף מדינה על פני 500 קמ״ר מרבעים, אילו יכולנו להמשיך מתוכה במאבק״ — הכריז אחמד ג׳יבריל, מנהיג ״החזית העממית — הפיקוד הכללי״ בראיון לעתונאית הצרפתית גוסלין סאב. הראיון חד עם סרט על אימוני המחבלים הפלשתינאים הוצג בטלביזיה הצרפתית.

גיבריל אמר, כי ארגונו החליט לנהל את המאבק בשטחים הכבושים, אולם אין זה מונע ממנו לנהל פעולות גם בחו״ל.

״החלטנו לבצע פעולות התאבדות כדי לסכל את ההסדר הפוליטי. אני משוכנע, כי שאר הארגונים לא יוכלו אלא ללכת אחרינו בדרך קשה ורבת יסורים זו. מטרתנו השניה היא להוכיח לעולם, כי העם הפלשתינאי קיים ואנו מוכנים להקריב את חיינו. החלטנו לבצע פעולות ראוותניות ומדיניות זו של עיסות תדחוף את המתונים הישראלים לזרועות הקיצוניים הם יחזילו לצדד ברבוי הפשיטות הישראליות. בתוך מצב זה יתייצבו המתונים הפלשתינאים ליבוך חזית הסירוב — אמר גיבריל.

הוא אמר, שהוא משוכנע שהישראלים יהיו תמיד מוכנים להקריב את בני הערובה שבידי המחבלים וכי ראשי ארגונו אינם משלים בענין זה את המחבלים היוצאים למשימות. כל מחבל מצויד תמיד במטען חומר נפץ המיועד להתאבדותו במקרה קיצוני.

עוד אמר כי חזית הסירוב אינה מקבלת לארבעת הארגונים החברים בה רשמית, כיון שיש קבוצות פורשות גם ב״אל פאתח״ והפעולות שבוצעו על ידי קבוצות אלו נעשו בניגוד לדעתה של ההנהגה הרשמית של הארגון, החותרת לפתרון פוליטי.

כיצד החדירו הסורים טנקים לאיזור הגבול, מבלי שישראל תייחס לכך חשיבות

ביירות. — גבראל מוסטפה טלאס, שר ההגנה הסורי, גילה לעתונאים שלוו את המלך פייסל ואת הנשיא אסאד לקוניטרה, כיצד הצליח הפיקוד העליון הסורי לקעקע על פיקודי צה״ל ולהפתיע את הישראלים במלחמת אוקטובר 1973.

לדברי עתונאים לבנונים אמר טלאס כי הסורים החלו בשיגור כ־5 טנקים לחזית. על כך לא הגיבו הישראלים כלל וכלל. לאחר מכן שוגרו 10 טנקים ובהדרגה גדל מספר הטנקים שהובאו לחזית, כאשר לא באה כל תגובה ישראלית. ביציאו הסורים תמרון שבו הציבו 350 טנקים בקליטת קוי הפסקת האש „אך הישראלים המשיכו להתעלם״ מעובדה זו, אמר גבראל טלאס.

לבסוף שיגרו הסורים כ־750 טנקים לחזית ב־6 לאוקטובר והישראלים ישבו שמוזכר ב„בלוף״ סורי נוסף, עד שהטנקים הסוריים פתחו באש.

עתה, הוסיף ואמר טלאס, יבחרו הישראלים, רישגרו 300 טנקים הישראלים לחזית. אם יופיע טנק סורי בחזך.

עוד אמר שר ההגנה הסורי כי בריחים הוחידה את דמשק שהתקפה ישראלית נגד סוריה עומדת להפתח ב־6 בנובמבר 1974. בעקבות אזהרה זו הועמדו הכוחות הסוריים במצב של כוננות, אך ההתקפה הישראלית לא יצאה אל הפועל. (עי״ם).

המפלגות הקומוניסטיות האירופיות מאשימות את ארה״ב בתכנון מלחמה במזרח התיכון

פאריס — המפלגות הקומוניסטיות של מערב אירופה פירסמו אמש הצהרה משותפת, המאשימה את ארה״ב בתכנון מלחמה במזה״ת, ואיום על וייטנאם ובחתירה להשתלטות על העולם.

ההצהרה משותפת התוקפת את ארה״ב פורסמה אמש ע״י המפלגות הקומוניסטיות ב„אירופה הקפיטליסטית״, וזאת בו בזמן שסוכנות „טאס״ הסובייטית איזכרה מחדש את רצונה של ברית״מ להמשיך במדיניות הדטאנט עם ארה״ב.

בהודעה של המפלגות הקומוניסטיות נאמר „נשיא ארה״ב מכריז על נכונותו לפתוח במלחמה במזרח התיכון, שתוצאותיה יהיו המרות ביותר לגבי עמי האיזור, כל אחת מארצותינו ושלום העולם הוא משפיע. גם איומים נגד וייטנאם החדש צבור האימפריאליזם האמריקאי את מנהיגות העולם כולו.

„בשם מנהיגות זו, כופים מנהיגי וואשינגטון על מערב אירופה תביעות כלכליות ופיננסיות חדשות״, נאמר בהודעה. (יופי״ע)

מרכז
המטבעות והמדליות
קניה מכירה החלפה
משלמים מחירים גבוהים
מרדכי בן־הלל 5.

לחנות רהיטים
בבני ברק
דרוש/ה
מוכר/ת עצמאי/ת
ואחראי/ת לנהול עסק
לפנות: 231978 ת״א

כלילת יופי
חליפות הריון
הגבאות הרישות
במבחר גדול
תל־אביב, רחוב דיזנגוף 109
טלפון: 231948

לישיבה תיכונית „חורב״
בירושלים
דרושה טבחית
הבאים מוכים
לפנות טלפון 02-35275

הצעידה ברחוב

(המשך מעמוד ד׳)

מתוח — מבקשים לקנות אמפריין. או עם הרגשת — יוצא לצעוד, ומוטב לפתוח רב. הנה יהודי שאומר את צעד של שאין שיעור מכל מרגיע מלאכותי — להרגשת עצבנות והרגשות. קשה להישאר ברגע ומשונה בשעת צרות ארוכות, שכן בתהלוכה מרובים מאוד הגורמים המעוררים את הרעה ורבים ביותר האותות הקטנים: הגוף המעפש — או הרוח והמכובדים, ההנגשה, בקולות — לא פחות משונה העצבות שבמהלך הצעידה חולף הזמן בשלווה — הרחק מן ההתרגשות, והמתח של הכשמשה או הדירים.

סילוק הליאות

הדיבם הגופני המפתיע ביותר של הצעדה הוא השפעתה הכבריצה, שאין איש יודע את פישרה. יכול אדם להתחיל בצעדה עייף, מיוגע, מיגע ומתיש, רצוף תיסכולים ורצון לשין, — וכבר לאחר ארבע מאות או שמונה מאות המטרים הראשונים לא זו בלבד שתחושת מקום תיסכולו, אלא כשמתחיל הצעדה המרוצה הוא יחוש עצמו נינוח יותר ובמלוא הצירנות. אפשר שהסיבה לכך היא גופנית, אפשר שהיא נפשית או רגשית — ואולי שלשתן כאחד; מכל מקום התופעה ברורה.

תופעה זו היא פרי תרגולים ואימונים. תאשל וכל עוד לא הסכין הגוף להליכה מרובה אין הוא מסוגל לצעדה נמרצת במשך יותר מחצית השעה, ואפילו פחות מכן, בלא להתעייף. לאחר אימון ממושך קל מאוד לצעוד במשך שעה דקות ואפילו מוצאת השעה. הסיבה לכך היא, שלעתים קרובות העייפות אינה בעייה גופנית, אלא תוצאה של מאמץ שכלי ורגשי, ובשעת צעדה בהתהילה האנרגיה ל„הדרוגי״ וחוזרת למערכות הגוף.

מוקר רפואי, שפורסם לאחרונה, מצביע על כך, שבצעידה שמונה קילומטרים, בהיותה רבה למדי — המישה קילומטרים וחצי עד שבעה קילומטרים לשעה — צורך הגוף כ־400 קלוריות. מכאן, שצעידה כבהירות כזו במשך עשרה ימים תביא לירידה במשקל בשיעור מחצית הקילוגרם. ואם יאמר האומר, שצעדת שמונים קילומטרים בעשרה ימים היא השקעה גדולה מדי לצורך ירידה בחצית הקילוגרם — התשובה היא: סמיתה שתי פרוסות של ריבר 18 ק״ג.

ובאן המקום להוגיע, שהצעדה יפה לכל גיל.

מתי לצעוד?

אפשר להקדים קום בלמחצית השעה ולצעוד בסביבת הבית, אנשים שאינם ששים להפתיע את שעות השינה שלהם — אם בכל זאת ישא ואת ייצא הצעום בשכרם. אדם המפוית שנה כלעצות השינה שלו ומקדיש אותה לצעדה — יהיה בריא יותר, יאריך ימים יותר והודאי ירגיש טוב יותר לאין שיעור. אם הוא ממשכימי קום בלאו הכי — יוקל לו עד להפתיע להקדים בשעה. אם הוא ממאחרי קום — יצעד בלילה, לפני ארוחת הערב, מקילאחריה, או סמוך לשינה. טוב לעשות זאת קבע. הנוהג כך יודע שזהו אחד התרגילים המועילים והנעימים ביותר שמישהו ממציא.

אדם, שבכל זאת אין זה מעשי לגביו, יצעד כשמונה קילומטרים לשבוע — אל העבודה או ממנה, או הלוך ושוב (בהתאם למרחק שבין הבית למקום העבודה). צעדה כזו היא „גיוסה״ נבובה בין הזמים — ששית או שביעית משעות הצירות של אנשים רבים מוקף לעבודה — אך זוהי שעה נפלאה. יתר על כן, אדם הנוהג כך, עשוי להוסיף את הזמן המתבזבז בישיבה במכוניות או באוטובוס. ומה רב ההבדל בין צעדה להחינה? את מקום המתח, שבו כרוך המאבק בתנועה הסואנת, תופסת הצבאה שמולימה. וזו איננה מועד מתאים לטעת־הצעדה היומית.

אנשים, העובדים במקומות מרובי בניינים ורובי שטחים, יטיבו לעשות אם ינצלו בשעת העבודה כל הזדמנות להרבות בהליכה בתחומי השטח הנרחב.

העובדים בבניינים רבי־קומות — עליה במדרגות עשויה לשמש להם אימון מצוין. מעטים הצבורים המדבים ללב מעליה במדרגות. הדי יפים, שבהם ניס הדיבוק הראשוני הישנו של הכר. באמצע תקופה מבנק להוטיל על הלב עומס־עבודה מרגש מכל האפשר המטלים לא עלו במדרגות. אולם היום נראה שעליה במדרגות היא טובה ובריאה לכל אחד ואחד.

(„איתנים״)

בהמשך לכם השלום.

הקהילות במערכה נגד המותרות

(המשך מעמוד ד׳)

ויאמר יעקב לבניו למה תתראו (בראשית מב א) „אמר להם יעקב לבניו למה תראו עצמכם כשאתם שבעים לא בפני עשו ולא בפני ישמעאל כדי שלא יקנאו בכם״.

לעתים נמצא הגבלות שכאלו לגבי ישראל על חורבן הבית ועל צרות ישראל בכל דור ודור, בפולמוס של אספסיאנוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס. בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות. בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא הכלה באפריון בתוך העיר (סוטה מט ע״ב).

תקנות אלו לבשו צורה מיוחדת בכל מקום ומקום, בהתאם לנסיבות המקום והתקופה, אולם הקו המשותף היה למנוע בזבוז הוצאות המותרות. במאמרנו הבאים נסקור איפוא את רוב התקנות שנתקבלו בקהילות השונות, ולראשונה מקנות עברי מחוגות בתקופות בבלי התשמר.

לכתובת הסוכן הקרוב טלפני 233227/8/9 ת״א או כתבי לת.ד. 23056 ת״א

לוח המודיע

דירות ובתים

בירושלים

למכירה

★ למכירה דירה בפטרהוף 4 וחצי חדרים ק״א עם הסקה מתבנית בבנין פסח טלפון 272837.

★ דירות 3 בשלבי בניה בסנהדריה פרטים „שקלים״ 02-222439.

★ למכירה דירת 2 חדרים עם הול מרפסת סגורה ומטבח גדול ק״ק, אבן האזל 9 ירושלים 289133.

★ למכירה בירושלים 3 חדרים מרווחים בקרית איתין, בנה, בעליה, הסקה 532185.

להשכרה

★ 3 וחצי חדרים עם הסקה בקרית צאנז בלוק ד׳ כניסה בלוק 1 כניסה ד׳ בשפי קטנה.

★ דירה מרוהטת 3 וחצי חדרים לפנות טל. 02-285332.

★ דירה בת 3 חדרים להשכרה חדשית, גם לתקופה ממושכת, טלפון 227809 ירושלים.

★ להשכיר 2 אולמות מתאימים במיוחד לבעלים פנימיה והרחבה לטלפון 287336—287955.

★ 3 מרוהט בר־אילן 6 ק״ג גם לזמן קצר, במקום לפנה״צ 02-525143 — ירושלים.

★ בשכירת דירה בגבעת שאול שני חדרים והול מרוהטת טלפון 531735 ב־8—4 בערב.

★ מידי בצפניה 39 בדמ״פ חדר עם הצר, כניסה נפרדת קומת קרקע מ־17.00 02-286460.

★ בהזדמנות ברמות אשכול לד׳ פאני 4 חדרים בשכ״ח ריהוט חלקי לתקופה ממושכת 02-536843.

★ מרוהטת בקרית צאנז עם הסקה עד ניסן טלפון 02-272519.

ביקוש דירות

★ מעונין לקנות דירה 3 חדרים להתקשר 534577 בין 20.00—21.00.

★ דחוף! מעונינים בדירה בבית וגן 02-536851.

תיווך

★ בבית וגן דירת 4 חדרים חדשה, קומה שניה 350,000.

★ 3 חדרים 280,000.

★ בסנהדריה מורחבת חדשה 4 חדרים 265,000.

★ 8 חדרים 440,00

תווך הלפרס טל. 02-227226, בבית: 02-533597 02-285317.

★ דירות וקוטג׳ים חדשים במרום הגבעה, אחרי איחוד. הלפרס טל. 02-227226.

★ מגרשים בבית וגן, בסנהדריה וברסקו לבניה פרטית! יש אפשרות הבודת דירות. תווך הלפרס 02-227226 בבית 02-285317 02-533597.

★ בניינים שלמים למוסדות ולהשקעות (גם עם מצליח) הלפרס טל. 02-227226.

בבני־ברק

למכירה

★ למכירה בבני ברק 3 וחצי חדרים היה על עמודים טל. 787355.

★ ניה חדה הבריה לבנין בע״מ בני ברק ר׳ עקיבא 76 טל. 799301 פתוח ב״ק 7—5.

★ בהזדמנות 3 וחצי חדרים בקרית הרצוג 160.000 ל״י ע״י שיכון גוד ההנשה. 799104.

★ למכירה דירה בת 3 חדרים ברחוב חבקוק 5 קומה ג׳ בני ברק טלפון 788562.

★ 3 חדרים והול 3 צדדים מצוינים כניסה מיידית 210.000 רשבים 8 דירה 1.

★ כל הקודם זוכה למהיר החלטה 2 וחצי חדרים ק״א, לפנות מתווך דוהרי ר׳ טרפון 2 טל. 784846.

★ למכירה 2 חדרים גדולים הול עוברשי ק״ב לפנות רחוב בלוי 4 דירה 9 בני ברק.

★ בהזדמנות 2 חדרים גדולים עם הול ושיפוצים רבי עקיבא 92 א׳ תמרי, לפנות בצהריים והערב.

★ למכירה בבני ברק דירה יפה 3 חדרים ומרפסת סגורה ק״ג, כמצב חדשה, אשכנזי, ריינס 2, 16.00—21.00.

★ דירה 2 חדרים הול גדול למכירה רחוב חפץ חיים בני ברק טלפון 797164.

★ למכירה 3 חדרים, מטבח גדול, הסקה, חניה, כניסה מיידית, בני ברק. ירושלים 49, דירה 3 בשעות 10—12.

להשכרה

★ 2 חדרים מרוהטים להשכרה ביידית לשנה במרכז בני ברק 942585.

★ בבני ברק 2 וחצי חדרים ברח׳ הסת. בשכ״ח 780069.

★ דירת חדר דירת 2 חדרים וכל הנוחיות לכל במקה בשכ״ח בבני ברק 03-783703.

★ להשכיר דירה 2 חדרים גדולים והול מיצבת גדולה אמבטיה נפרדת שמש כל היום טל. 783825 במרכז בני ברק.

★ להשכיר דירת 2 וחצי חדרים ברח׳ טבריה קומה ג׳ טלפון 784897.

★ להשכרה דירה יפה 2—3 חדרים אפשר עם ריהוט וטלפון, פרטים — 03-746266.

ביקוש דירות

★ מעונינת לשכור דירה לא מרוהטת בבני ברק בת 2 חדרים לתקופה ארוכה 782961.

תל אביב

★ „אפריקה ישראל להשקעות״ בע״מ טל. 03-757191, 03-50281, 03-751540.

★ למכירה דירה נאה בת 3 חדרים בקרית הרצל ליד המרכז המסחרי לפנות טלפון 03-799586 בין השעות 8—10 בערב כניסה מיידית.

★ למכירה דירה במרכז בית שני חדרים גדולים והול גדול ושאר השטח 87 ממ״ר השבנים דהיים להתשיר בשעות אחה״צ 03-911771.

★ בשכ״ח 2 חדרים למלאכה קלה ליד ז׳בוטינסקי — עליה 03-784536 בין 5—.

★ בהשכ״ח דירת 5 חדרים במרכז ת״א עם או בלי הרהיטים ה. ה. 405 ת״א.

★ בצפת מגרשים למכירה — 7000 הדרגה טלפון 03-613006 לאחר.

שירותים

★ בית !!! מלמדים ומפרקים מרצפות עם ניקיון יסודי. טל. 232008, 323731.

קורסים

★ קורס הנהלת חשבונות לעברית מתחיל בקרוב „דוקי״ יפתח איש בשבוע הבא בירושלים ועל המעוניינות להירשם קרית באבו אבוחצירה 14 דירה 8 בימים ב׳ ג׳ ה׳ בערבים בין 7—9 בערב.

★ כנר אמריקאי נותן שיעורים ומנגן בשמחות. טלפון 02-527972 ירושלים.

תשמישי קדושה

★ טליתות, תפילין, כתיבת ספרים ותשמישי קדושה, מחירים זולים מר יהודה אצל משה אוזנר, חנות בית הרשה בחצר בית הכנסת הגדול בתל אביב אלנבי 110.

שידוכים

★ מתפללים בקהילה צבור צעירה גרושה צעירה בעם הגונה בית יעקב לנשמה טובה. פרטים, נא להתקשר לשפיות. 03-536495.

★ 46 בריאה השישה ידידי טל. 02-35337.

מכוניות

★ למכירה מכונית „פז״ יד ראשונה עם חלונות מצב טוב בשעות היום, לאחר טל. 03-790945 בשעות הערב.

הצעות ובקוש עבודה

★ דרושה מובילת עם המלצות לחצי יום לנקניקיה איזון מרדכי בן הלל 8.

★ למוסד תורני דרוש מורה לכיתה לשעה אחת 6 — 7 אחה״צ, לגילאי 13—13 טל. 02-534700 בין השעות 11—1.

★ דרושה מובילה כתבנית למשרד עורך דין מבני ברק להתקשר טלפון 783447.

★ דרושה אשה חרדית לעזרה בבית לכמה שעות ביום עם תשלום חדשי להתקשר לטלפון 285486 ירושלים.

★ יהלומים: דרוש הוהן לאבנים קטנות.

★ דרושה בחורה לעבודת פקידות במפעל יהלומים טל. 32652.

★ יהלומים: לחומר אורגינלי דרושים: פרצלים קמית בלנדירין למעלה ולמטה 03-793807.

★ דרושה בחורה ללינה אצל אלמנה אמעיר עם מגורים בבני ברק. — טל. 792650.

הודעות

חברת ביקור חולים

ע״י אגודת ישראל תל אביב יפו: חולים הזקוקים או המעוניינים בביקורים בביתם או בבית, או עזרה אחרת מתבקשים לפנות לחברת בקור חולים שע״י אגודת ישראל תל־אביב יפו בכתובות דלהלן:

א. בית אגו״י, רח׳ ברדיצ׳בסקי 5, טל. 235844, 222152.

ב. ר׳ משה אוזנר בחנות לתשמישי קדושה בחצר בית הכנסת הגדול — רחוב אלנבי 110.

ג. ר׳ א. ג. ביבלה, דרך סלמה 142, טלפון 33032.

וכן ניתן להשאיל כלים לחולים הזקוקים לכך. בימים של חמישי בשבוע בין השעות 7—8 בערב. במשרדנו רח׳ ברדיצ׳בסקי 5 ת״א.

בחיים התורניים

★ מסיבה ט״ו בשבט תתקיים ביום שני פרשת יתרו בשעה 3.30 בביהכ״נ בקהש שדרי 112.

מטפלות

★ דרושה מטפלת בשעות לפנה״צ עם עבודות בית, רגבות מלש טל. 02-231796.

★ דרושה עוזרת ומטפלת בשעות לפנה״צ לפנות טל. 556058.

★ מעונינת לטפל באשה חולה וזקנה 5 ימים בשבוע פרט לימי ששי, ב־7 בבוקר עד 1 בצהריים, בדבר פרטים נא לכתוב גלויה למשפחת פרנקל, בני ברק רח׳ רבי עקיבא 10 עבור קיוולה.

★ משפחה בגייטסהד אנגליה רוצים בחורה מטפלת לחצי יום ועזרה אחה״צ מלא חדשים, לפנות כרמל, דבורה הנביאה 24 בני ברק.

★ דרושה מטפלת עם נסיון ובישול בשעות אחה״צ לצלצל 767134 בני ברק

★ דרושה מטפלת 4 פעמים בשבוע טלפון 703103 בני ברק, דחוף.

★ דרושה נערה לטפל בשני ילדים, לטלפן: בצהרים 02-221210, לבקש את חנה.

★ דרושה מטפלת הולה לעבודה בחו״ל שווייץ, כלכלה, 02-271069.

מכירות וקניות

★ מצות עדרליך בהזמנות חדשות, כהיבואן לציבר, קאהן, בהמה 6 בני ברק בשעה 7—9 בערב.

★ מכירת חיסול בגדי הריון סרטים דברי סריגה הנחה 20%—40% מאטמן רחוב המצלות 8 ירושלים.

★ למכירה עגלת תינוק, במצב טוב לפנות סקולסקי מרגגרא 9 ק״ב, בשעות אחה״צ.

★ למכירה עגלת תאומים במצב מצוין שרי בית הלל 15 בני ברק 784119.

★ למכירה מכונת כביסה יצה 3׳ במצב מצוין, מחיר הזדמנותי, טלפון 796016 בני ברק.

★ מעונין לקנות ארון בגדים 2 קומות וספה במצב טוב טל. 796016.

★ למכירה מקרר, גריל, בטלפון, שואב אבק, רדיו, מכונת כביסה ישנה. 03-789814.

לוח היום

בס״ד, יום ששי, י״ב שבט תשל״ה

הדף היומי: מנחות יט

המשנה היומית: אבות ב ד—ה

ההלכה היומית: פסח תענית, ב—ג

זמני היום

סוף זמן קש	8.26
זמן שקיעת החמה מחר	5.06
זמן עלות השחר	5.01
זמן נץ החמה	6.34

תורנות רופאים

ירושלים

ליל שבת, שבת ומוצאי שבת:

משעה 8 בערב ועד לשעה 7 בבוקר תחנת מגן דוד אדום — תחנת בורשאה עם רופא תורנה במקום, מקרים דחופים במשך כל שעות היממה טל. 101

תל אביב

ליל שבת, שבת ומוצאי שבת:

ד״ר הר אבן אפשטיין 6

ד״ר סגל רח׳ בלוך 12

תחנת מגן דוד אדום — טלפון 101 תל־אביב

בחיפה

ליל שבת, שבת ומוצאי שבת:

תחנת מגן דוד אדום — טלפון 101 — חיפה

תורנות בתי חולים

ירושלים

ליל שבת, שבת ומוצאי שבת:

כירורגיה מה ואף אוזן גרון — „הדסה״: התקפות לב הכשות בחש — בית החולים הקרוב ביותר.

גוש דן

ליל שבת, שבת ומוצאי שבת:

כל המחלקות — „יצחק השומרון״; „מאיר״ — כפר סבא.

בתל אביב

היום והערב

„איכילוב — הדסה״ — למחלה פנימית;

„איכילוב״ — למחלות כירורגיות.

שבת ומוצאי שבת:

„איכילוב״ — למחלות פנימיות וכירורגיות.

בחיפה

היום והערב

„רמב״ם״

שבת ומוצאי שבת:

„רמב״ם״

תורנות בתי מרקחת

ירושלים

ליל שבת:

אברמוביץ המלך ג׳ורג׳ 21

במשך השבת:

ד״ר פרוקש הפלביה 28

בית המרקחת בחורה העיר

במוצאי שבת:

אתפלסקה יפו 110

תל אביב

ליל שבת:

כבר המדינה, ה׳ באייר 48

פרנקל המלך ג׳ורג׳ 28

יאגר, יהודה הלוי 67

במשך השבת:

פרנקל המלך ג׳ורג׳ 28

בני דיזנגוף 174

גוטמן אחד העם 91

במוצאי שבת:

גרוסר שינקין 27

הירפה דיזנגוף 217

בני ברק

רמת גן

ליל שבת:

גנבה, דרך גנבה, 38

שבת ומוצאי שבת:

הרצל, ר״ג רח׳ הרצל 52 רמ״ג

חיפה

ליל שבת:

בלפור מסדה 1

שבת ומוצאי שבת:

צליה, עליה 44, בת גלים

נתניה

ליל שבת:

הרפה הרצל 24

שבת ומוצאי שבת:

המגן הצבן 13

פתח תקוה

ליל שבת:

הדיקה, ששמפר 34

שבת ומוצאי שבת:

ברכה השרון הכביר ציון 40

באר שבע

ליל שבת:

הנגב קקיל 108

שבת ומוצאי שבת:

יונה בא״ח 5, שכון ב׳

בת ים

ליל שבת:

בלפור בלפור 50

שבת ומוצאי שבת:

עזרא בלפור 135

חולון

ליל שבת:

אסותא סוקולוב 4

שבת ומוצאי שבת:

נאות שושנים סוקולוב 44

הרצליה, רמת השרון, רעננה

כפר סבא, רמתיים

ליל שבת:

כפר הירוק רוטשילד 142, הרצליה פתוח

שבת ומוצאי שבת:

המודיע
עתון יומי — ירושלים
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולסגנונן
נציגות „המודיע״ בארצות הברית:
Y. A. ZISHINSKY
1672-53rd Street
Brooklyn, N. Y. 11204
Tel. 851-5016
851-5100

مكذا من الأصل

בעקבות גילוי מדהים, שהכהל ביין הוא חמץ גמור:

חשש שהיקבים לא יוכלו לספק יין „כשר לפסח"

התייעצויות דחופות בין הרבנים כדי להתגבר על הקושי שנוצר ולהבטיח אספקה סדירה של יינות שאין עליהם חשש חמץ

חשש רציני שהיקבים בארץ לא יוכלו לספק השנה יין „כשר לפסח" התעורר אתמול בקרב הרבנים העוס־קים בענייני כשרות היין בעקבות גי־לוי מדהים שמנה זמן קיצור ההלו ליצור את הכוהל המשרש בין מעמילן שי־הוא חמץ גמור.

אתמול פורסמה הודעה מטעם רבה של בת ים הרב צמח קקים המודיע כי הכוהל שמיצר בית החרושת „פא־קא" הוא חמץ, היום עמדה להתפרסם גם הודעה דומה חתומה על ידי רבה של רמת גן הרב צבי מרקוביץ בדבר הכוהל המיוצר על ידי בית חרושת „אסיס". זומר זה המיועד למפעלי בר־דן, משקאות משכרים, בושם ותרופות הוה מיוצר עד לפני שנה מפרי העץ ואילו מאז שנה, כפי שהתברר רק ע־תה, עברו אותם בתי חרושת לייצור הכוהל מעמילן. עובדה זו אישרה על ידי משרדי הממשלה העוסקים בפי־קוח על הייצור של כוהל.

לאור גילוי זה יוצא שהיינות אשר בחלקם הגדול כבר הוכנו לקראת חג הפסח אינם כשרים. עובדה זו הטילה תדהמה גם בחוגי הצרכנים של יינות אשר בחלקם אף כבר העבירו את מ־שלוחי היין שלהם לשווקי חוץ וקיים ספק אם יוכלו להביא לידיעתם של הלקוחות את העובדה שהיין אסור ל־שימוש בפסח. נמסר שיש מספר קטן של יצרני יינות אשר כרם הסליקו את הייצור של היינות, או שהם מש־תמשים בכוהל מתוצרת ענבים בלבד.

בימים האחרונים נערכו התייעצויות דחופות בין הרבנים העוסקים בעניני כשרות בכל הארץ כדי לטכס עצה כי־צד להתגבר על קושי זה ולהבטיח אספקה סדירה של יינות שאין עליהם שום חשש של חמץ. נמסר כי בידי כמה יצרנים מצוי מלאי מספיק קוד־מות שבהן לא נעשה שימוש בכוהל לצורך ייצורו של הכוהל.

בחוגים רבניים נשמעה אמש תרעו־מת רבה על יצרני הכוהל אשר לא טרחו להביא לידיעתם את השינוי ש־חל בהליכי הייצור. נדונו גם דרכים להבטחת בעתיד היזכבותם של מכשו־לים כאלה בשטח הכשרות ואכיפת פיקוח הדוק יותר על הליכי ייצו־ר של חומרי גלם למזון.

הרבי מליובאביטש קורא לפורד לספק נשק לישראל

האדמו"ר מליובאוויטש, קרא לנשיא ארה"ב להמשיך במשלוחי נשק לארץ, מתוך הנחה שהדבר יסייע למניעת מלחמה במזרח התיכון מכיון שיהיה בלי משום כח ההרתעה.

הרבי דיבר ביום ה' בבוקר בחצרו בב־רוקלין, בהתוועדות לרגל מלאת 25 שנה להסתלקות האדמו"ר רבי יוסף יצחק זצ"ל.

שיחתו של הרבי הועברה ישירות ל־כל ריכוזי חב"ד בעולם, כולל לכפר ה־ב"ד. הרבי העלה על נס את ידידות נשיא ארה"ב ליהודים בכלל ולארץ ישראל בפרט, וציין את משלוחי הנשק המסיביים לישראל בשעת מצוקתה.

הרבי ציין את כוח השפעתה של ארה"ב בעולם, והביע את דעתו כי דיפ־לומטיה שקטה ובצורת מיזמים עשויה להביא בהצלחה ליציאת היהודים מרו־סיה והטבת מצבם. בסיום דבריו הביע הרבי את התקווה, כי נשיא אר־צות הברית ימשיך ביתר שאת בהגשת העזרה הדרושה לעם היהודי.

הרב פרוש פנה לשרים נגד הפגיעות בפקיעין

— מאת סופרינו —

ח"כ הרב מנחם פרוש פנה אתמול ב־מברקים לשרי הפנים והדתות והמ־שטרה על הופעת המצב שהתפתח ל־אחרונה בבית הקברות בפקיעין, כאש־ר הנשים והדרוזים פוגעים בקב־רים, בונים סוללה כביש והקמת מגרש כדורגל במקום.

במברק אחר לשר הבטחון שואל ח"כ פרוש מה בדעתו לעשות לגבי התוש־בים הדרוזים שהרשו לעצמם לירות ברובי צייד על התושבים היהודים ה־בודדים במקום בני משפחת זינתי, ה־ממשיכים מגוריהם במקום מדורי־דו־רות.

בשיחה שקיים אתמול הרב פרוש עם בני המשפחה, ביטאו הללו התמר־מרות מרובה נגד משרדי הפנים וה־דתות שכל פניותיהם אליהם לא הו־עילו בעוד שהתושבים הדרוזים עו־שים כל מאמץ לסלקם מהמקום. הם צ־יינו כי בתקופת ממשלת המנדט, היו עמדו במקום חיילים בריטים לשמור על שלומם.

הגיעה משלחה ועדת ההקצבות של הסנט

משלחת מטעם ועדת ההקצבות של הסנט האמריקאי, שהיא בעלת השפעה מכרעת על קביעת ההקצבה לישר־אל, הגיעה ביום ה' בבוקר לישראל ההולה כמדורה עבישה בה 4 יוכב.

ישראל הבקש להיכיח למשלחת ו־עדת ההקצבות כי הכספים שקיבלה עד לה כסיוע נוצלו בצורה הטובה והיעי־לה ביותר, וכי היא עושה כמיטב י־כולתה בעניין זה. כן מקווה הצד הישר־אלי לשכנע את האורחים, כי המ־דובר בצרכים המינימאליים הדרושים לשמירת בטחונה של ישראל ואין מנ־זימים בבקשות לסיוע. רשמית לא יו־דעו צירכי הסיוע בעתיד, כיון שאלה עדיין לא היעצו עם הממשל האמרי־קאי עצמו, יחד עם זאת בודאי יקבלו האורחים תמונה למקיה שהתפצינו באספקס זה, בבקרה זה יובהר להם שהסיוע האמריקאי המבוקש על ידי ישראל לשנה הקרובה בודאי לא י־פחת מן הסיוע עד כה. אב בשנה ש־חלפה נדרשה ישראל לשלם רק עבור רכש בסוחרי מארה"ב 1.4 מיליארד דו־לאר, הרי שבשנה זו יגיע אחד הס־כוים סביב 1,8 מיליארד דולר, ישר־אל מבקשת לשלם עבור רכש זה ב־צורת ההלוואה מארה"ב, וזאת מלבד בקשות־סיוע ניספות־לאיזון מאזן ה־תשלומים.

דרשות בבתיכנ"ס בב"ב על התנדבות ל„משמר האזרחי"

— מאת סופרינו —

במסגרת „שבוע המשמר האזרחי" ב־בני ברק יתאמו השבת שבת שירה, בכל מתי הכנסת בבני ברק הרבנים, ה־גבאים, ראש העיריה וסגניו, על חו־בתם של גברים להתנדב למשמר האז־רחי.

מטעם העיריה פורסמו ברחובות ה־עיר כרוזים להתנדב למשמר האזרחי ונפתחו 10 תחנות הרשמה בכל חלקי העיר במגמה להקל על ההתנדבות. כ־מו־כן חולקו כרוזים להלמידים בכל בתיה"ס ובהם פניות להורים להתנדב ל„משמר האזרחי".

מבצע לפיזוח בתי"ס בב"ב

עיריית בני ברק פתחה במבצע ל־פיפוה בתיה"ס בעיר, ובמסגרת זו נר־מצו עצים ונשתלו פרחים ברחובות ו־בכניסות לבתיה"ס.

המועצה הארצית לחזוק הדת בארה"ק
מפעל חכמות נשים מקבל לבר בו רב דמי טמא
יום הבראה ולמוד לאם בישראל חנם
בנשיאות כ"ק האדמו"ר מקאליב שליט"א

בזה הננו להודיע על חגיגת ט"ו בשבט מפוארת ליד שולחנות ערוכים שתערך באזור נוה שרת והסביבה עבור מורות נשים ובנות

בס"ד ביום שלישי ט"ו שבט תשל"ה (28.1.75) בשעה 6.30 בערב בביה"ס יסודי התורה רחוב רמת 5 נוה שרת תל־אביב

על הנושא: ראש השנה לאילנות

ישאו דברים:
הרב פישברג שליט"א הרב המקומי
הרב ר' א. ברוידא שליט"א
הרב טוב והב שליט"א
הרב ר' י. יוספי שליט"א

עצות והדרכה לחנוך הילדים ישמיעו
הרבנית ר. צישינסקי תחי'
הרבנית בן שמעון תחי'

תכנית אומנותית, מקהלה מרתקת בלווי כלי נגינה
צבור מורות ונשים מכל החוגים מוזמנות להשתתף

ביום רביעי א' אדר תשל"ה יערך במקום הנ"ל במפעל חכמות נשים — יום הבראה ולמודים לאם בישראל

בתכנית: שעורים — הרצאות — שאלות ותשובות על עניני חינוך ובריאות, ומלאכת נוי
ההכניה משעה 10 לפהי"צ עד 4 אחה"צ
ארוחת צהרים דשנה עם ארוחת 10 יערכו במקום ללא תשלום.

בברכת כ"ט להתראות
ההנהלה

חדש מעבדה לצורות לשעות. למד בביתך בקלות ובנהיות
שפה אנגלית, צרפתית, ערבית,
בשיטה מתקדמת ובמחירי פרסומת
כתובו ובקר בביתך להדגמה ללא התחייבות מצדך.
טל. 782471 ת"ד ת"א 37492

קרית הרי"ם לוין

הקריה החרדית לזוגות צעירים ומשתכנים חרדים בצפון ת"א
מיסודה של אגודת ישראל בתל־אביב–יפו
שכ' רמת החייל, רח' דבורה הנביאה 97–85
בקרבת ישיבת "חידושי הרי"ם"

הודעה חשובה

נותרו מספר דירות בשלב בניה ד', בגודל שלושה וחצי חדרים

בהתאם להוראות משרד השיכון ימכרו דירות אלו במחירים שלפני הפיחות

החל מ־1 לפברואר 1975 יועלו מחירי הדירות ב־10 אחוזים

- מחיר הדירה החל מ־140 אלף ל"י
- משכנתא בסך 50 אלף ל"י בתנאים נוחים.
- משכנתא מוגדלת לבעלי זכויות לשיכון.
- הכניסה בסוף שנת תשל"ה.
- תחבורה נוחה לכל המקומות.

באוטובוסים 75, 42, 40, 28, 22, 21, 20, 6.

משרדי מכירות:

תל־אביב משרד „נכסים", רח' עין ורד 6, פנת בלפור 24 טלפונים: 290416, 292030
בכל יום בשעות 1—8 לפנה"צ, 7—4 אחה"צ

קרית הרי"ם לוין — בשטח הקריה
בכל יום ראשון בשעות 10—9 בבקר יציאה ממשרד „נכסים" בשעה 8.30 בבקר

בני־ברק בשרד סמינר „בית יעקב", רח' רבי עקיבא 56 קומה ב' (בחצר), טלפון 785838
בימי שלישי חמישי בשעות 7—5 אחה"צ

ירושלים ל. גובנר, אצל לב, בתי נייטין מס' 6, טל. 288490
בימי שני, שלישי ורביעי, בשעות 4—3 אחה"צ

הקריה מוקמת ע"י חברת „שכון עובדים" בע"מ

פרוספקט יישלח לכל דורש

נעלי ילדים ונוער
רח' הרצל 7 בני ברק
„ג י ל"
ה ח ל ה
מכירת סוף העונה
וכן מכירת זוגות בודדים
במחירים זולים מאד
להתראות

הסתדרות בנות ובתי"ה אגודת ישראל בא"י

לוח ארועי ט"ו בשבט תשל"ה

בירושלים:
להניכות בנות
יום תגרצה לתניכות כל הכניפים בבנין בכון בית יעקב למורות רח' בירדיים להניכות בנות בהוזרים ט' — י' — י"א

כנס ט"ו בשבט

ביום שני לפנה"צ
בתכנית:
- הרצאה מעניני דיומא
- שיחה על הנושא מצוות התלויות בארץ
- חזון: „שיח פרות שבעה המינים"
- תזמורת — עץ הקל
- מחול פרחים
- בשיחה פומבי בנושא מצוות התלויות בארץ

הפתיחה בשעה 9.00 לפנה"צ

להניכות בנות המבוגרות

כנס ט"ו בשבט

ביום שני לפנה"צ
בתכנית: הרצאתו של הרב יצחק אזרחי שליט"א
- כבודין פומבי בריכים
- פ ר פ ר א ו ת

הפתיחה בשעה 3.00 אחה"צ בדיוק

באר שבע
מסיבת ט"ו בשבט להניכות הבתיה בבנין הסמינר רח' האבות וחלוקת פירות ט"ו בשבט

חיפה
ביום ראשון י"ד בשבט תתקיים התכניה האמנותית של ארגון בתיה ובנות בחיפה בשעה 7.30 בערב באולם „צבים"
בתכנית: מסכת „ארץ אשר עיני ד' אלקיך בה"
הצגה „בין הגבעות" — הפתעות

פתח תקוה
א. כנס בתיה בנושא „ארץ ישראל" בתכנית: הרצאה מעניני דיומא — שקופיות מנופי הארץ — מנחק לכת
ב. בתכנית בנות מסיבת ט"ו בשבט תהווה מסיבת פתיחה למבצע חסד שיימשך משך חדש ימים
קרית אתא ביום שני ט"ו בשבט תתקיים הצגה „בת הנהרים" בהתלקת ילדים בחיפה ע"י הניכות בתיה
הנובות ביום שני ט"ו בשבט יתקיים כנס אזורי בשכון סלע בתכנית שיחה על נושא ט"ו בשבט — פרשנים — חלוקת פירות ט"ו בשבט
משתתפות השנות בתיה בסניפים:
רהובות, כפר גבירול, שכון סלע, נס ציונה

תעשיין דתי ומצליח
יהיק 45/173 בעל דירה
מעוניין בהכאמה מצבה הכלכלי
לא חשוב הגיל 35
ת"ד פרטי 8666 תל אביב

המועצה הארצית לחזוק החנוך והדת בארה"ק
הסתדרות בנות אגודת ישראל בא"י ירושלים

ביום רביעי י"ז שבט תשל"ה בשעה 7 בערב באולם הסמינר בית יעקב רח' ברנדייס י"ם יערך בס"ד

כנס מרכזי וערב עיון
עבור נשי ובנות אגודת ישראל

על הנושא: החנוך למדות וחכמת התורה
הרב ר' א. סורוצקין שליט"א נשיא ועד הישיבות
ממלכת כהנים וקדושת ישראל
הרב ר' י. צדקה שליט"א ראש ישיבת פורת יוסף
תנועת בית יעקב כמנורת המאור בישראל
הרב ר' יהודה יוספי שליט"א
ניצוץ הקדושה שזרעה הגב' שרה שנירר ע"ה
ע"י גב' וייס זילברברג
והיה בית יעקב לאש ובית יוסף להבה
הגב' ר. צשינסקי תחי'

לסיום תכנית אומנותית הסרטה מעניינת של מוסדות הילדים שלנו בצבעים

מורות נשים ובנות מכל החוגים מוזמנות להשתתף ולהודיין בכח לאבי אמונה ובטחון באב הרחמים ונזכה לישועת ד' כי עין בעין יראו בשוב ד' ציון

הכנס יפתח באמירת פרקי הלל

דרושות מורות ונשים לערוך בקורי בית לשם הסברה על שבת וטהרת המשפחה
עבור תשלום
להתקשר בטלפונים 788539, 780217, 795632

„מרכז הזול"
רח' דסלר 16 בני־ברק
לקראת
מכירת סוף העונה
מבחר גדול של:
שמלות, חצאיות, סרפנים,
מחלקה מיוחדת
לשמלות הריון
במחירים מפתיעים
בואו ותוכחו בואו ותהנו

מרכז החינוך העצמאי
בס"ד שבט תשל"ה
הודעה
בענין הקורס בהוראה לליקויי למידה וט"ט

הקורס הנ"ל יתקיים בס"ד מכאן ולהבא בימי שלישי בערב בשעות 7.45 — 9.45 (ולא בימי שני כפי שקויים עד כה), בביה"ס בית יעקב המרכז מלכי ישראל 57 ירושלים
תחולת תאריך השינוי החל מיום שלישי ט"ו שבט תשל"ה
הקורס יתנהל מעתה במיוחד לצרכי הוראת החשבון ולכן ניתן לצרף לקורס מורות חדשות
ההרשמה אצל הגב' מרים לוי כל ערב בין השעות 9—7 לפי טלפון מס' 533125
הערה: בנושא יוחלק חומר עזר מיוחד בהוראת החשבון

מרכז החנוך העצמאי
רח' דה ליין 26 ירושלים
מועד התקשרות טלפונית למשרדנו
על מנת להקל על הפונים טלפונית למשרדנו יוגבר הזול ביום א' י"ד שבט ש.ז. במשרדנו שעות „דממה טלפונית" שבהן המרכזיה רק שיחות מתקבלות מבחוץ, כדלהלן:
בין השעות: 10.30 — 10 לפנה"צ
1 — 12 בצהרים
להתקשרות טלפונית למחלקה החשבונות
בימי שני 12—10 לפנה"צ
בימי חמישי 4—12 אחה"צ
ביום ראשון י"ד שבט לא תהיה קבלת קהל במנהלה

כיפה אדומה
חדש חדש
מבחר בגדי ילדים ונשים
רח' מלכי ישראל 10 פ' הישיבה ירושלים
פתחנו מחלקה
לשמלות הריון
דגמים חדישים ואקסקלוסיביים
הנחה מיוחדת לרגל הפתיחה
כמו"כ שפע של מציאות, במכירת סוף־העונה של בגדי ילדים
באו ותהנו — באו ותווכחו

„מצדה" בע"מ
חברה לשיווק ויצוא מצרכי מזון בשם „טעים"
רח' ר' עקיבא 138, ת.ד. 266, בני־ברק, טלפון 781391

הננו מבשרים לידיעת לקוחותנו הרבים שהצלחנו לייצר מוצר מבוקש
ד ג כ ס י ף
אשר הוכן בטעמים נפלאים וללא שום תערובת, המבוקש ע"י המהדרין המתמידים מדגי הקרפיון
ומומלץ לשומרי משקל!
המוצר הנ"ל בא להמשיך את שרשרת ענף המזון שיצרנו ושנמשיך לייצר בקרוב
מוצרנו הנפלאים הקיימים עתה בשוק הם:

געפילטע פיש — פרוסות וקציצות, טונה, מעדן סלט טונה, ממרחי דגים, סרדינים, טונטה לשומרי משקל, מקרלים
חמין ביתי — (הגימישע צ'ולנט)
שימורי ירקות ובבושים — מכל הסוגים
רסק עגבניות — וקטשופ, מיצים — למיניהם
קונפטורות וריבות מסוגים שונים, שוקולד — ממתקים ובונבוניירות

כל תוצרתנו הנ"ל בשם „טעים", היא בהכשר למהדרין מן המהדרין ונקיים מכל חשש
דרוש את תוצרתנו בכל החנויות המובחרות
למוסדות ולאולמות — אפשר להשיג את תוצרתנו באריזות מיוחדות

פינתינו
מועדון האשה החרדית
שע"י מכון בית יעקב למורות ירושלים
חוג נשים מבוגרות

ביום שלישי ט"ו שבט תשל"ה בשעה 5.00 אחה"צ
יתקיים בעז"ה שעור בהסטוריה יהודית
ע"י הגב' סלבין תחי'
לאחר השעורים המשך הדיון בנושא דרכים ואפשרויות לעזרת העולות מבריה"מ
צבור הנשים מוזמן
כבוד קל — תחבורה בחזור מובטחת

לבנות הנעורים
שמלות בדוגמאות בלעדיות
גם במידות קטנות
גיל שתים עשרה
באופנת דרורי, ירושלים 37, בני־ברק

קרן בתינו עזרה וסיוע לצרכי יולדות בני ברק ת.ד. 519
הודעה
במגמה להרחיב ולייעל בהתמדה שרותנו בעזרה ליולדות ומשפחותיהן פותחים אנו במבצע זה, שבעזה"י יתקבל באהדה ובחיוב על ידי הצבור הרחב, תושבי ב"ב והסביבה, שלבם פתוח ונכון לעזור לזולת.
אנו קוראים לכן, אחיות יקרות, להקדיש מזמנכן הפנוי להגיש עזרה ליולדות הטעונות עזרה בבית, שכרכן הגון ותהיה לכן על זאת ברכה ושמחה הפנימית להביע כל תרומה.
המתנדבות מתבקשות להתקשר טלפונית למספר 798968 בין השעות 8—7 בערב.
בתקוה להענות בנפש חפצה
„קרן בתינו"

חוג לאמרץ נעלי ד"ר פלסון
גב' עליזה צייכנר — גב' שולמית יעקבסון
יו"ר — יו"ר
רח' פיקא 22 פתח תקוה — בית וגן 58 ירושלים

אנו קבוצה המורכבת מאנשים שונים, בני גילאים שונים, יושבן ושכבות חיים ודעות שונות, אחידים אשר משותף אחד לכולנו המאוחדנו לקבוצה המונה הנעליים האנטומיות־אורטופדיות של ד"ר פלסון ...

[illegible]

בברכה חמה
עליזה צייכנר — שולמית יעקבסון

ל־10 ימים בלבד
מבצע ענק
תריסים גם בלי מזומנים בכלל
(תנאים נוחים) תריסי הזזה עם פלסטיק הזמנית
גם חלונות ודלתות
טלפון 03-907685

בבני ברק
דרושות תופרות לעבודה ועובדות בעבודות עזר.
לפנות מפעל „צמר"
רח' הירקון 24, בני ברק
טלפון: 792284

• מעילים • חליפות • שמלות
מצמר נקי וסקיי
מודלים חדישים
ללא שימוש באחריות, עד מס' 52
שיק פריז
בית תרשת צרפתי לבגדי נבונות
תל אביב, בהלת בנימין 16 ת"א

קרן אברמוביץ – צייטלין
פרס למחקר ספרותי במדעי היהדות
הזמנה
טכס חלוקת הפרסים
להרב אברהם צבי הלוי רבינוביץ
להרב דוד צבי אליאך
ולפרופ. חיים ליפשיץ
יתקיים אי"ה ביום שלישי, כ"ג בשבט תשל"ה 4 בפברואר 1975
בשעה 800 בערב, במוסד ון־ליר בירושלים
רח' ז'בוטינסקי 43, טלביה (אוטובוס מס' 15)

ללומדי הדף היומי

בהתאם לפניית הגאון רבי משה פיינשטיין שליט"א, מתבקשים לומדי הדף היומי ללמוד מסכת שקלים, במחזור השמיני הבעל"ט, לפי חלוקה של כ"ב דפים

(דפוס וילנא ומרבית הש"ס שבימינו).

אנו מקדימים לפרסם זאת כבר עתה, כדי שמסדרי לוחות הדף היומי ידעו לחלק בלוחות הבאים את מסכת שקלים לפי כ"ב דפים.

לארבע יבשות בחברה טובה
לאירופה, ארה"ב, אוסטרליה ודרום אפריקה
טיסות קבוצתיות מוזלות
בתי מלון ופנסיונים כשרים
תעריפים מוזלים לתלמידי ישיבה
„עולמי" חברה לנסיעות החרדית בע"מ
רח' בן יהודה 66 ת"א טל. 220366 — 223636

חדש בבני ברק
מ. ק.
לרגל הפתיחה מ. קפלן מציע ציפוי למושבים, גגונים אביזרים לרכב ושאר האביזרים במחירי הנחה
להתראות רחוב רבי עקיבא 133